

PROGRAM PRIREDITEV

ČETRTEK, 27. OKTOBRA, OB 17. URI
Dom krajanov, Turjak

ODPRTJE 8. RAZSTAVE

LIKOVNIH DEL

(JSKD OI Ljubljana-okolica)

PONEDELJEK, 31. OKTOBER,
OB 18. URI

Trubarjeva domačija, Rašica

PRIREDITEV OB DNEVU

REFORMACIJE

(SPD – podružnica Rašica)

PETEK, 11. NOVEMBER, OB 19.30

Levstikov dom, Velike Lašče

1. ABONMAJSKA

PREDSTAVA

(Občina Velike Lašče)

SOBOTA, 19. NOVEMBER, OB 19. URI

Viteška dvorana, grad Turjak

6. DOBRODELNI

ŽUPANOV PLES

(Županov sklad)

NEDELJA, 20. NOVEMBER

VESELI TOBOGAN

(Osnovna šola Primoža Trubarja)

EKOLOŠKI OTOKI ZA

LOČENO ZBIRANJE

ODPADKOV

Javno podjetje SNAGA, d.o.o., želi na območju občine Velike Lašče urediti še nekaj dodatnih ekoloških otokov z zabojniki za ločeno zbiranje papirja, plastične embalaže in stekla. **Vabimo vas, da nam posredujete želje in potrebe za ureditev dodatnih ekoloških otokov za ločeno zbiranje odpadkov po posameznih naseljih.** Vaše pobude z navedbo točne lokacije za postavitev zabojnikov pričakujemo na naslovu Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali po tel. 781 0370 do 15. novembra 2005.

Občinska uprava, Jerica Tomšič Lušin

PETEK, 2. DECEMBER, OB 19. URI

Trubarjeva domačija, Rašica

NA TRUBARJEVINI V ČAST

DOMOVINI

Z JOŽETOM SNOJEM

(Občina Velike Lašče)

SOBOTA, 3. DECEMBER, OB 9. URI

Telovadnica OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

MEDOBČINSKO

PRVENSTVO V NAMIZNEM

TENISU

(TVD Partizan Velike Lašče)

SOBOTA, 3. DECEMBER, OB 18.30

Dom krajanov, Turjak

SREČANJE

HARMONIKARJEV

(JSKD, OI Ljubljana-okolica)

PONEDELJEK, 5. DECEMBER

MIKLAVŽEVANJE

(Društvo za ohranjanje dediščine)

SOBOTA, 10. DECEMBER, OB 19. URI

Grad Turjak

KONCERT OB 15. LETNICI

DELOVANJA

(Velikolaška vokalna skupina)

DECEMBER

Levstikov dom, Velike Lašče

VIRTUALNI SVET 2.0

(Zavod za razvijanje ustvarjalnosti)

TROBLA

glasilo Občine Velike Lašče

ISSN 1408-5852

Letnik 11, številka 6
27. oktober 2005

Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1420 izvodov

Izdajatelj: Občina Velike Lašče

Izdajateljski svet: Sonja Ahec, Marko Gradišar, Marjan Kastelic, Sonja Ratej Pirkovič, Franci Rigler, Anton Stritar, Anton Zakrajšek

Odgovorni urednik: Jože Starič

Uredniški odbor: Majda Kovačič Cimperman, Mojca Praznik, Metka Starič, Veronika Vasič

Lektoriranje: Majda Samsa

Oblikovanje: Parnas, zavod za kulturo in turizem Velike Lašče

Tisk: Kamitex, d.o.o.

Naslov uredništva: Trobla, Levstikov trg 1
1315 Velike Lašče. Tel: (01) 7810-370
E-pošta: trobla@velike-lasce.si

Naslednja številka Troble izide
8. decembra 2005.

Prispevke oddajte najkasneje do
24. novembra 2005.

Fotografija na naslovnici:
Ana Porenta

VLOGE ZA ZNIŽANO PLAČILO VRTCA ZA LETO 2006

Starše, ki imate otroke vključene v vrtec, obveščamo, da je rok za oddajo vloge za znižano plačilo vrtca v letu 2006

15. november 2005.

Starši s stalnim bivališčem v občini Velike Lašče izpolnjene vloge (obrazec DZS 1,82) z dokazili o dohodkih (dohodnina za leto 2004!) oddate po pošti na naslov:

Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali osebno v sprejemni pisarni občine.

Občinska uprava

ČESTITKE

**DRAGE OBČANKE,
SPOŠTOVANI OBČANI!**

Narava se pripravlja na zasluženi počitek. Kmetje s polj in travnikov pobirajo še zadnje pridelke. Vinogradniki in gostinci se pripravljajo na veselo martinovanje. Tudi v občini Velike Lašče potekajo še zadnje investicije. Lahko smo veseli, da smo na nekaterih področjih celo preseгли planirane investicije (javne luči, vodovodi, ceste). To je bilo možno, ker je vlada RS povečala sredstva primerne porabe za občine in ker smo pridobili še nekaj dodatnih sredstev za investicije iz Holdinga Ljubljana, d.o.o. O nekaterih investicijah si lahko kaj več preberete na občinskih straneh. Med drugim trenutno z občinsko upravo že pripravljamo osnutek proračuna za leto 2006. Trudili se bomo, da bo tudi ta razvojno naravn.

Želim, da bi jesenske dni kar najlepše preživeli in si vzeli čas za obisk katere od prireditev, ki bodo popestrile dneve v mesecu oktobru in novembru.

Župan Anton Zakrajšek

1. oktobra je redni profesor **dr. Srečko Devjak** nastopil mesto dekana na Fakulteti za upravo v Ljubljani.

Ob prevzemu te funkcije mu iskreno čestitam.

Župan Anton Zakrajšek

Dramska skupina KUD Primož Trubar je za predstavo Levstikovega Junteza na Linhartovem srečanju prejela nagrado Matiček za izvirno interpretacijo vlog v klasičnem besedilu. Čestitam!

Župan Anton Zakrajšek

V prejšnji številki Troble smo prebrali, kako si naši mladi občani uspešno utirajo poti na različnih področjih: **Nina Virant** kot pevka, ki sta jo na uspešnem nastopu spremljali plesalki **Eva Jamnik** in **Teja Mustar, Mirko Mulalič** v vrsti uspešnih košarkarjev, mala **Sandra Perič** pa k svojim ciljem hiti na kotalkah.

Veseli smo njihovih dosežkov in jim želimo veliko uspehov tudi v prihodnje.

Župan Anton Zakrajšek

**ZLATA POROKA ZAKONCEV GORŠIČ Z GRADEŽA
(NA TRUBARJEVI DOMAČIJI)**

**NAJSTAREJŠA OBČANKA MARIJA ANA KURY
JE PRAZNOVALA 99 LET (DOM KARITAS V LOGATCU)**

**OBRTNI SEJEM V CELJU 2005.
STOJNICA LESNE GALANTERIJE OBLAK**

**OBRTNI SEJEM V CELJU 2005.
STOJNICA MIZARSTVA STRITAR**

OBJAVLJAMO REZULTATE NAKNADNEGA ZAKONODAJNEGA REFERENDUMA O ZAKONU O RADIOTELEVIZIJI SLOVENIJA ZA VOLIŠČA V OBČINI VELIKE LAŠČE, KI JE BIL V NEDELJO, 25. SEPTEMBRA 2005

		št. volivcev	glasovalo	% udeležbe	glasovi ZA	glasovi PROTI	neveljav. glasovi
volišče št. 33	Velike Lašče	979	366	37,39	72,40 %	26,78 %	0,82 %
volišče št. 34	Velike Lašče	1012	389	38,44	74,29 %	25,45 %	0,26 %
volišče št. 37	Rob	631	240	38,03	52,92 %	46,25 %	0,83 %
volišče št. 40	Turjak	608	229	37,66	49,34 %	50,22 %	0,44 %
skupaj		3230	1224	37,89	64,87 %	34,56 %	0,57 %

Vir: Zapisnik Okrajne volilne komisije

ŽUPANOV SKLAD

Prijazno Vas vabim na

6. DOBRODELNI ŽUPANOV PLES,

v soboto, 19. novembra 2005,
s pričetkom ob 19. uri
v Viteški dvorani turjaškega gradu.

Sprejeli Vas bodo vitezi **Viteško dvornega reda Andreja Turjaškega**, dvorne dame pa po aperitivu odpeljale do Vaše mize.

Za izvrstno plesno glasbo bodo poskrbeli fantje skupine **TOK PAU**.

V sklopu prireditve bo potekala pokušina izbranih belokranjskih vin, ki jo bo vodil in komentiral priznani enolog **dr. JULIJ NEMANIČ**. Prisluhnili pa bomo tudi petju **Draščičkih voščičev**.

Svojo srečo boste lahko preizkusili pri bogatem srečelovu.

Čas bo tudi za prijateljske pogovore in medsebojno spoznavanje.

Veselimo se druženja z Vami!

Župan Anton Zakrajšek

Rezervacije sprejemamo na Občini Velike Lašče (tel.: 01/781 03 70) do srede, 10. novembra 2005, oziroma do zasedbe dvorane.

CIVILNA POBUDA ZA POMOČ ŠRI LANKI

Kot je znano se je ob lanskoletni katastrofi v Aziji, ki jo je prizadel potres in še bolj popotresni valovi (cunamiji), organizirala skupina posameznikov pod imenom CIVILNA POBUDA ZA POMOČ ŠRI LANKI. Ob katastrofi tako velikih razsežnostih kot je bila ta, skoraj nihče ni mogel ostati ravnodušen.

KRAJI V ŠRI LANKI, KJER JE POTEKALO RAZDELJEVANJE MATERIALNE POMOČI.

Z veseljem sem se odzval prošnji Civilne pobude, da bi vse finančne transakcije potekale preko Županovega sklada, ki so ga nekateri člani našli preko spletnih strani. To je bilo zame veliko priznanje, hkrati pa velika odgovornost. Da bi imeli točen pregled nad darovanimi sredstvi smo pri Županovem skladu odprli podkonti račun, na katerem so se zbirali prispevki. V slabih šestih mesecih smo zbrali več kot 3 mio SIT. Dobrotniki so bili tudi iz naše občine, največ je prispevala OŠ Primoža Trubarja. Njihov prispevek je zadoščal za nakup enega čolna, ki so ga poimenovali TRUBAR.

Poleg zbiranja denarnih sredstev, je posebna ekipa Civilne pobude organizirala tudi zbiranje materialne pomoči. Odziv slovenskih dobrotnikov je bil izreden, saj so napolnili kar šest velikih zabojnikov, ki so bili poslani na Šri Lanko.

Blago je bilo s pomočjo organizacije Friends of Lanka Tsunami Relief porazdeljeno v številnih krajih na severu, vzhodu, jugu in tudi v osrednji Šri Lanki. Pri razdeljevanju so sodelovali prostovoljci, vojska ter podjetja, tako da so lahko oskrbeli pet do šest obalnih vasi na dan. Zdravila in sanitetni material so namenili bolnišnicam v notranjosti dežele, ker so bolnišnice takoj po cunamiju poslale svoje zaloge na obalo.

Darovi, ki so nam jih poslali ljudje iz Slovenije, so bili očitno dani iz srca in zato smo hoteli zagotoviti, da bodo res izpolnili svoj namen, nam je povedala Sumi da Silva, predsednica organizacije, ki je sodelovala pri sortiranju, prevozu in razdeljevanju pomoči. Povedala nam je, da so se srečevali s številnimi nevršečnostmi; od dolgih postopkov carinjenja, skladiščenja in prevoza do težko dostopnih krajev, kar pa so vse uspešno prebrodili. Zagotovili so tudi, da je pomoč prispela do ljudi, ki poslano najbolj potrebujejo.

V drugi fazi Civilne pobude je bil večji del zbranih sredstev namenjen nakupu ribiških čolnov in pomoči otrokom brez staršev. Po ocenah strokovnjakov so popotresni valovi uničili več kot 70 % šrilanške ribiške flote, kjer je ribištvo eden od pomembnih panog gospodarstva.

Civilna pobuda se je povezala s humanitarno organizacijo Foundation, Jessica gaat voor Sri Lanka, ki je že pripravila seznam ljudi, ki so v cunamiju

ČOLN TRUBAR

izgubili čolne in drugo imetje. En čoln zagotavlja preživetje trem družinam. Po obisku predstavnika Civilne pobude na prizadetih področjih so bili naročeni štirje ribiški čolni z motorji in mrežami, ki so bili nato izdelani v septembru 2005. Čolni so označeni z naslednjimi napisi: TRUBAR, TRIGLAV, NANOS, PROTEUS.

V tretji fazi je predvidena tudi pomoč projektu Gift 4 a Smile, ki se osredotoča predvsem na otroke, ki so po cunamiju ostali brez družin.

Pomoč je dosegla svoj namen in vsem sodelujočim v Sloveniji se zahvaljujemo za nesebično podporo in prispevano materialno ter finančno pomoč.

Več o akciji Civilne pobude za Šri Lanko si lahko ogledate na spletni strani: www.pomocsrilanki.si.

za Civilno pobudo
Anton Zakrajšek

Občina Velike Lašče

vas v sodelovanju s Tonetom Kuntnerjem vabi na 17. kulturni večer (4. sezona)

NA TRUBARJEVINI V ČAST DOMOVINI

V petek, 2. decembra 2005, ob 19. uri

bo na Trubarjevi domačiji na Rašici gost pesnik, pisatelj in esejist

JOŽE SNOJ.
Lepo vabljeni!

Iz poslanske pisarne REGIONALIZEM V SLOVENIJI

Spoštovani!

Uspešno smo "prestali" referendumsko kampanjo o Zakonu o RTV, in se večinsko opredelili za zakon, ki pomeni začetek nekaterih nujnih sprememb v javnem zavodu, ki ga s svojimi prispevki sofinanciramo vsi zavezanci plačevanja naročnine. V volilni enoti 3, volilnem okraju 3, v katerega sodi tudi naša občina je bil rezultat 56,03 % ZA in 43,33 % PROTI novemu zakonu. Zahvaljujem se vsem, ki ste zakon podprli in s tem povedali, da želite, da se finančne in programske razmere na RTV Slovenija uredijo. 15 dni po objavi v Uradnem listu začne zakon veljati in stekli bodo postopki za imenovanje članov programskega sveta, le-ta pa bo nato izbral generalnega direktorja.

Poleg aktivnosti v državnem zboru, za nami je septembrska seja, na kateri je bilo sprejetih nekaj pomembnih zakonov, je med pomembnejšimi Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ob katerem se je razvila burna razprava.

Če se ozremo na področje regionalizma v Sloveniji, lahko ugotovimo, da je v preteklem obdobju Slovenija sicer v celoti razvojno napredovala, zaskrbljujoče pa je, da so se razvojne razlike med posameznimi regijami celo povečale. To je v popolnem nasprotju z načeli skladnega regionalnega razvoja. V zakonu je skladni regionalni razvoj opredeljen kot skupna odgovornost države in občine. Osnovne funkcionalne enote za izvajanje regionalne politike so razvojne regije, ki v vmesnem obdobju nadomeščajo tovrstno vlogo pokrajin do njihove ustanovitve, kar bo naslednji korak. Sicer pa gre za termin, ki nadomešča dosedanje statistične regije. Sedanje regionalne razvojne agencije se nadgrajuje z bolj strnjjenimi regionalnimi strukturami, ki bodo lahko učinkoviteje skrbele za razvoj v regijah. Na območju razvojnih regij bodo po zakonu o lokalni samoupravi občine oblikovale zveze občin. Politični organ odločanja bo svet regije, sestavljen iz predstavnikov občin. Svet regije bo sprejemal regionalni razvojni program,

njegove letne izvedbene programe in določal regionalno organiziranost. Poleg sveta regije zakonski predlog predvideva še regionalni razvojni svet, v katerem naj bi se uresničevalo razvojno partnerstvo med javnim sektorjem, gospodarstvom in nevladnim sektorjem.

Zakonski predlog priznava, da obstajajo pomembne razvojne razlike tudi znotraj razvojnih regij in z institutom območnega razvojnega partnerstva oziroma območnega razvojnega programa omogoča, da se izrazijo razvojne posebnosti takih zaključenih geografskih območij.

Razvojne regije se povezujejo v tako imenovane kohezijske regije, kar je potrebno za učinkovito vključitev Slovenije v kohezijsko politiko v Evropski Uniji. Število regij kot tudi razvojnih regij določi vlada.

Pristojnost za politiko skladnega regionalnega razvoja na državni ravni je z zakonom dana vladni službi za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Služba se bo okrepila z delavci Agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj, ki se bo po sprejetju zakona integrirala v službo vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. S tem bo izvedena racionalizacija na državni ravni in povečana učinkovitost državne administracije. Zakon ohranja javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja kot javni finančni sklad. Poleg dosedanjih nalog se bodo v njegovem okviru opravljale tudi naloge, povezane z razvojem projektnega financiranja oziroma javno zasebnega partnerstva v Sloveniji. Slednjemu je v zakonu namenjeno obsežno poglavje z namenom, da se zagotovijo doslej manjkajoče zakonske osnove za pritegnitev zasebnega sektorja v projekte javnega sektorja. Zakon opredeljuje tudi temeljne programske dokumente, kot so strategija regionalnega razvoja Slovenije, državni razvojni program in regionalne ter območne razvojne programe. Vsi ti dokumenti so operativne narave in imajo za skupen cilj pripraviti in uskladiti ključne razvojne programe in projekte slovenskih regij. Cilj je okrepiti lokalno razvojno pobudo in povečati absorpcijsko sposobnost Slovenije in še posebej območij, ki najbolj zaostajajo v razvoju. Del sredstev za opravljanje nalog na regionalni ravni, ki so v javnem interesu, zagotavlja državni proračun kot regionalno spodbudo. Preostali del zagotovijo občine

in drugi v regionalni razvojni svet povezani partnerji. Predlog zakona določa obseg regionalnih spodbud, ki naj bi v naslednjem programskem obdobju dosegale 1,5 % bruto domačega proizvoda. Regionalne spodbude so v zakonu jasno definirane kot tista sredstva, ki jih državni proračun namenja za sofinanciranje regionalnih projektov iz izvedbenih načrtov regionalnih razvojnih programov. Gre torej za projekte, ki jih tudi v regijah sprejemajo kot svojo razvojno priložnost. Zakon določa tako imenovane posebne ukrepe regionalne politike, ki se izvajajo na prednostnih območjih, ki najbolj zaostajajo v razvoju ali se soočajo z velikimi strukturnimi problemi. Namenjajo se tudi za razvoj regijskih razvojnih instrumentov in shem ter za financiranje priprave projektov in vzpostavljanje decentralizirane razvojne funkcije države. Obseg posebnih ukrepov regionalne politike v državnem proračunu naj ne bi bil manjši od 0,25 % bruto domačega proizvoda.

Regionalnega razvoja ni mogoče izvesti brez decentralizacije države oz. ni možno zagotoviti decentralizacije države brez ustanovitve pokrajin in systemskega prenosa pristojnosti in nalog z države na nižje nivoje, vključno s finančnimi viri. Zato je naslednji korak ustanavljanje pokrajin na podlagi doseženega predhodnega soglasja poslanskih skupin glede nujnih ustavnih sprememb.

Težave so stare več let, ko bi morali zaradi črpanja sredstev iz EU in pogajanj o regionalni razdelitvi Slovenije že vzpostaviti ustrezne regijske strukture, ki so nujne in jih zahteva direktiva EU. Zaradi nesprejetja ustavnih sprememb v prejšnjem mandatu ni prišlo do premika pri ustanavljanju pokrajin in regionalizacije Slovenije, ki bi olajšala pogajanja o kohezijskih in razvojnih regijah.

Zakon ne prinaša dokončne odločitve o številu in območjih regij, ker o tem še poteka razprava in se proučujejo različne možnosti, zato lahko le predvidevamo, da bo občina Velike Lašče najverjetneje spadala v osrednjeslovensko regijo.

Poslanska pisarna bo v ponedeljek, 7. novembra 2005, od 17.30 do 19.00 v prostorih Občine Velike Lašče. Lahko me pokličete po tel.: 01/478-96-13 ali se mi oglasite po el. pošti: alenka.jeraj@dz-rs.si.

Alenka Jeraj

NAPAKE V NAŠIH GLAVAH

- odgovor na članek Antona Petriča
(Trobla 5/2005)

V članku, objavljenim v prejšnji številki Troble, je Anton Petrič z Malega Ločnika zapisal, da smo v času, odkar imamo lastno samoupravo, ki smo jo v Sloveniji uvedli leta 1994, zaustavili razvoj kraja za nadaljnjih 50 let. S to izjavo je pokazal, kako se mu toži po prejšnjem sistemu oziroma kako močno ga pogreša. Očitati lokalni skupnosti zaprtje klavnice in mlekarne ter propad lga se mi zdi nekorektno in zlonamerno. Vzroke za njihovo zaprtje je potrebno poiskati kar pri njihovih vodilnih, ne pa na Občini Velike Lašče. Tržna ekonomija zahteva svoje zakonitosti. Preživeli bodo le najboljši, zato se bodo morali vodilni v raznih podjetjih in organizacijah še kako potruditi, da bodo uspešni. Seveda je bilo lažje v planiranem socializmu, ko so se kar na partijskem sestanku dogovorili, kako bo poslovalo neko podjetje, kje bodo vzeli in komu kaj dali. Z uvedbo demokracije pa so se stvari očitno za nekatere precej zapletle. Pojavile so se različne politične stranke, ljudje so se lahko odločali po svoji vesti in prepričanju. Kar naenkrat partijski kandidati na volitvah niso več dobili 100 ali pa še več procentov podpore. Nekateri stari oblastniki so tako izgubili oblast in zato zagnali vik in krik, kar se očitno odraža še danes. Mislil sem, da so se le-ti sprijaznili z osamosvojitvijo, demokracijo, večstrankarskim sistemom. Ustanovitev novih občin, ki je pomenila prvo decentralizacijo države, kriviti za razvojno zaostalost, se mi zdi popolnoma sprevrženo. Zanimivo bi bilo izvedeti za uspehe KS Turjak pod vodstvom prav Antona Petriča, ki je krajevno skupnost vodil dva mandata. Med drugim se mi poraja vprašanje, zakaj je KS Turjak odkupila Krajevni dom, če je bil le-ta zgrajen z udarniškim delom, kot se to tako rado poudarja. Ali ne bi denar raje investirali v izboljšanje komunalne infrastrukture ter v področje družbenih dejavnosti, v katere mora sedaj na veliko vlagati prav nova občina? Krajevni dom je bil že avtomatsko od Turjačanov in ne razumem, zakaj se ga je moralo odkupiti. Zanimivo bi bilo razkritje še kakšnih drugih zadev iz tistega obdobja, o katerih vedo marsikaj povedati nekateri krajanjani.

Strategijo usode starih opuščanih šol v naši občini je obravnaval občinski svet in zavzel določena stališča. S podrtjem šole v Dvorski vasi se je strinjal tudi tamkajšnji krajevni odbor. Po strokovnih ocenah bi porabili kar nekaj deset milijonov SIT za njeno obnovo, zato smo se soglasno odločili za podrtje šole. Na tem mestu smo izgradili lep športni center, ki je že postal zbirališče mladih in tudi malo starejših krajanov Dvorske vasi in okolice. Prav lepo jih je bilo videti, ko so s svojim prostovoljnim delom tudi sami ogromno pripomogli k tej pridobitvi.

Glede šolskih prevozov pa lahko rečem, da bomo tudi v bodoče zagotavljali visok standard šolskih prevozov, ko otroke vozimo v šolo iz vseh vasi. Vodilni na občini se bomo trudili, da tega standarda ne bomo zmanjševali kljub temu, da ugotavljamo, da otroke vozimo tudi iz naselij, iz katerih nam jih po veljavni zakonodaji ne bi bilo potrebno. Varnost otrok in kvaliteta prevozov odtehtata tudi dokaj visok strošek šolskih prevozov. Glede tega ni potrebno strašiti starše, da bodo morali v nahrbtnikih nositi otroke v šolo. Mogoče pa bi bilo dobro razmisliti, da en dan v letu avtobus in kombi ne bi vozili in bi otroci prišli v šolo peš. Da bi videli in

okusili, kako je prihod v šolo potekal pred časom (v zlatih časih socializma). Danes namreč nekateri starši od nas zahtevajo, da pridemo po otroka prav do njihovega praga, kljub temu da avtobus ali kombi ustavi sto metrov od hiše.

Glede doma za ostarele bi želel poudariti naslednje. Resnično smo se morali odločiti zelo na hitro. Razpis za podelitev koncesije s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve se je zaključil 29. septembra 2005, zato je bilo potrebno tako pohiteti. Kratek rok so od nas zahtevali tudi partnerji projekta izgradnje doma, saj so morali takoj začeti s projektiranjem na predvideni lokaciji. Pri razpisu pa je bil pogoj, da mora družba, ki kandidira, dokazovati tudi lastništvo nad zemljiščem. Za lokacijo na Turjaku smo se zavzemali mnogi občani kot tudi vsi turjaški svetniki. Sprašujem se, kdo bo prevzel odgovornost, če nam bo za pridobitev koncesije zmanjkalo samo nekaj točk?! Pri pridobitvi koncesije se točkuje tudi lokacija, ki si jo predstavniki Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve tudi ogledajo. Napisali smo izvrsten program delovanja doma, projektanti so narisali lep dom in prav škoda bi bilo, da bi izpadli zaradi lokacije. Že omenjeni državni predstavniki so namreč na predhodnem ogledu dali prednost lokaciji na Turjaku (pošta, avtobusna povezava ...). Glede na potek sestanka sveta KTZ Turjak, ki ga v svojem članku omenja Anton Petrič, je očitno, da imajo nekateri vplivni posamezniki večje koristi, če ostane sredi Turjaka skladišče, kot da bi tam zgradili dom za ostarele. Se pa strinjam z njegovo trditvijo, ko je zapisal, da so prisotni sami osebni interesi. Glede na smešne očitke, da so delovna mesta v domu, ki sploh še ne obstaja, že razdeljena, bi želel povedati, da ni tako. S to trditvijo je Anton Petrič pokazal, da v svojem razmišljanju živi še v nekem drugem času, v tistem, ko so v ozkih partijskih sredinah odločali tudi o tem, kdo bo kje direktor, kdo bo predsednik izvršnega sveta in kdo predsednik krajevne skupnosti. Danes so za vsa mesta potrebni javni razpisi, za nekatera pa celo demokratične volitve. Dopuščam seveda možnost, da se kje še vedno kadruje drugače, vendar pa tak način sam ostro zavračam.

Kljub temu, da je do lokalnih volitev še več kot eno leto, Anton Petrič že javno poziva, kako bi bilo potrebno voliti. Prepričan sem, da so naši občani že tako razumni, da se bodo sami odločili, koga bodo podprli. Upam, da jih bo pri odločitvi vodila misel ali spomin na konkretna dejanja, ki so bila narejena v javno korist, ne pa politične opredelitve ali mogoče neizpolnitev izključno njihovih osebnih interesov. Pa to tematiko pustimo za naslednje leto.

Za konec bi želel osvežiti spomin, kaj je bilo na področju bivše KS Turjak narejenega v desetletnem obdobju nove občine Velike Lašče oziroma od nastanka lokalne samouprave. Zanimiva bi bila primerjava z obdobjem, ko smo imeli krajevne skupnosti in smo bili del občine Ljubljana Vič-Rudnik.

Preglednica investicij, narejenih samo na področju bivše KS Turjak (plačniki Občina Velike Lašče, Holding, država, nekaj malega krajanjani).

1. KOMUNALNE ZADEVE

ASFALTIRANJE CESTNIH ODSEKOV

v vrednosti del: 136 mio SIT:

Podturjak-Prazniki, Podturjak-Četež, Podturjak-Javorje, skozi Štajnprik, mimo šole, proti Lukančiču, proti Kramarju, Marof, na pokopališče, preplastitev od Doma krajanov-Centa do na

Gradežu (proti Jakobu, Anžiču, Vodopivcu, Korošču, na Gradežu hišne številke nad 100), Mali Osolnik (mimo Klariča) ...

Skupna površina asfalta znaša 10,3 km.

POSTAVITEV LUČI JAVNE RAZSVETLJAVE

Vrednost del je 7 mio SIT.

Na Turjaku (ob glavni cesti Škofljica–Kočevje, proti gradu, proti pokopališču, na gasilskem domu), v Štajnpriku, v Praznikih, na Malem Osolniku, na Velikem in Malem Ločniku, na Gradežu, hišne številke na Gradežu nad 100, v Ščurkih, v Četežu, v Javorjih, v Podturjaku, osvetlitev sv. Ahaca
Skupaj število luči je 42.

IZGRADNJA VODOVODNEGA SISTEMA

Vrednost del je 126 mio SIT.

Veliki Ločnik - v novo naselje (sofinancirali krajani), do pokopališča, na Gradež nad 100, Laporje-Gradež, Turjak-Gradež
Skupna dolžina vodovoda je 7,5 km.

DRUGA KOMUNALNA DELA

Vrednost del je 25 mio SIT.

Asfaltiranje avtobusnega postajališča Mali Ločnik (na obeh straneh ceste) in parkirišča pred trgovino in gasilskim domom na Turjaku, izgradnja škarpe na pokopališču, izgradnja vežice v Škocjanu (50% sofinanciranje), ekološki otok.

2. DRUŽBENE ZADEVE

Vrednost del znaša 505 mio SIT.

Nova fasada in ureditev dodatne učilnice na podružnični šoli Turjak, izgradnja igrišča na Malem Ločniku, igrišče za odbojko na mivki in igrišče za mali nogomet (razen zunanje ograje) na Turjaku, obnova sušilnice sadja na Gradežu, obnova gradu Turjak (opremo financira občina, vse drugo država), mladinska soba v KTZ (iz Županovega sklada).

Preglednica samo večjih investicij **izven območja bivše KS Turjak, ki so javnega značaja in jih ravno tako koristijo prebivalci Turjaka.**

Izboljšave v OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče (sanacija centralne, popolna prenova kuhinje, garderobne omarice za vse učence, nova oprema v tajništvu in knjižnici, veliko dodatnih učil ...), izgradnja novega vrtca Sončni žarek z vso novo opremo in igrali, glasbena šola (popolna prenova starega vrtca in kompletna oprema), zdravstvena postaja (ureditev dveh splošnih ambulant in treh čakalnic z opremo, zamenjava vseh oken, zamenjava kompletne strešne kritine, ureditev ambulant za zobozdravstvo in fizioterapijo), uvedba pomoči na domu in nabava avtomobila, obnova Levstikovega doma (fasada, dvorana, oder, pododrje, garderoba ...), Trubarjeva domačija (prekritje vseh streh, ureditev čitalnice, ureditev žage ...), Knjižnica Prežihov Voranc (razširitev z novo opremo) ...

Vrednost del je 490 mio SIT.

Kot vidite, je bilo izvedenih kar nekaj investicij. Marsikatera od njih se je financirala tudi z državnim ali drugim denarjem, kar se mi zdi izredno pozitivno. Pomembno je, da so se investicije zgodile na našem področju, za naše namene. Pri pridobivanju sredstev iz drugih virov so sodelovali in lobirali tudi nekateri občinski svetniki in drugi posamezniki, ki jim ni vseeno, kako se razvija naša občina. Njim se javno zahvaljujem. Na žalost so tudi taki, ki s svojim delovanjem celo onemogočajo in zavirajo pozitiven razvoj, da bi potem lahko kritizirali. Na srečo so ti drugi v veliki manjšini.

Oceno, ali je bilo v desetletnem mandatu nove občine Velike Lašče glede na preteklost, res tako malo narejenega, prepuščam Vam, dragi občanke in občani.

Župan Anton Zakrajšek

Dežurna lista vodovoda

Vodokomunalni sistemi, d.o.o.
za čas od 24. 10. do 11. 12. 2005

Belaj Stane	24.10. - 30. 10.	tel. 050 619 577, 041 946 702
Belaj Anton	31.10. - 6. 11.	tel. 050 619 577, 041 951 580
Belaj Marko	7. 11. - 13. 11.	tel. 050 619 577, 041 646 473
Belaj Stane	14. 11. - 20. 11.	tel. 050 619 577, 041 946 702
Belaj Anton	21. 11. - 27. 11.	tel. 050 619 577, 041 951 580
Belaj Marko	28. 11. - 4. 12.	tel. 050 619 577, 041 646 473
Belaj Stane	5. 12. - 11. 12.	tel. 050 619 577, 041 946 702

VODOVOD

GRADBENE INSTALACIJE IN
KLJUČAVNIČARSKA DELA

MARKO BELAJ s.p.

- vodovodne instal.
- gradbene instal.
- centralna kurjava
- vzdrževanje vodovoda
- ključavničarstvo

strojni tehnik
Žimarice 28
1317 Sodražica
☎ 01 83 66 120
mob.: 041 646 473

ČRPALIŠČE PODSTRMEC

POROČILO O IZVEDENIH DELIH NA VODOVODU LAPORJE - GRADEŽ

Dela pri izgradnji vodovoda Laporje – Gradež so se pričela v avgustu 2004 in se nadaljujejo v letu 2005. Do konca meseca septembra 2005 je bil položen glavni vod od obstoječega črpališča na Gradežu do Laporja in Gradeža, hišne številke nad 100, ter povezava vzdolž ceste Turjak–Grosuplje v skupni dolžini cca 2750,0 metrov. Zgrajena sta bila jašek z regulatorjem tlaka za naselje Laporje in črpalnica za del naselja Gradež, hiš. št. nad 100. Cestišče je bilo vzpostavljeno v prvotno stanje z asfaltiranjem oz. izvedbo makadamskega cestišča. Obstoječ vodovod od Gradeža do Laporja ter del obstoječega vodovoda vzdolž ceste Turjak–Grosuplje je ukinjen, zato so bili na teh trasah prevezani in obnovljeni vsi hišni vodovodni priključki.

Zaradi problemov pridobivanja soglasij lastnikov zemljišč na Gradežu, hiš. št. nad 100, je prišlo do delno spremenjene trase glavnega voda, zato so bile služnostne pogodbe naknadno pridobljene. Do konca leta 2005 se predvideva, da bo ta odsek dokončan. Poleg tega se bo dokončala prečrpalnica na Gradežu, hiš. št. nad 100, (priklop na električno omrežje, električna dela na črpalnici in zunanja ureditev). S tem bodo zaključena vsa dela v sklopu gradnje vodovoda Laporje-Gradež, zato bo takoj po pridobitvi vseh dokumentov (geodetski posnetek, geodetski načrt, projekt izvedenih del, meritve hidrantnega omrežja ...) poslana na upravno enoto Vič-Rudnik vloga za izdajo uporabnega dovoljenja zgrajenega vodovoda (predhodno mora biti izveden tehnični pregled in odpravljene morebitne pomanjkljivosti).

Če ne bo zapletov pri pridobivanju dokumentacije, naj bi bilo uporabno dovoljenje pridobljeno najkasneje do konca meseca februarja. S tem bo možno izvajanje vseh novih hišnih vodovodnih priključkov. Zanimirani naj si zato med tem časom pridobijo projekt hišnega vodovodnega priključka in soglasje JP Vodovod-Kanalizacija, d.o.o., Ljubljana, skladno s predhodnim dopisom s strani JP Vodovod-Kanalizacija, št. 7930/KB z dne 22. 7. 2005.

*Za nadzor JP Vodovod-Kanalizacija
Erika Černe*

**HIDRANT BO
SEDAJ SLUŽIL
SVOJEMU
NAMENU**

VODOVOD VELIKE LAŠČE

Poleg zamenjave cevododa na Stritarjevi cesti v Velikih Laščah v teh dneh na vodovodnem sistemu Velike Lašče poteka tudi zamenjava cevododa na odseku Uzmani – Strletje v skupni dolžini 700 metrov. Dela so bila zaradi dotrajanosti cevi in velikih izgub vode nujna. Krajanji vasi Strletje pa bodo ob zamenjavi cevododa dobili tudi dva hidranta, ki jih doslej niso imeli.

Občinska uprava, Jerica Tomšič Lušin

VODOVOD KARLOVICA

V letošnjem letu se je dokončala gradnja črpališča pri vodovodni vrtini Podstrmec. Zgrajen je bil tudi povezovalni cevodod, vrtina Podstrmec – vodovod Karlovica, v skupni dolžini 3300 metrov. V oktobru se je vodovod Karlovica, v katerega so se povezali tudi ostali vaški vodovodi od Podstrmece do Karlovice, že začel oskrbovati iz vrtine Podstrmec. Izvajalec del je bil Marko Belaj, s.p. Vrednost investicije izgradnje povezovalnega cevododa znaša 23 milijonov tolarjev, izgradnja črpališča pa 7, 5 milijona tolarjev.

Občinska uprava, Jerica Tomšič Lušin

**VODA IZ VRTINE PODSTRMEC JE PRITEKLA IZ NOVEGA HIDRANTA
PRED GASILSKIM DOMOM NA KARLOVICI.**

ČRPALIŠČE PODSTRMEC

Investicije na področju družbenih dejavnosti

ZDRAVSTVENA POSTAJA VELIKE LAŠČE JE DOBILA NOVO STREHO

Sredi oktobra je bila zaključena največja investicija na področju družbenih dejavnosti v letošnjem letu. Zdravstvena postaja Velike Lašče je dobila novo strešno kritino, zamenjana so bila tudi vsa strešna okna, hkrati pa nameščena strešna okna tudi v sedaj neizkoriščenem podstrešju, kjer je kasneje predvideno urediti dodatne prostore za potrebe zdravstvene postaje. Investicija stane več kot 14 milijonov SIT, od tega smo s prijavo na razpis Ministrstva za zdravje uspeli iz državnega proračuna pridobiti 4,4 milijone SIT.

FOTO: ANTON ZAKRAJŠEK

ŠPORTNO IGRIŠČE V DVORSKI VASI

Na mestu nekdanje podružnične šole v Dvorski vasi je bilo v letošnjem letu zgrajeno novo športno igrišče. Nekatero prireditve so tu letos že potekale, uradno odprtje igrišča pa načrtujemo, ko bodo dela v celoti zaključena. V naslednjem letu je na tem mestu predvidena še ureditev igrišča za balinanje.

Občinska uprava
Veronika Vasič

OBNAVLJALO SE JE TUDI V LEVSTIKOVEM DOMU

Levstikov dom v Velikih Laščah je bil obnovljen v letu 1981 ob praznovanju 150-letnice rojstva Frana Levstika. Po toliko letih so bila poleg rednih vzdrževalnih del potrebna tudi nova investiranja. Že leta 2002 je bila obnovljena dvorana, leta 2003 fasada in ogrevanje, letošnje poletje pa se je KUD Primož Trubar Velike Lašče z izvajalcem ING INVESTOM, d.o.o., iz Ljubljane lotil obnove pododnja. Urejen je bil prostor za nastopajoče (skupaj z novimi sanitarijami). Poleg tega je bilo zamenjanih tudi nekaj najbolj kritičnih oken, in sicer v spominskih sobah, gledališki oder pa opremljen z novimi mehanizmi za upravljanje z zavesami.

Obnovo je sofinancirala Občina Velike Lašče.

Občinska uprava
Barbara Pečnik
Foto: Barbara Pečnik

ŠOLSKA KNJIŽNICA IMA NOVO OPREMO

Od izgradnje velikolaške šole leta 1967 so bili vsi prostori že tako ali drugače preurejeni, na novo opremljeni, le šolska knjižnica je ostajala nespremenjena. Zavedamo se, da je premajhna, vendar bo nov prostor zanjo možno pridobiti šele v okviru načrtovane gradnje telovadnice. V letošnjem septembru je knjižnica dobila novo opremo in upamo, da se bodo mladi bralci in njihova knjižničarka med svojimi knjigami dobro počutili.

OBČINSKI SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU sporoča

BODI PREVIDEN!

V jesenskih mesecih je potrebno vedno znova opozarjati na poslabšanje vidljivosti in s tem varnosti na naših cestah. Dnevi se skrajšajo, poleg tega pa je pogosta spremljevalka večerov in jutur tudi megla.

Zato Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije vsako leto pripravlja vseslovensko akcijo BODI VIDEN – BODI PREVIDEN. Akciji se priključimo tudi na OŠ Primoža Trubarja. Namen akcije je ozaveščati ljudi o uporabi svetlejših oblačil in odsevnih teles. V prvo skupino so postavljeni pešci in vozniki motornih vozil, ki morajo biti v poslabšanih voznih lastnostih še bolj previdni za volanom.

Še enkrat torej opozarjamo vse, ki se kot pešci odpravljate na cesto v mraku, megli ali ponoči, da:

- hodite ob skrajnem levem robu ceste, kjer lahko vidite vozilo, ki se Vam približuje, in primerno odreagirajte,
- prečkate cesto na prehodih za pešce ali na preglednih mestih potem, ko ste se prepričali, da to lahko varno storite,
- oblečete čimbolj svetla oblačila in/ali imate pri sebi odsevno kresničko ali odsevni trak, zaradi katerega Vas bo voznik prej opazil.

Celotna akcija je predstavljena na spletnih straneh Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu: www.spv-rs.si.

Zakon o varnosti cestnega prometa iz leta 2004 v 97. členu, v drugem odstavku pravi:

Pešec, ki ponoči hodi zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju, kjer ni pločnika ali pešpoti, po vozišču ali tik ob njem, mora nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, svetilko, ki oddaja belo svetlobo, ki je vidna s sprednje in zadnje strani, ali odsevnik iz prvega odstavka 92. člena tega zakona.

Globa za neupoštevanje člena je 10.000 SIT.

BODITE preVIDNI !!!

Predsednik OSPVCP
Bojan Novak

RED JE VEDNO PAS PRIPETI

UMAZANE CESTE SO ŠOLSKI PREVOZI ZELO NEVARNE

V spomladanskih, predvsem pa v jesenskih mesecih so ceste zaradi dela na poljih pogosto umazane. Blato, ki odpada s pnevmatik in ostaja na vozišču postane v vlažnem ali deževnem vremenu še bolj drseče in nevarno za voznike. Zato prosimo vse voznike traktorjev in kamionov, ki se vključujejo na cesto z umazanih površin, da pred ali po tem očistijo pnevmatike.

Novi zakon o varnosti v cestnem prometu o tem govori v 113. členu (odstavki 4, 5, 6, 8 in 9):

Preden se vključi v promet na cesti s kolovozne poti ali druge zemljiške površine, mora voznik odstraniti z vozila zemljo ali blato, ki bi lahko onesnažilo vozišče.

Izvajalec gradbenih ali drugih del mora pri izvozu z gradbišča ali druge zemljiške površine, na kateri se izvajajo dela, očistiti zemljo ali blato z vozil, ki se s te površine vključujejo v cestni promet.

Zemljo ali blato, ki v primeru iz četrtega ali petega odstavka tega člena onesnaži vozišče, mora voznik oziroma izvajalec del takoj odstraniti z vozišča. Če tega ne stori, očisti vozišče na njegove stroške pristojna organizacija za redno vzdrževanje cest.

Globa za neupoštevanje zakona je 60.000 za fizične osebe in najmanj 600.000 za pravne osebe.

SKRBJMO ZA ČIMBOLJŠE VOZNE
POGOJE. SREČNO!

Predsednik OSPVCP
Bojan Novak

Organizacija šolskih prevozov je pred pričetkom vsakega novega šolskega leta tisto področje, ki zahteva veliko dela in usklajevanja s strani občine, ki skrbi za čimbolj racionalno porabo sredstev, namenjenih prevozom. Hkrati pa morajo biti prevozi organizirani tako, da se učenci lahko vključujejo k pouku pred prvo uro in da je po končanem pouku čimmanj čakanja na prevoz. Večina učencev centralne šole in podružnic je vozačev iz razloga, ker so od šole oddaljeni več kot 4 km (financiranje teh prevozov je breme občine), ali iz razloga, ker so na poti v šolo ogroženi zaradi velikih zveri – medveda (ta del stroškov povrne Ministrstvo za šolstvo in šport). Da so vožnje pravočasno opravljene, je potreben že kar zajeten vozni park. Letos so to štirje kombiji, en avtobus in en osebni avto. Kot zanimivost, ki se morda zdi komu težko verjetna, naj povemo, da opravijo vozniki s prevozi do centralne šole, podružnic Rob in Turjak ter šole s prilagojenim programom v Kočevju dnevno 920 km. S temi kilometri bi prišli skoraj do Beograda in nazaj.

Vozniki imajo vozne rede izdelane do minute natančno. Zavedamo se, da je njihovo delo naporno in odgovorno, zlasti v zimskih razmerah. Če se morajo med vožnjo ukvarjati še z vzdrževanjem discipline v vozilu, je to še veliko težje. Naloga staršev je, da tudi doma opozarjajo otroka na takšno obnašanje med vožnjo, ki ne bo motilo zbranosti voznika, in na uporabo varnostnega pasu, ki je obvezna tudi v avtobusu.

Občinska uprava
Veronika Vasič

STROKOVNJAKI SVETOVNE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE (SZO) OPOZARJAJO NA NEVARNOST PANDEMIJE GRIPE

KAJ JE GRIPA?

Gripa (influenca) je zelo kužna akutna nalezljiva bolezen dihal, ki jo povzroča virus gripe. Epidemija gripe se pojavi vsako leto v zimskih mesecih in običajno traja od 6 do 8 tednov.

S človeka na človeka se prenaša s kužnimi kapljicami, ki jih nosilci virusa gripe razširjajo v okolico s kašljanjem, kihanjem in glasnim govorjenjem, ter s posrednim stikom prek onesnaženih rok in površin, če so onesnažene z izločki dihal.

Na površinah lahko virus gripe preživi do dva dni.

Vstopno mesto okužbe sta sluznici dihal in očne veznice.

Inkubacija za gripo je od 1 do 4 dni.

Odrasli so običajno kužni že en dan pred pojavom bolezenskih simptomov / znakov, otroci pa tri dni pred pojavom bolezenskih simptomov. Kužnost traja

približno še pet dni po prenehanju simptomov obolenja.

Bolniki z motnjo obrambe in otroci lahko širijo virus gripe celo več tednov.

Ocenjujejo, da polovica okuženih nima bolezenskih znakov, vendar izločajo virusne delce in prenašajo okužbo.

Ni vsak prehlad gripa! Za razliko od prehlada je gripa nevarna zaradi pogostih zapletov, ki ogrožajo predvsem starejše, nosečnice, otroke in bolnike z motnjo obrambe. Marsikdo za posledicami gripe tudi umre.

Po ocenah v Sloveniji za gripo vsako leto zbolijo 60.000 ljudi.

PRAVOČASNO SE CEPIMO PROTI GRIPI, KER SE TAKO NAJUČINKOVITEJE ZAVARUJEMO!

CEPLJENJE PROTI GRIPI

Cepimo se vsako leto pred pričetkom sezone gripe, najbolje v oktobru ali novembru. Zaščitna protitelesa se pojavijo dva tedna po cepljenju.

Cepljenje se priporoča tudi nosečnicam.

Sestava cepiva je usklajena z navodili SZO in vsebuje antigene virusov gripe, katerih kroženje se predvideva v sezoni.

Pri zdravih ljudeh, ki so stari manj kot 65 let, je cepivo učinkovito v 70 do 90 %.

Cepivo ne more povzročiti bolezni, saj je pripravljeno iz mrtvega virusa.

Cepljenje je skorajda neboleče. Stranski učinki po cepljenju so redki (bolečina, rdečina in otekline na vbodnem mestu, kratkotrajno povišana temperatura).

Cepljenje odsvetujemo:

- osebam z dokazano alergijo ali anafilaktično reakcijo na jajčne beljakovine ali na katero od sestavin v cepivu;
- otrokom, mlajšim od 6 mesecev;
- akutno bolnim osebam.

Vse, ki vas zanima cepljenje proti gripi, ki se bo izvajalo predvidoma v začetku novembra, pokličite svojega zdravnika in se dogovorite za termin. Telefonska številka: 7881 038

Martina Bavdek Nedeljkovič

ZNANJE JE POT, TUDI NA PODROČJU PREVENTIVE DROG!

Od sredine oktobra do konca novembra bodo po vsej državi potekale številne preventivne dejavnosti proti zlorabi drog. V središču pozornosti bodo mladi in slogan IZBERITE ZDRAVJE, KER SE CENITE. Že od junija 2005 poteka leto dni trajajoča kampanja pod okriljem Združenih narodov proti drogam in kriminalu (UNODC). Namen kampanje je ogibanje drogam in odločitve za vse, kar je zdravo in pozitivno, ter mladim po svetu poslati sporočilo o samospoštovanju. Evropska raziskava o alkoholu in preostalih drogah med šolsko mladino (ESPAD) ugotavlja, da je marihuana najpogosteje uporabljena prepovedana droga pri nas in v svetu. Hkrati izkušnje kažejo, da zgodnja preventivna intervencija pomembno zmanjšuje tveganje za redno uporabo drog oziroma razvoj odvisnosti pri posamezniku.

MARIHUANA - KAJ BI MORALI VEDETI?

Marihuana je zelena, rjava ali siva mešanica posušenih, narezanih listov, stebel, semen in cvetov konoplje (*Cannabis sativa*). Evropska raziskava o alkoholu in preostalih drogah med šolsko mladino (ESPAD) ugotavlja, da je marihuana najpogosteje uporabljena prepovedana droga pri nas in v svetu. Za marihuano se uporablja več kot dvesto slengovskih izrazov, ki se hitro menjavajo in so različni na različnih koncih sveta. Med najbolj znanimi so: »kanabis«, »trava«, »pot«, »herb«, »grass«, »boom«, »Mary Jane«, »gangster«, »kif«, »ganja«, »skunk« in drugi. Obstajajo tudi poulična imena za različne moči ali »znamke« marihuane, kot so »Texas tea«, »Maui wowie« in »Chronic«. Močnejše vrste so semilla, hašiš (ali kratko »heš«) in hašišovo olje.

Vse vrste marihuane vsebujejo THC (delta-9-tetrahidrokanabinol), ki je glavna aktivna kemična snov, poleg tega je v marihuani tudi več kot 400 drugih kemičnih snovi. Zaradi vsebnosti THC vse

DU Velike Lašče PRIVOŠČITE SI POČITNICE NA MORJU

Društvo upokojencev Velike Lašče ima počitniške kapacitete v Izoli v Delfin Hotelu ZDUS d.o.o. (Tomažičeva 10, 6310 Izola).

Na razpolago so štiri dvoposteljne sobe v terminu od 19. aprila 2006 do 26. aprila 2006, štiri dvoposteljne sobe v terminu od 10. julija 2006 do 17. julija 2006 in štiri dvoposteljne sobe v terminu od 29. novembra 2006 do 6. decembra 2006.

Cene so zelo ugodne in vključujejo prenočišče s polpenzionom ter kopanje v bazenu. Upokojenci s potrjeno člansko izkaznico imajo na cene (razen za nočitev z zajtrkom) dodatni 10 % popust.

Več informacij in možnost rezerviranja terminov vsako prvo sredo v mesecu v pisarni DU Velike Lašče ali po telefonu: 7889 342 – Franc Ivanc, 7889 353 – Majda Gradišar.

Rezervacije so možne do 31. decembra 2005.

vrste marihuane vplivajo na človeka tako, da spreminjajo delovanje možganov (delujejo psihoaktivno). Učinki marihuane na uporabnika so odvisni od količine vsebovanega THC. Marihuana, pridelana v rastlinjakih, običajno vsebuje dva do trikrat več THC kot običajna marihuana.

Običajna marihuana vsebuje povprečno 3 % THC.

Sinsemilla, narejena samo iz brstičev ter cvetočih vrhov ženskih rastlin, vsebuje povprečno 9 % THC, včasih lahko vsebuje tudi do 25 % THC.

Hašiš, lepljiva smola s cvetov ženske rastline, ima povprečno 9 % THC, doseže pa lahko tudi 19 % THC.

Hašišovo olje, katranasta tekočina, pridobljena z destilacijo, ima povprečno 19 % THC, doseže pa lahko celo 27 %.

Marihuana se navadno kadi kot ročno zvita cigareta (»džojnt« ali »nejk«) ali v pipi. Nekateri uživalci marihuano primešajo hrani ali iz nje skuhamo čaj. Pred časom se je pojavila v cigarah, imenovanih »blunt«. V zadnjem času marihuanske cigarete ali cigare pogosto vsebujejo tudi kreck kokain.

Pokajeni »joint« lahko povzroči evforijo, odmaknjeno sanjarjenje in neobvladljiv smeh. Večje količine lahko povzročijo motnje v slušnem, vidnem in prostorskem zaznavanju. Značilni znaki pri uporabi kanabisa so običajno slabost, motnje koncentracije, suha usta in pordelost očesne veznice.

Psihična odvisnost se pojavi pri redni uporabi. Pogosto je okrnjen kratkotrajni spomin. Dolgotrajna uporaba večjih količin marihuane lahko povzroči kronično utrujenost, otopelost, motnje spomina, težave pri koncentraciji, zmanjšano imunsko odpornost ... Pri nemotiviranih posameznikih in posameznicah lahko še bolj krepki izgubo volje in ambicij. Ker se največkrat meša s tobakom, so možne zdravstvene posledice na pljuči. Najbolj znana sta kronični bronhitis in vnetje sinusov.

Raziskave kažejo, da ima pri nas izkušnjo z marihuano 28 % šolskih petnajst- in šestnajstletnikov. Otroci in mlajši najstniki začnejo uživati marihuano iz mnogih razlogov. Običajno gre za radovednost in željo, da bi se čim bolj vključili v neko družbeno skupino. Pri mladih, ki imajo izkušnje s kajenjem cigaret in pitjem alkohola, je tveganje, da bodo uživali marihuano, precej večje. Prav tako izsledki raziskav nakazujejo, da uživanje alkohola in drog pri drugih družinskih članih močno povečuje možnosti, da bodo droge začeli uživati tudi otroci.

KAKO LAHKO STARŠI PREPOZNAJO, ALI JE OTROK PRAVKAR UŽIVAL MARIHUANO?

Starši naj bodo pozorni predvsem na spremembe v otrokovem obnašanju. Pozorni naj bodo tudi v primerih, če se otrok »potegne vase«, če je depresiven, utrujen, če zanemarja svoj videz, če postane sovražen in začne kaliti odnose z družinskimi člani in s prijatelji. Uživanje droge ima lahko za posledico tudi spremembe v učinkovitosti pri delu za šolo, povečano odsotnost od pouka, izgubo interesa za šport ali druge najljubše dejavnosti ter spremembe jedilnih ali spalnih navad. Seveda so lahko ti znaki tudi posledica drugih težav ne samo uživanja drog. Poleg tega naj bodo pozorni na nekatere druge znake ali osebne predmete, ki so lahko povezani z drogami, na primer pipe, papir za zvijanje cigaret, vonjave na obleki in v spalnici, uporabo kapljic za oči, nakit, oblačila, plakate itd, ki oglašujejo uživanje drog in podobno.

KAKO LAHKO STARŠI PREPREČIJO, DA BI SE OTROK NE ZAPLETEL Z MARIHUANO?

Ne obstaja nobena magična formula za preprečitev uživanja drog med najstniki. Lahko pa starši vplivajo s tem, da se zanimajo za življenje svojih otrok in so vseskozi na tekočem o delu in življenju mladostnika. Jasno naj jim tudi povedo o nevarnostih uživanja marihuane in drugih drog. Ko gredo najstniki v srednjo šolo, morajo starši sodelovati pri njihovem delu za šolo, rekreaciji, družabnih dejavnostih s prijatelji svojih otrok. Otroci pri starših iščejo pomoč in vodstvo pri spopadanju s težavami in sprejemanju odločitev, vključno z odločitvijo, da ne bodo uživali drog.

Raziskave kažejo, da lahko pravilno starševsko spremljanje otrok zmanjša prihodnje uživanje drog celo med takimi mladostniki, ki bi lahko bili nagnjeni k uživanju marihuane, so uporniški, ne morejo obvladovati svojih čustev in doživljajo notranje stiske.

NASVETI STARŠEM

Bodi dober poslušalec svojega otroka!
Sporočila o neodobravanju uporabe vseh drog - tudi alkohola - naj bodo jasna in odločna!

Pomagaj otroku obvladati pritisk vrstnikov, naj uživa drogo!

Spoznaj prijatelje svojih otrok in njihove starše!

Spremljaj, kje se giblje tvoj otrok!

Nadzoruj najstniške dejavnosti!

Vzdržuj odprt in pošten razgovor z otrokom!

DEJSTVA, KI BI JIH MORALI POZNATI STARŠI

Danes dilerji mladostnikom ponujajo marihuano z večjo vsebnostjo THC kot v šestdesetih letih. Močnejša marihuana pomeni hujše posledice.

Na to, ali bo otrok poskusil drogo, vplivajo vsi vidiki otrokovega okolja - dom, šola, soseska ...

Raziskave kažejo, da ima pri nas izkušnjo z marihuano 28 odstotkov šolskih petnajst- in šestnajstletnikov.

Marihuana ima negativen učinek na mnoge spretnosti, potrebne za varno vožnjo. Vožnja pod vplivom marihuane lahko povzroči prometno nezgodo.

Uživalci marihuane utegnejo imeti veliko podobnih težav z dihali kot kadilci tobaka. Najbolj znana sta kronični bronhitis in vnetje sinusov.

Kajenje marihuane prizadene možgane in ima za posledico oslabilen spomin, slabšo sposobnost zaznavanja in presoje ter zmanjšane motorične spretnosti.

Marihuana je nevarna droga, ki posebej ogroža zdravje in blaginjo otrok in mladostnikov na kritični točki njihovega življenja - ko odraščajo, se učijo, zorijo in gradijo temelje za poznejši čas, ko bodo živeli kot odrasli. Za duševno zdravje in psihosocialni razvoj je pomemben celoten otrokov življenjski prostor. Na prvem mestu je to družina in odgovornost staršev za vzgojo in izobraževanje otrok, sledijo šola, vrstniki, dejavnosti ... in njihovo medsebojno sodelovanje in povezovanje.

Pripravila Majda Kovačič Cimperman

Povzeto po knjižici o marihuani (Urad za droge, maj 2005)

IZBERITE ZDRAVJE, KER SE CENITE!

NOVE OBLIKE SVETOVANJA IN POMOČI

Včasih majhne skrbi človeku povzročijo veliko stisko. Skrbi rastejo in težave se kopičijo. Preprosta življenjska vprašanja in dileme postanejo nepremagljive ovire, ki človeka ohromijo. Preveč hitro se lahko zgodi, da iz njih ne najde več poti in iz dneva v dan postaja boj zagrenjen. Včasih drobne skrbi prerastejo v bolezn. Zato je zelo pomembno, da ukrepamo, preden se nad nas zgrnejo črni oblaki.

Kaj lahko storimo?

Pogovorimo se z življenjskim sopotnikom, prijateljem/ico, skrbimo za kakovostno preživetje prostega časa, se rekreiramo, igramo z otroki, sprehajamo z ljubljencem, obiščemo strokovnjaka, če je to potrebno, in še bi lahko naštevali.

Obstaja pa še ena, vedno bolj priljubljena in tudi učinkovita oblika

druženja, izmenjava izkušenj in strokovnih nasvetov ob najrazličnejših stiskah. Svetovalno posvetovalni internetni portal Med.Over.Net.

Najdete ga na naslovu www.med.over.net. Gre za prvo in največjo virtualno posvetovalnico v Sloveniji, ki s svojimi spletnimi forumi s področja zdravja, sociale, prava in vzgoje, pomaga ljudem, da najdejo prave odgovore na življenjska vprašanja.

Kadar imate vprašanje, na katerega lahko odgovori strokovnjak, ali pa ne veste, katera pot je prava, preprosto izberete enega izmed 130 tematskih forumov, ki so na voljo popolnoma brezplačno. Forum je dostopen 24 ur na dan, vse dni v letu, ni se vam treba registrirati, odprt je vsem, hkrati pa zagotavlja popolno anonimnost. Le-ta

je tista, ki vam zagotavlja, da ob postavitvi vprašanja ali nestrinjanju ob določenem mnenju, nihče ne bo vedel, kdo ste. Zato lahko vprašate in poveste tisto, kar bi težko zaupali komurkoli.

Vsem, ki se prvič srečujete z internetom ali portalom samim, je v pomoč forum Zavod Med.Over.Net, kjer vas lahko napotijo na ustrezen naslov ali pišete na e-naslov zavod@over.net.

Poleg priznanih strokovnjakov, zdravnikov specialistov, svetovalcev in terapevtov, boste na strani našli tudi proste klepetalnice, kjer boste izmenjali izkušnje, ki jih imate kot starši, bolečine, ki jih imate kot nekdo, ki je izgubil bližnjo osebo, in veselje, ki ga čutite ob vrtnarjenju. Na Med.Over.Net-u lahko, poleg omenjenih poiščete vsa pomembna področja svojega življenja.

Poiščite odgovore na svoja vprašanja, naredite spremembo ali pa preprosto poiščite novo kvaliteto življenja.

Za Zavod Med.Over.Net

Andreja Verovšek

TEDEN OTROKA

V obdobju od 3. do 7. oktobra je potekal TEDEN OTROKA. Ti dnevi so lepa priložnost, da otrokom pokažemo svojo naklonjenost ter jim pripravimo kakšno presenečenje.

V vrtcu Sončni žarek smo pripravili naslednje dejavnosti.

V ponedeljek je prišla gospa Helena, ki je vrsto let preživela na otoku Madagaskar. Ob njenem doživetem pripovedovanju smo si ogledali diapozitive in določene predmete, ki jih je prinesla z otoka.

**PREDMETI Z OTOKA MADAGASKAR SO
VZBUDILI ZANIMANJE**

OGLED IGRICE MEDO IŠČE ZAJČKA V VRTCU SONČNI ŽAREK OB LETOŠNJEM TEDNU OTROKA

V torek nas je obiskal čarodej Jani. Navduševal je s »čarovnijami«.

Sreda je bila v vzdušju rajanja, plesa. Skupina Račke je v goste povabila sosede Ježke. Posamič, v paru ali vsi skupaj smo rajali ob glasbi Romane Kranjčan ter priljubljenih Čukov.

V četrtek so vzgojiteljice Irena, Nataša in Anja pripravile lutkovno igrico Medo išče zajčka. Med predstavo je vznemirjenje

gledalcev naraščalo, saj je imel medved pri iskanju zajčka težave. Zadnji dan pa smo imeli likovne delavnice. »Račke« in »ježki« so oblikovali iz slanega testa in izdelovali polžke iz naravnih materialov. Ob koncu delavnic je po prostoru zadišalo po pečeni koruzi. Pripravljene »kokice« smo natresli v papirnate vrečke in jih z užitek pozobali.

Jožica Planinšek

OTROCI IN RAZVAJENOST

Kaj je razvajenost? Nasprotno od vaditi – način vzgoje, ki ne vodi k temu, da bi se otrok naučil osnovnih pravil, omejitev ...

Razvajen otrok je ranljiv, neodporen, nesamostojen, mehkužen ...

Za zdrav razvoj je nujno potrebno preizkušanje, izzivanje nevarnosti, odpovedovanje, jasno spoznavanje meja ...

Ne obstaja imeti "preveč rad" ali da bi otroku "preveč nudili". Problem ni v količini, temveč načinu – kako dajemo, nudimo otroku, kako mu izkazujemo ljubezen. Varnost je zamenjana z odvisnostjo, ljubezen s posesivnostjo, brezskrbnost v okviru zelo omejenega okolja in kontroliranih pogojih, ki jih določajo starši.

Posesivnost pa zaznavamo tudi v vrtcu, še posebej pri nekaterih otrocih novincih, za katere je značilno, da so na socialnem področju precej šibki. Taki otroci hočejo imeti vzgojiteljico oz. pomočnico samo zase, želijo si jo popolnoma prilastiti. Radi bi bili nenehno v naročju, razburjeni so, če se samo približa drugi otrok, ki si je v tistem trenutku ravno tako zaželel bližine. Otroci spremljajo vsak vzgojiteljin korak, jočejo, ko se le za meter oddalji od njih, ko samo stopi iz igralnice, razburijo se, ko oseba, ki jim ni dobro poznana pokuka ali vstopi v prostor, želijo, da jih hraniš, pa čeprav to sami že zelo dobro znajo ipd ...

Ko sprejmeš otroka novinca v zanj novo, nepoznano okolje je temeljnega pomena, da z njim vzpostaviš pristen odnos, ki temelji na varnosti, zaupanju in občutku sprejetosti. Hkrati pa se vzgojitelji, oz. pomočniki zavedamo, da se je po določenem času uvajanja potrebno od otroka nekoliko distancirati, sicer te otrok lahko čisto omreži, postane odvisen od tebe in spremlja vsak tvoj korak.

Razvajeni otroci postanejo zasvojeni z željo po čedalje večji pozornosti, navadijo se na sprejemanje pretirane naklonjenosti.

Pri razvajanem otroku opazimo močno doživljanje nekaterih čustev: razočaranje, jezo, sovraštvo, kadar mu ne izpolnijo njegovih pričakovanj. Razvajenec nima jasno oblikovanih želja, ciljev in se čuti trajno ogroženega, da bi imel vse, kar si bo zaželel, čeprav ne ve, kaj bi si želel. Ne ve, kaj bi rad, in mu te želje nihče ne izpolni.

Značilno za razvajanje je, da starši

otroka preveč poveljujejo, opazno je precenjevanje, otroku se pripisujejo vse popolnosti, za katere trezno opazovanje ne bi našlo nobene utemeljitve, in prikrievanje ter pozabljanje vseh njegovih pomanjkljivosti. Otroku naj se godi bolje kot njegovim staršem, otrok naj ne bi bil podvržen obveznostim, omejitve lastne volje naj za otroka ne veljajo, naravni in družbeni zakoni naj se pred njim ustavijo.

Razvajen otrok je prikrajšan za razvoj obrambnih sposobnosti – proti fizičnim nevarnostim okolja in razvoju obrambnega sistema fizičnega organizma.

Tudi glede prehranjevanja otrok, ki so ga s hrano razvajali, odraste v človeka z izrazito neustreznimi prehranjevalnimi navadami.

Za otrokov socialni razvoj je pomembno, da dojenček postopoma odkriva samega sebe: jaz in mamó kot drugi nejaz. Zatem vstopa v odnos z mamó tudi oče ... Tako spoznava otrok osnovne zakonitosti odnosov in komunikacije med ljudmi, ki jo sestavljata stik in umik (ustvarjalno oz. soustvarjalno prilagajanje).

Nauči se, kdaj potrebuje stik, kako vzpostaviti stik in sprejemati napor kot tudi varne prekinitve umika iz stika in prepoznave, kdaj drugi ni pripravljen na stik z njim, sprejeti njegovo odločitev in prenesti razočaranje, poraz.

Vrtec je idealno okolje, kjer se otroci v sodelovanju, pri igri s sovrstniki naučijo svobodnega odločanja, komunikacije. Spoznajo, kako se postaviti zase, ugotovijo, da si je stvari potrebno deliti, da je potrebno malo potrpeti in počakati, da prideš na vrsto, da se je za dosežek potrebno potruditi itd. Vsa ta spoznanja oblikujejo otrokovo osebnost in pridejo do izraza kasneje v življenju, ko se otrok osamosvaja.

Razvajen otrok ne more vzpostaviti zdravih socialnih stikov v okolju, ni zmožen napora, pričakovanja do okolja so nesorazmerno velika, zato je stalno razočaran. Razvajeni otroci so nedružabni, netolerantni, zahtevni do okolja, zamerljivi, v skupini ne morejo ustvarjalnega sodelovanja, ne znajo se podrežati skupnim pravilom. Razočaranja doživljajo kot krivice in reagirajo nasilno ali z umikom, zapiranjem vase.

Starši se tudi na čustva razvajenega otroka ne odzivajo ustrezno. Za zadovoljevanje potreb takšni otroci uporabljajo jok, saj so jim starši takoj pripravljeni ustreči, da le ne bi otrok jokal. Tako žalost ni več prava žalost in veselje ni pravo veselje, saj prehitro vse dobi. Tako

so razvajeni ljudje čustveno otopeli in torej niso zmožni globokega čustvovanja.

Zatrta je tudi ustvarjalnost, saj otroku ni treba vlagati napora oziroma mu te možnosti niso dali, saj so starši takoj naredili tisto, kar si je otrok želel sam – npr. doseči igračo in tako otrok ni občutil zadovoljstva ob dosežku. Za vse poskrbijo drugi – ustvarjalnost je odveč.

Temeljna bivanjska vprašanja, oblikovanje osebnih stališč do vprašanj: Kdo sem, zakaj sem, svoboda in odgovornost ter ljubezen in sreča ga ne zanimajo, se mu zdijo nepotrebne. Razvajeni otroci ne zmorejo prave ljubezni ne do sebe ne do drugih. Hvalijo se s svojo svobodo (kaj mi kdo more), vendar so popolnoma odvisni od drugih, da jim zadovoljujejo njihove želje, ki jih sami dobro ne poznajo, zato se odločajo za drogo, klape, računalnik, televizijo ... Vso pozornost usmerijo v materialni svet, svet vrednot pa jim je tuj.

Osebnostna funkcija je torej oblikovanje teh temeljnih stališč, česar razvajeni otroci ne naredijo. Samopodoba pa je bolj želja po tem, kar bi rad bil ali kako bi me drugi radi videli (ego funkcija).

Razvajeni otroci se niso sposobni vključiti v neko pozitivno, delovno, skupinsko dinamiko, nesposobni so ustvarjalnega sodelovanja, pristne komunikacije. Delujejo moteče, vendar ne disocialno, temveč je to le neko postavljanje, navidezna dejavnost brez napora, cilj je le izogibanje naporu in pristni komunikaciji.

Obstaja več tipov razvajanj:

- razvajenost v materialnem obilju,
- razvajenost v pomanjkanju,
- razvajenost in popustljivost,
- razvajenost in premehki starši,
- razvajenost in prostost,
- razvajenost in razpuščenost,
- razvajenost in vzgojna zanemarjenost,
- razvajenost in čustvena podhranjenost,
- razvajanje in sprti starši,
- razvajenost in duhovna praznina,
- razvajenost in nasilje,
- razvajenost in zlorabe ...

RAZVAJENOST IN

ODVISNOST

Otroci, ki so žrtve nasilja in zlorab, so brez notranje trdnosti in iščejo oporo zunaj sebe. Z drogo se počutijo sproščeni, svobodni, močni, enaki drugim.

Otroci, ki odraščajo v trdih, togih družinah, kjer se ne počutijo ljubljene,

iščejo sproščene odnose in sprejetja drugje. V vrstniških združbah, kjer so doma tudi DROGE!

JE RAZVAJENOST OZDRAVLJIVA?

Trdo in resno delo je največje zdravilo. Starši se morajo s tem soočiti!!!

Pri delu z otroki pa upoštevati:

Učenje poslušanja; ker ne znajo poslušati, ampak le ukazovati.

Dober stik s samim seboj; šele ko bo otrok v dobrem stiku s samim seboj, svojimi željami, čustvi ..., bo prišla tudi motivacija za nadaljnje delo.

Postavljanje meja; ozaveščanje meja, poučevanje zakaj.

Svoboda in odgovornost; otrok je svobodo zamenjal s prostostjo, misli, da je vse dovoljeno.

Odrekanje; ne prepovedi, ker jih otrok doživlja kot krivico, ampak izbira – s tem se uči odločanja. Izbira možnosti mora pomeniti odpoved, odrekanje drugi možnosti.

Vztrajnost; brez vztrajnosti ni rezultatov, brez rezultatov ni zadovoljstva in tudi ne motivacije.

Temeljni cilj vzgoje otrok je zrela samostojnost in zmožnost za sodelovanje z drugimi v temeljnih medčloveških odnosih.

Vzg. Nataša Jezernik

(Povzeto po knjigi Razvajenost, rak sodobne družbe Bogdana Žorža)

S KNJIGO V SVET

V vrtcu veliko časa namenjamo prav besedi KNJIGA, saj se nam zdi zelo pomembno, da si otrok že v osnovi pridobi neko zaupanje, prijateljstvo, spoštovanje do nje. Kasneje pa jo spozna kot nepogrešljiv vir znanja.

Na voljo so jim knjige v različnih oblikah, formatih. Najmlajši imajo na voljo plastificirane knjige, kartonke pa tudi lesene. Ponavadi so te knjige ilustrirane, z malo teksta. Ilustracije v njih so velike in razločne. Najmlajši otroci te knjige gledajo s pomočjo vzgojiteljice pa tudi že sami, vendar pazimo, da knjig ne dajejo v usta in jih ne trgajo. Ob gledanju opisujemo slike, posnemamo glasove ilustriranih živali ...

Kasneje pa se začnejo otroci srečevati že z zgodbo, sprva s kratko, kasneje pa z vedno daljšo.

Otroci se naučijo knjigo prav obrniti, listati list za listom. Sposobni so že mirno poslušati zgodbico, povezati vsebino in kasneje obnavljati vsebino, pa naj bo to kot razgovor ali ob ilustracijah.

Tako pridemo do zadnjega leta bivanja v vrtcu, do predšolske bralne značke BRALNI PALČEK. V to dodatno dejavnost so vključeni otroci, stari od 5 do 6 let. Za sodelovanje se odločijo skupaj s starši, saj imajo prav starši pri tem poglobitveno vlogo.

Pomen predšolske bralne značke ni le v tem, da otrok opravi zadano nalogo, poglobitnejši je proces, da opravi te naloge. Proces zajema več elementov, in

sicer izbiro knjige, deklamacije, branje in učenje z otrokom, pripravo, spodbujanje razgovora stašev z otrokom, da bo izbrano predstavil otrokom v vrtcu, delitev veselja ob uspehu ter pohvalo vzgojiteljice in otrok z aplavzom ...

V skupini Ribic, ki je v letošnjem letu najstarejša skupina, smo se s starši na roditeljskem sestanku skupno odločili in sprejeli projekt BRALNEGA PALČKA. Moram priznati, da je tudi interes s strani otrok velik, kar se vidi v tabeli, kjer beležimo rezultate.

V projektu Bralnega palčka je vključenih tudi del najstarejših otrok iz skupine Račk, ki prav tako uspešno izpolnjujejo zadano nalogo.

Ker pa so knjige doma v knjižnici, veliko sodelujemo tudi s knjižnico. Na začetku šolskega leta so nas iz Knjižnice PREŽIHOVORANC – podružnica Velike Lašče, povabili na skupno uvodno srečanje, kjer smo se srečali s pisateljico zgodbice Mavrični slonček Zmago Viktorijo Glogovec in ilustratorko Emi Vega. Poslušali smo zgodbico, si ogledali povečane ilustracije iz knjige ter na koncu likovno ustvarjali po vsebini zgodbe. Za spomin smo dobili vsak svojo stensko slikico mavričnega slončka z lastnoročnimi podpisi obeh umetnic. Bil je lep uvod v sodelovanje s knjižnico. S knjižnico sodelujemo tudi na koncu šolskega leta, ko se na krajši slovesnosti vsem uspešnim otrokom podeli diplome Bralnega palčka. Ob tej priložnosti se knjižničarki Mihaeli v imenu vseh vzgojiteljic lepo zahvaljujem.

Zapisala vzg. Damijana Tomažin

PREHOD V TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Zadnje počitniške dni se je upokojila naša dolgoletna sodelavka Olga Petrič. V vrtcu Sončni žarek je bila zaposlena od leta 1987. Otroke je dolga leta varovala na svojem domu v varstveni družini, v katero so bili vključeni najmlajši otroci. Z zaprtjem družinskega varstva pa je prišla v matični vrtec.

Dolga leta je vestno, z vso odgovornostjo in dobro voljo opravljala svoje delo, ki je bilo velikokrat naporno, in najmlajšim nudila varnost, toplino in drugi »dom«.

Hvala ti za vse, predvsem za izkušnje in nasvete, s katerimi si pomagala mlajšim sodelavkam.

V tretjem življenjskem obdobju ti želimo predvsem veliko zdravja, da se boš lahko posvetila vsem stvarim, za katere prej nisi imela časa.

Upamo tudi, da boš našla čas in nas obiskala v vrtcu in ne boš takoj uporabila upokojenskega pozdrava: »Nimam časa.«

Kolektiv vrtca Sončni žarek

SVETOVNI DAN TURIZMA – 27. SEPTEMBER

Leta 1992 je naša država postala članica Svetovne turistične organizacije (WTO – World Tourist Organization), ki je 2004 postala specializirana agencija Organizacije združenih narodov. Generalna skupščina WTO je sprejela sklep o proglasitvi 27. septembra za Svetovni dan turizma. Osnovni namen je, da se vsako leto 27. septembra s pomočjo svobodno izbranih dogodkov in aktivnosti države članice WTO še tesneje povežejo s skupnim ciljem dvigniti zavedanje o socialnih, kulturnih, političnih in ekonomskih vrednotah, ki jih omogočajo potovanje in turizem.

Letošnji Svetovni dan turizma je posvečen turizmu in prometu s posebno temo: »Potovanje in promet: Od domišljije Julesa Verna do realnosti 21. stoletja.«

V naši državi se je Svetovni dan turizma 2005 obeleževal tako:

23., 24., 25. septembra je bil osrednji dogodek SDT 2005. V Portorožu je bila obeležitev 100 letnice turistične društvene organiziranosti na Slovenskem pod generalnim pokroviteljstvom predsednika države g. Drnovška in v organizaciji Ministrstva za gospodarstvo in Turistične zveze Slovenije, kjer je bil častni gost generalni sekretar svetovne turistične organizacije, gospod Francesco Frangialli.

27. septembra je bila skupna izjava za javnost, novinarje (MG, MP, STO, TZS) vključno s praznično poslanico ministra Vizjaka ob Svetovnem dnevu turizma.

28. septembra je bila novinarska konferenca in okrogla miza na tema »Turizem in promet« ob sodelovanju najvišjih predstavnikov države in vlade (Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za promet-predstavniki direktorato), turističnega gospodarstva, STO in TZS, s predstavitvijo letošnje teme svetovnega dneva turizma), pregledu dosedanjih rezultatov sodelovanja prometa in turizma ter iskanju novih skupnih perspektiv, možnosti in priložnosti sodelovanju med turizmom in prometom s pristojnimi sogovorniki s področja prometa in turizma. Okroglo mizo je organizirala in vodila STO ob sodelovanju MG in MP.

Tudi na naši šoli že vrsto let deluje Turistični krožek oz. Turistični podmladek, katerega idejni vodja je g. ravnatelj Edi Zgonc. Na svetovni dan turizma – 27. septembra, smo člani Turističnega podmladka z mentoricama ga. Mojco Melito Mušič in Heleno Rupert pripravili srečanje z g. ravnateljem, učiteljicami naše šole in predstavniki Turističnega društva Rašica. Predstavniki TD Turjaka in TD Rašica se na žalost, kljub obljubam, niso udeležili. Bili smo zelo razočarani.

Gospod ravnatelj nam je predstavil, kako velik pomen ima turizem za prihodnji gospodarski razvoj Velikolaške občine. Prav tako nam je povedal, kako že 15. leto poteka na naši šoli turistično-raziskovalni projekt Turizmu pomaga lastna glava – TPLG – v okviru Turistične zveze Slovenije. V tem projektu sodeluje več kot 100 OŠ iz vse Slovenije. Moramo se pohvaliti, da smo bili dvakrat državni prvaki, prejeli pa smo tudi srebrno in bronasto priznanje. Še naprej se bomo trudili, da bomo ohranili dober vtis in osebno zadovoljstvo.

*Člani Turističnega podmladka
z mentoricama*

PRVI JESENSKI DAN V VRTCU SONČNI ŽAREK

Na ta dan smo se v skupini Medvedi dobro pripravili, ker smo želeli, da nam še dolgo ostane v lepem spominu.

Najprej sta nam Martina in Breda predstavili knjigo »Pod medvedovim dežnikom«.

Bila nam je zelo všeč, zato smo jo želeli bolj spoznati. Nato je sledila priprava na dramatizacijo, kar pomeni razdelitev vlog. Vso stvar smo vzeli zelo resno in z vso odgovornostjo vadili in se pripravljali na nastop.

Vse otroke vrtca – od najmlajših do najstarejših smo povabili v naš večnamenski prostor, kjer smo zaigrali in pokazali kako nam gre igra dobro od rok.

Vsak otrok je za vstopnino prinesel krompir. Naša kuharica Katja pa ga je z veseljem skuhala. Z njim smo se pogostili po predstavi pred vrtcem v lepem jesenskem dopoldnevu.

Želimo si, da bi bilo v vrtcu še veliko takih dni.

Pripravili : Martina Krašovec in Breda Mihelič

PRVA PRAZNOVANJA V ŠOLI

Čeprav mineva komaj 30 dni pouka, so se v šoli že zvrstile številne prireditve, praznovanja, dogodki, ki smo jih aktivno povezali z življenjem in delom učencev, učiteljev in staršev. Glavni in osnovni cilj je ob rednem pouku prispevati kamenček za kamenčkom v mozaik novih znanj in spoznanj naravne in kulturne dediščine ter napredka občine, Slovenije in sveta.

Šola in vrtec s svojim kadrovskim potencialom zagotovo predstavljata pomemben vir znanja, ki lahko marsikaj prispeva v zakladnico kulturne in naravne dediščine in vsega, kar je povezano z našim delom. Živimo v času velikih sprememb. Te se dogajajo hitro in v tolikšnem obsegu, da jim včasih nismo kos. Zaradi tega prihaja tudi do določenih težav. Ob vsem tem je najpomembnejše, če si starši in učitelji zaupajo, če eni in drugi nadgrajujejo pomembna dejstva za razvoj in napredek učencev, če so nam jasni cilji, ki jih poskušamo po svojih najboljših močeh uresničevati. V tem je vsa skrivnost uspešne šole, dobrih medsebojnih odnosov in kar je najvažnejše, vsestranskega napredka vsakega učenca v okviru njegovih sposobnosti.

Praznovali smo najrazličnejše dogodke, ki so se zvrstili v mesecu septembru in prvih dneh oktobra, kar pomeni, da smo resnično marsikaj dodali k vzgojno izobraževalnim vsebinam. Prepričan sem, da je bil prvi šolski dan prijeten za vse učence, zlasti za prvošolčke, saj smo se vsi potrudili, od kuharskega osebja, učiteljev, nastopajočih pa do učencev. Tak dan gre težko v pozabo.

8. septembra smo praznovali dan pismenosti s poudarkom, da naredimo

vse, kar je potrebno za kvalitetnejše izobraževanje, da bi bilo v življenju čim manj prepek pri osebni rasti in poklicnem napredovanju.

13. septembra smo v večernih urah sodelovali na dobrodelnem koncertu v Filharmoniji v Ljubljani, ki je potekal v počastitev 30-letnice smrti slikarja Toneta Kralja v izvedbi priznanih opernih pevcev in pevskega zbora Ave. Pomagali smo pri organizaciji. Sodelovanje z družino Kralj je vezano na aktivno sodelovanje v fundaciji, ki si prizadeva ohraniti freske in slike, ki propadajo. Vzrok je tudi v tem, ker imamo pravico uliti doprsni kip Primoža Trubarja, delo Toneta Kralja. Kip iz mavca se nahaja v stavbi SAZU kot unikat. Kip bi stal pred našo šolo kot spomin in naš prispevek ob 500-letnici Trubarjevega rojstva.

19. septembra smo imeli skupni roditeljski sestanek s predavanjem g. Štaba o prometni varnosti in komandirja Policijske postaje Vič o varnosti nasploh ter vpisom učencev v razne dejavnosti, ki jih vodijo zunanji mentorji.

Pomembno je bilo, da so se starši in učitelji odločili za sodelovanje vodenja otrok preko magistralne ceste pri gostilni Kukelj.

Sledila so prva tekmovanja učencev iz logike in atletike. Rezultati tekmovanja iz

logike bodo prišla do izraza na regijskem in državnem tekmovanju, v atletiki so fantje osvojili 3. mesto, dekleta pa 7. Zlasti fantje so osvojili imeniten rezultat, 29. mesto v Sloveniji, če upoštevamo, da nimamo atletskih naprav.

Sledila so praznovanja v zvezi z evropskim dnevom jezikov, ki so jih pripravili anglisti in germanisti pod našim sloganom: Kadar si med ljudmi, tehtaj svoje besede, kadar si sam, tehtaj svoje misli.

Velik poudarek smo dali svetovnemu dnevju turizma, pripravili okroglo mizo, se želeli konkretno odpreti kraju, občini, vendar nismo uspeli. Prav šola je bila tista, ki je v teh krajih takoj po osamosvojitvi pričela delati in raziskovati na področju turizma. Odkrivali smo mnoga področja, ki so potonila v pozabo, sodelovali vsako leto na republiški prireditvi Turizmu pomaga lastna glava, vodili razne projekte, pripravljali srečanja, predstavitve, razstave in bili pri tem dokaj uspešni. Dvakrat smo posegli po državnih nazivih in trikrat po regijskih (državni naziv Turizmu pomaga lastna glava in leta 1995 smo postali najbolj urejena slovenska šola). V spomin na ta dogodek bomo vzdali na šolo spominsko ploščo. Na področju turizma imamo zastavljene projekte, ki jih bomo uresničili do konca šolskega leta.

28. septembra smo se spomnili rojstnega dneva pisatelja Frana Levstika, saj ne smemo nikoli pozabiti njegove veličine. Levstik je eden od štirih vogelnih kamnov, ki podpirajo mogočno zgradbo, imenovano slovenska književnost in kultura. In če zraven dodamo še Primoža Trubarja, vemo, kaj vse imamo v velikolaški občini.

Prva in druga triada sta sodelovali na imenitem Pikinem festivalu, bili so zelo navdušeni, kar je bil tudi naš cilj.

1. oktobra, v prekrasnem sončnem vremenu, smo se udeležili 6. pohoda na stičišče štirih občin z zaključkom na Rakitni pri znameniti Brinarjevi jelki. Iz šole se ga je udeležilo 15 pohodnikov in 25 učencev, ki so vključeni v program izbirnega predmeta šport za zdravje. Nekateri smo premerili pot od Lužarjev, večina iz Krvave Peči. Vsi smo bili zelo zadovoljni.

3. oktobra smo pričeli s prireditvami ob tednu otroka, ob tednu požarne varnosti, ob tednu ozaveščanja javnosti o disleksiji. Oktober bo mesec boja proti raku (predavanja, pregledi, razstave ...).

5. oktobra smo proslavili svetovni dan učiteljev. Povabili smo vse upokoјence, predstavnike občine Velike Lašče, vse učitelje in učence. Po krajšem kulturnem programu je sledila otvoritev prenovljene knjižnice, kar je velik dogodek in velika pridobitev. Vsa zahvala gre predstavnikom občine Velike Lašče. Poleg knjižnice smo pridobili moderen in zelo uporaben fotokopirni stroj.

6. oktobra je šolski pevski zbor sodeloval pri snemanju enourne oddaje o skladatelju Jakobu Ježu, kar je za nas veliko priznanje. Ponosni smo, da bomo pri navedenem projektu zraven.

Navedel sem nekaj pomembnejših aktivnosti, ki nakazujejo in dokazujejo, da se iz dneva v dan ob pouku dogaja polno zanimivosti v popoldanskem času, med vikendi. Če bo v prihodnje več oblik sodelovanja s starši in društvi, bomo doživeli še marsikaj zanimivega in spodbudnega.

Ravnatelj Edi Zgonc

Konec meseca oktobra 2005 zaključujemo skupno akcijo sveta staršev in OŠ Primoža Trubarja glede spremljanja otrok čez magistralno cesto v Velikih Laščah. Trudili smo se, da je bila varnost otrok zagotovljena, in vsi prostovoljci so delo opravili po najboljših močeh in s polno odgovornostjo. Za nadaljevanje akcije v mesecu novembru nismo pridobili prostovoljcev, kar nam je zelo žal. Veliko truda v navedeno smer je vložil tudi predsednik društva upokoјencev, odziva ni bilo.

Vsem prostovoljcem, ki ste se odzvali naši skupni akciji za varnost otrok v prometu, se iskreno zahvaljujemo. Dokazali ste, da vam ni bilo težko narediti nekaj pomembnega za varnost naših otrok. Zaslužite si vse priznanje.

Ravnatelj Edi Zgonc

ŠOLSKA KULTURA

Vsaka šola je drugačna, prav tako kot je drugačen vsak otrok. V šolah so ljudje; šolske aktivnosti so usmerjene na ljudi in za ljudi. Poslanstvo šole je omogočanje človekovega razvoja; vsaka oseba dodaja svojo lastno duhovnost, izkušnje in prispeva k življenju posamezne šole. Šole se torej razlikujejo v vsakem vidiku svojih dejavnosti. Vsaka šola, tako majhna kot velika, nova ali stara, ima svojo lastno kulturo. Ta je določena z individualnimi vrednotami in izkušnjami, ki jih prispevajo posamezne osebe z načini, s katerimi te osebe komunicirajo med seboj, in s sledovi, ki jih puščajo za seboj ti medsebojni odnosi.

V kulturi šole obstaja nekaj prepoznavnih elementov, ki imajo pomemben vpliv na njeno naravo in kvaliteto. Rezultat negovanja in pozitivnega usmerjanja organizacijskih značilnosti je lahko konstruktivna šolska kultura, ki pozitivno vpliva na učence, učitelje in starše. Obratno je seveda mogoče s podobnimi aktivnostmi doseči kontrolo nad učenci in manipulirati z učitelji

ali drugače povedano, kulturo je mogoče uporabiti v interesu moči in vplivnosti.

V vsaki šoli, ki se ponaša z določeno tradicijo, je mogoče prepoznati njeno edinstveno kulturo. Za močno in usklajeno kulturo je potrebna tesna povezanost med nematerialnimi, konceptualnimi in materialnimi, zunanjimi izrazi, med vrednotami in ustaljeno navado na drugi strani.

Bo kultura šole zadostila nalogam, ki jih v ospredje postavlja sodobni čas?

Prvi je vedno otrok in njegov optimalni razvoj. Cilj šolanja je razvoj posameznikovih potencialov v najširšem območju znanja, spretnosti, ustvarjalnosti, inovativnosti pa tudi odgovornosti. Pogoji za take dosežke so v večji avtonomiji šole, odprtosti šole, v boljšem povezovanju staršev in šole in tesnejši povezanosti šol med seboj.

Majda Kovačič Cimperman

Vse občanke in občane občine Velike Lašče
vabimo

20. novembra 2005

na javno radijsko prireditev

VESELI TOBOGAN.

Sodelujejo vaši in naši otroci. Skupaj z vami bomo boljši, zato ne zamudite težko pridobljene prireditve. Zagotovo bo lepo, zanimivo in veselo.

Ravnatelj Edi Zgonc

PRENOVLJENA ŠOLSKA KNJIŽNICA NA VELIKOLAŠKI ŠOLI

Na letošnji svetovni dan učiteljev, v sredo, 5. oktobra 2005, ob 13.30, smo s kratko, a prisrčno slovesnostjo odprli prenovljeno šolsko knjižnico na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče. Knjižnica je ostala v istem prostoru, kot je bila, vendar je po osemindesetih letih dobila novo, funkcionalnejše in lepše pohištvo.

Knjižnica, pravijo, je za šolo to, kar je bila včasih za grad orožarna. Torej je bil tudi dan odprtja kar dobro izbran, saj je šolska knjižnica tudi učiteljska "orožarna". Pa naj še malo nadaljujem s primerjavami oziroma z zgodovino učiteljev, šole in šolske knjižnice v Velikih Laščah. Ime učitelja na posestvu stiških menihov na ozemlju današnjih Velikih Lašč je prvič pisno omenjeno v 13. stoletju: to je bil "Herrandus magister in Lassis" (leta 1230). Pisnih virov o začetkih velikolaške šole ni, v mrliški knjigi pa je v petdesetih letih 18. stoletja ob vpisu devetletne deklice Marjane zapisano, da je hči učitelja Antona Raniloviča – torej če je bil učitelj, je bila najbrž tudi šola. Vemo pa, da je ta šola, prvo samostojno stavbo, pol zidano pol leseno, dobila leta 1831. Obiskovala sta jo tudi Fran Levstik in Josip Stritar, ki se v svojih delih spominjata učitelja Janeza Juvanca. V letih od 1862 do 1895 je v Velikih Laščah učiteljeval Josip Pavčič starejši, tudi nadarjen glasbenik. Omenjam ga zato, ker je bil to za razvoj šolstva in tudi razvoj šolskih knjižnic pomemben čas. Izkazalo se je namreč, da stara, fevdalnemu

sistemu prilagojena šola nič več ne ustreza vzgojnim in izobraževalnim potrebam prebujajočega se meščanstva in tudi vse bolj prebujajočih se narodov. "V Laščah," kritično piše Fran Levstik leta 1863, "bi narodne zavesti opoldne s prižgano lučjo zastonj iskal," in še: "Laščan precej nerad pošilja otroke v šolo ..." Reformo šolstva je spodbudil nov, 3. avstrijski šolski zakon, ki ga je Dunajski parlament sprejel l. 1869. Uvedel je splošno šolsko obveznost in omogočil postopno izboljševanje organizacije in kakovosti pouka. K temu je sodil tudi razvoj šolskih zbirk, torej tudi šolskih knjižnic. Prvo šolsko knjižnico so na pobudo učitelja Josipa Pavčiča na velikolaški šoli ustanovili in slovesno odprli 28. marca 1872, knjige zanjo pa so po hišah nabirali tudi učenci sami.

Šolska knjižnica je najbrž prvič dobila poseben prostor šele v novi šoli, zgrajeni 1967. leta. Zanj so ob svojem pedagoškem delu skrbeli sami učitelji. Iz svojih šolskih let se spominjam, da so nam na razredni stopnji včasih knjige izposojale razredničarke, kasneje pa se najbolj

spominjam, da sta za knjižnico skrbeli učiteljici Olga Eržen in Marija Perhaj. V začetku osemdesetih let pa je knjižnico prvič začela voditi polnozaposlena knjižničarka, to je bila učiteljica Marija Zadnik. Vsaka od knjižničark je prispevala nekaj svojega h knjižnici, pa naj bo to vidno v izboru gradiva, v načinu obdelave tega, ali pa je to čutiti v "uporabniškem" spominu, saj je ta v osnovnošolskem obdobju še posebej občutljiv in je zato še bolj pomembno, da šolski knjižničar upošteva zlato knjižničarsko pravilo in ponudi pravo knjigo ob pravem času pravemu uporabniku ...

Tudi sedanja, prenovljena knjižnica ni idealna: po normativih je s svojimi šestindesetimi kvadratnimi metri daleč premajhna ..., ob lepem novem pohištvu še bolj bode v oči tisto, kar je morda v nji ostalo starega, izrabljenega ... Ampak, kot sem rekla že ob odprtju, bi nas Mali princ hitro potolažil in rekel: "Bistvo knjižnice je očem nevidno ..." Vsekakor pa bo pot do tega bistva zame, šolsko knjižničarko, in uporabnike šolske knjižnice odslej lažja in prijetnejša ...

Prenovo knjižnice je spodbudila in finančno omogočila Občina Velike Lašče, za kar se njej in županu Antonu Zakrajšku še enkrat iskreno zahvaljujem. Iskreno se zahvaljujem tudi sodelavcem, ki so kakorkoli pomagali: ravnatelju Ediju Zgoncu za izpeljavo in organizacijo, učiteljicam in učitelju, ki so pomagali pri preseljevanju in urejanju knjižničnega gradiva, hišnikoma za demontažo starega pohištva in ostala opravljena dela in popravila, čistilkam za čiščenje in veliko pomoč pri pospravljanju arhiva, ne nazadnje pa tudi učencem, ki so z delovno akcijo pomagali pri prenašanju gradiva, članom knjižničarskega krožka pa, ker so mi kar nekaj ur pomagali zlagati knjige na police in se pri tem mučili z abecedo "v slogu": ali je npr. "š" pred "u" ali ne ... ipd. Na prireditvi ob otvoritvi so pod vodstvom svojih mentoric nastopili učenca predmetne ter učenci in učenke razredne stopnje. Na otvoritev so prišli tudi nekateri upokojeni učitelji in drugi delavci šole, tako da je bilo še bolj slovesno. Učenci 1. razreda so skupaj z vzgojiteljico za vsakega gosta pripravili posebno spominsko knjižico, po odprtju pa smo goste lahko povabili še na prigrizek, ki so ga dobro in lepo pripravile naše kuharice. Še enkrat hvala vsem!

Marija Lušin, šolska knjižničarka
Foto: Barbara Pečnik

MED ZAMEJSKIMI SLOVENCMI V OKOLICI TRSTA

V soboto, 17. 9. 2005, smo bili člani sveta šole, sveta staršev in uslužbenke vrtca Sončni žarek na celodnevem izletu med zamejskimi Slovenci v okolici Trsta. Cilj izleta je bil, da spoznamo ZAMEJSKO SLOVENIJO, da ob celodnevem druženju poudarimo pozitivne plati našega dela, da zgradimo zaupanje in tako neformalno začnemo naša letošnja srečanja in hkrati zaključimo uspešno lanskoletno delo.

Iz oblačno zamegljenih in od jutranjega dežja razmočenih Velikih Lašč nas je pot vodila mimo Bloške planote, skozi Grahovo, Cerknico in Podskrajnik, kjer so nas že pričakali prvi sončni žarki, ki so nas spremljali ves dan. Za odlično vodstvo je vseskozi skrbel gospod Edi Zgonc, saj nas je natančno seznanjal z vsemi naravnimi, kulturnimi in zgodovinskimi značilnostmi. V Zelšah smo se peljali mimo cerkev. sv. Volbenka, ki je znana po izredni akustiki in koncertih. V Rakovem Škocjanu smo si ogledali veliki in mali naravni most. Pot smo nadaljevali skozi Postojno, Hruševje, skozi Senožeče, Divačo, Lokev in v Lipici prestopili mejo. Ustavili smo se na Bazovici. Sprehodili smo se do spomenika bazoviškim žrtvam in izvedeli veliko zgodovinskih resnic. Nato smo se zapeljali do osnovne šole Primoža Trubarja, ki je pobratena z našo osnovno šolo. Po ogledu Bazovice pa smo se podali proti Trstu, natančneje na Katinaro k cerkvi Sv. Trojice. Tam naš je toplo sprejel gospod župnik Anton Žužek, ki že devetnajst let živi in

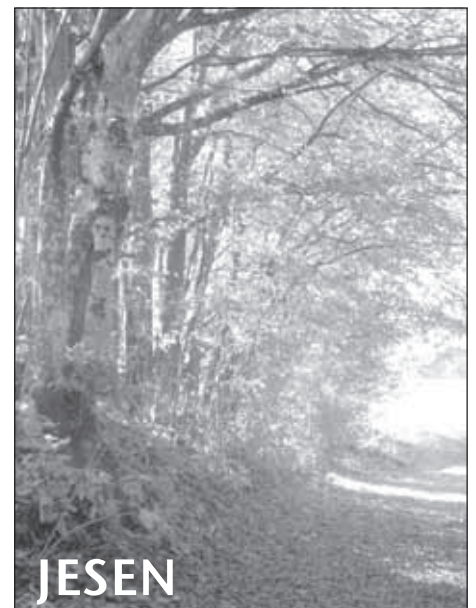
deluje med zamejskimi Slovenci. Predstavil nam je zgodovino cerkve, njeno krščansko, zgodovinsko in umetniško vrednost za Slovence, ki živijo v Trstu in okolici. Cerkev je zelo majhna, saj meri v dolžino skupaj s podaljškom, ki se zožuje v prezbiteriju, nekaj več kot dvajset metrov in osem metrov in pol v širino. Cerkev je vredna ogleda. Čudovite stenske slike so delo slovenskega slikarja Toneta Kralja, rojaka iz dobrepoljske doline. Poleg slike Svete Trojice na glavnem oltarju in štirih evangelistov na stropu obdaja ta božji hram še 14 slik križevega pota, nastalih leta 1931, ki spadajo med Kraljeva najlepša sakralna dela. Čudovite in umirjene barve, ki se prepletajo v sinji in rdeči, ter izraziti podolgovati obrazi dajejo opazovalcu poseben občutek in tudi pričakovanja nečesa, kar je mojster v tisti dobi hotel izpovedati svojemu ljudstvu. Tudi mi smo začutili, da je gospod Žužek zagotovo eden izmed tistih zamejskih Slovencev, ki ga je življenjska pot pripeljala na Katinaro in ki se trudi, da bi minljiv čas nekako

zaustavil in da bi minljivo naredil trajno. Našo pot smo nato nadaljevali ob italijanski obali do gradu Miramare. Sledil je ogled čudovitih prostorov in zanimiva ter izčrpna razlaga našega vodnika o življenju na gradu. Na urejenem grajskem vrtu, ki vabi s svojim rastlinjem in urejenostjo, smo si vzeli čas za popoldansko kavico in nato vožnjo nadaljevali mimo Devina v Oglej. Ogledali smo si katedralo in zgodovinske ostanke mesta. V poznih popoldanskih urah smo se polni novih vtisov vračali mimo Sredipolja, Gradiške in Doberdobske planote proti Gorici in po Vipavski dolini proti Razdrtemu

, kjer nas je že čakala večerja.

Po prijetno preživetem dnevu, ki je bil vseskozi obsijan s toplimi sončnimi žarki, smo se v večernih urah vrnili v Velike Lašče, kjer so nas pričakale prave jesenske dežne kaplje.

*Za svet šole
Majda Kovačič Cimperman*

JESEN

Čas neusmiljeno hiti - beži.
Še včeraj so rože povsod cvetele.
Zdaj pa, glej, skoraj ni več nobene!
Se slana je mrzla na zemljo spustila,
je rože objela, jih poljubila,
za sabo je cvetje uvelo pustila.
A vsaka se roža objeti ne da!
V zavetje se ena med njimi je skrila
in ni dovolila, da slana s poljubom
bi jo omamila!
Le cveti, le cveti ti roža jesenska,
v tebi življenje je, v tebi je up!
Naj bo pomlad, poletje, mrzla jesen
in huda še zima: slednjega roža bo
v nov svet pospremila ...

Fani Kopecky

Okrogla miza

ORGANIZIRANOST MLADIH

Levstikov dom, Velike Lašče, 12. 10. 2005. Za okroglo mizo so sodelovala lokalna društva in organizacije, v katerih delujejo ali jih vodijo mladi, med njimi Dobrodelčki iz Roba, gledališka skupina Gledeja - KUD Primož Trubar, Zavod za razvijanje ustvarjalnosti v okviru projekta Ustvarjajmo ter Parnasova org. enota Mladina. Slednja je v okviru projekta prostovoljstva, ki ga podpira Urad za mladino, okroglo mizo tudi organizirala.

Za okroglo mizo smo mladi ugotavljali, kako poteka delovanje posamezne interesne skupine, kako so med sabo povezane in o smiselnosti delovanja takih društev. Po predstavitvi posameznih skupin se je razvil živahen pogovor, v katerega se je poleg predstavnikov skupin vključila tudi publika, v kateri so bili predvsem starejši. S pomočjo publike in predstavnikov društev smo ugotovili, da imamo dovolj širok spekter delovanja, ki pokriva marsikatero dejavnost. S tem so omogočeni druženje, sodelovanje in zabava med vrstniki ali mladimi različnih starosti. Udejstvovanje in vztrajanje pa sta odvisna od samoiniciative.

Razpravi je sledila tudi pogostitev, kjer se je nadaljeval bolj sproščen pogovor.

Organizacijska enota Mladina pri zavodu Parnas se udeležencem okrogle mize zahvaljuje za njihovo sodelovanje.

Tjaša Pečnik

NOVEMBRA

- ORATORIJSKI DAN V ROBU

Robarski animatorji pripravljamo **v soboto, 26. 11. 2005, od 10. do 15. ure** oratorijski dan. Sprejemamo manjše število udeležencev (do 40), ker bodo vse aktivnosti potekale v kulturnem domu Rob in iz poletnih izkušenj vemo, da večje število ne omogoča kvalitetnega dela. V delavnici bomo izdelovali adventne venčke.

S sabo obvezno prinesi malico in material za venček (zimzeleno zelenje, vrvico za povezovanje, svečke, pentlje, škarje ...).

Pohiti s prijavo, ker je že veliko mest zasedenih!

Prijavi se Romani po tel. 031 543 130.

Aktualno

ČEMU GRADITI IGRIŠČA?

Slovenci smo sila dobri športniki. Za tako majhen narod imamo neverjetno veliko vrhunskih športnikov, svetovnih prvakov, rekorderjev in ostalih svetovnih asov. Imamo pa še neko posebnost, ki je povezana s športom. To je namreč zelo slaba športna infrastruktura. Vedno znova poslušamo, kako nimamo pravih pokritih dvoran za ta ali oni šport, kako nam primanjkuje igrišč za tako ali drugačno športno udejstvovanje, da o nacionalnem nogometnem štadionu niti ne govorim, saj je ta postal že preveč obrabljen in edinstvena sramota na "zahodni polobli". S tem bi se hitro strinjali vsi ter glasno prigovarjali, da ta ali ona oblast res mačehovsko ravna s športnimi objekti.

Tako bolj ali manj izgledajo stvari na nacionalnem nivoju. Povečini pa je tako tudi na lokalnem. Vendar pa se tu stvari s pomočjo posameznih organizacij in društev ter s pomočjo posameznikov in županov, ki imajo za to posluh, vendarle spreminjajo na bolje. V naši občini namreč lahko na tem področju vidimo lep napredek. Imamo novo igrišče v Dvorski vasi, v prihodnje naj bi dobili novo športno dvorano poleg osnovne šole. Imamo športni objekt na Turjaku. In prav slednji je zanimiv fenomen. Zanimivo je namreč, da je ta objekt, ki obsega nogometno in odbojgarsko igrišče, povečini prazen. Zakaj?

Vendar so bile stvari še pred dobrim letom precej drugačne. Igrišče je bilo čez poletje in jesen polno mladih, ki so igrali odbojko, posedali ob igrišču, se pogovarjali in popivali. To je bil kraj druženja, povezovanja in ohranjanja prijateljski vezi med mladimi. Igrišče je živelo za svoj smisel. Toda potem se je nekdo domislil, da mora igrišče zavarovati pred nepridipravi ter ga obdati z ograjo. To se je zgodilo in igrišče je sedaj izvrstno zaščiteno. Ne le pred nepridipravi, ampak tudi pred tistimi, ki bi na njem igrali odbojko, se ob njem družili in zabavali. Tako sedaj igrišče sameva.

Kaj je bil torej razlog za ograditev? Morda se ŠMD Turjak boji svetovnega terorizma in je tako skušal zaščititi igrišče, ki je bilo zgrajeno povečini z občinskimi sredstvi, pred kakšno Al Kaido? Ne vem. Morda so igrišče ogradili zato, da z njim sedaj lahko posamezniki tržijo, čeprav je bilo zgrajeno z denarjem davkoplačevalcev. Morda. Morda so ga ogradili zato, da ga sedaj zarašča trava, ki letos zagotovo ni bila pokošena več kot enkrat. Morda zato, da ne bi kdo ukradel mivke ter jo uporabil za zidavo, čeprav dvomim, da je bila prekopana več kot dvakrat, čeprav bi morala biti prekopana po vsakem nalivu in teh letos ni bilo malo. Torej razlog o vzdrževanju igrišča je tudi skrajno ironičen.

Ni pomembno, zakaj je igrišče ograjeno in zakaj je ob igrišču navedena lista kontaktnih telefonskih števil, na katerih naj bi dobili osebe, ki bi prihitele odklepat igrišče. Zakaj je potrebno čakati na milost in nemilost posameznikov, da ti odprejo igrišče, ki je bilo zgrajeno za vse občane in občanke, kot bi rekel naš župan. Sam prispevek za igranje na igrišču ni problematičen, saj je potreben trud, da se igrišče vzdržuje. Težava je, za koga neki se to vzdržuje, ko pa letos na igrišču nisem opazil žive duše, z izjemo tiste veselice junija, ko je bilo igrišče odprto za osnovnošolce.

Naj mi torej nekdo pojasni, čemu imamo igrišče za odbojko na Turjaku. Sam žal tega nisem dojel. Morda bo lažje, če vzamem primerjavo. Ali ni vozilo zato, da se z njim voziš? Ali ni pijača zato, da jo piješ? Ali ni igrišče zato, da se na njem igra? Očitno moje razmišljanje za Turjak pač ne drži.

Rok Borštnik

TURJAŠKI SKAVTI

V posameznih vodih imamo skavti različne vloge. Od vodnika, podvodnika do bolničarja. Sam sem bil izvoljen za podvodnika. Zato sem se prijavil na tečaj za vodnike. Bil sem sprejet. Skavti smo se zbrali v Žirovnici pri Žireh. Zaradi premočnega dežja smo prvo noč prespali na seniku. Zato smo morali naslednje jutro pridno delati. Postavili smo šotore, si uredili kuhinje, postavili velik skupinski šotor, jambor, most, si postavili jedilnice in ne nazadnje uredili igrišče. Kosila smo si kuhali sami in kljub dežju vsakič znova zakurili ogenj z mokrimi drvami.

Razdeljeni smo bili v vode, imeli smo svoj klic in ime. Mi smo bili Žrebci. En dan smo imeli 'preživetje'. Sami smo si morali priskrbeti hrano in prenočišče. Na zemljevidu smo imeli označeno samo vas, do katere smo morali priti. Vse to nam je uspelo, v zameno pa smo morali skopati in pobrati celo njivo krompirja in znositi drva v drvarnico. Voditelji so bili zelo ponosni na nas. Zadnji dan smo zaključili z nedeljsko sveto mašo. Na TZV-ju mi je bilo zelo všeč, ker sem se navadil prepoznavati piske, banse, igre in pesmi. Moteč je bil samo dež in zaradi njega polno blata.

Simon Petrič - Presenetljivi rakun

DRZNI.SI 2005

Med 19. in 21. avgustom je v Retečah pri Škofji Loki potekal tabor Drzni.si, ki je bil namenjen popotnikom in popotnicam ter voditeljem. Zbralo se nas je 160 skavtinj in skavtov iz 41 skavtskih skupin. Potekale so različne delavnice kot na primer:

življenjske odločitve (varčevanje, zakonska zveza, poklic), skrb za telo, spoznavanje kulturne dediščine, športne in adrenalinske, ustvarjalne in ekološke delavnice.

Preko osebne izkušnje smo mladi ozavestili pomen drznosti, poguma in korajže za odgovorno odločanju v osebem in družbenem življenju. Tabor je bil postavljen na improviziranem letališču Robert Baden Powell (ustanovitelj skavtstva) z vhodi, carino, terminali, kjer smo udeleženci kot potniki čakali na lete, medtem pa aktivno preživljali prosti čas.

Vse vas vabimo tudi na intrenetno stran: <http://www.skavt.net>, kjer si lahko ogledate in izveste še kaj več o skavtstvu.

Marko Šavli – Dobrodušni lev

Župnija Sodražica

vas vabi na

BLAGOSLOV NOVIH ORGEL

**v nedeljo, 30. oktobra 2005,
ob 15. uri.**

Slovesnost bo vodil slovenski metropolit
in nadškof Alojz Uran.

Sprejem nadškofa bo ob 14.30
na trgu v Sodražici.

Vabljeni.

Franci Bizjak, župnik

»NAŠA PESEM BODI VAM IN NAM V VESELJE«

Pod tem naslovom so 7. vinotoka 2005 na Velikih Poljanah na srečanju malih pevskih skupin zahodne Dolenjske prepevali ubrani glasovi iz Kočevja, Ribnice in Velikih Lašč. Naši pevci, Velikolaška vokalna skupina in Dekliška skupina Alegria, so poželi izreden aplavz. V poljanski cerkvi se je ob poslušanju znanih ljudskih pesmi do najlepših Marijinih marsikomu zarosilo oko. Zadovoljen ob tem večeru in navdušen nad pevci je bil tudi gostitelj gospod župnik Tone Masnik.

Da je pesem v veselje poslušalcem, gotovo drži, še bolj pa drži, da je v veselje pevcem.

V. V.

Knjižnica Prežihov Voranc - Enota Velike Lašče

MAVRIČNI SLONČEK

V Knjižnici Prežihov, Voranc Enota Velike Lašče smo 27. septembra gostili pisateljico Viktorijo Zmago Glogovec in slikarko ilustratorko Emi Vega.

Srečanja s pisateljico in ilustratorko so se udeležili otroci iz vrtca Sončni žarek iz Velikih Lašč skupaj s svojimi vzgojiteljicami. Tiste otroke, ki niso vključeni v vrtec, so pripeljali starši.

Zbrali smo se v sejni sobi Levstikovega doma.

Po dolgih, »mokrih« počitnicah smo se z otroki zopet srečali. V deželo je prišla jesen. Ptice so odletele v toplejše kraje, v Afriko. V Afriki živijo afriški sloni. Tudi naša gostja, pisateljica Viktorija Zmago Glogovec, je bila nekoč v Afriki in v afriški savani izza drevesa z daljnogledom opazovala afriške slone. Bil je prečudovit pogled. Bilo jih je petnajst na kupu. V spomin na lepo doživetje je doma napisala pravljico Mavrični slonček. Zakaj mavrični? Kot pri nas, se tudi v Afriki, ko med dežjem posije sonce, prikaže mavrica, ne ena, kar tri mavrice ena za drugo. Tudi to je bilo nepozabno doživetje.

Tako smo izvedeli, kako je pravljica nastala, kje je pisateljica dobila snov za pravljico. Vsako pravljico pa krasijo tudi ilustracije.

Medtem ko je pisateljica pripovedovala zgodbo, nam je ilustratorka Emi Vega kazala svoje čudovite ilustracije. Vsi otroci in vzgojiteljice so dobili eno ilustracijo za domov.

Čisto na koncu pa so še otroci poskušali narisati slončka. Risbice smo razstavili v knjižnici, kjer si jih lahko ogledate. Še posebej so se potrudili otroci iz skupine Račke.

Razšli smo se zadovoljni. Tudi odrasli smo z veseljem prisluhnili pravljici.

Takšna srečanja želimo organizirati tudi v prihodnje, zato se v imenu vseh zahvaljujem Knjižnici Prežihov Voranc z Viča, ki nam je finančno omogočila to srečanje, in Občini Velike Lašče, ki nam je dala na razpolago prostor.

*Vodja enote Velike Lašče
Mihaela Andromako Rihar*

KNJIŽNE NOVOSTI

LEPOSLOVJE ZA ODRASLE

CHUNSHU: Pekinška punčka; kontroverzni roman o krutem odraščanju nove generacije
 MANKELL, Henning: Umrem, toda spomin živi naprej
 KRENTZ, Jayne Ann: Krhko steklo
 PAGNOL, Marcel: Slava mojega očeta
 BAMBAREN, Sergio: Belo jadro
 HARRIS, Joanne: Peščene sipine
 SCOTT, John A.: Arhitekt
 ALLENDE, Isabel: Zorro začenja svojo pot
 NIMIÉ, Marie: Kraljica tišine
 HOFMANN, Corinne: Bela Masajka
 AMIRY, Suad: Kapučino v Ramali (vojni dnevnik)
 POKLON Štefki Drolc (teksti Vlado Škafar in drugi)

STROKOVNA LITERATURA ZA ODRASLE

FALLACI, Oriana: Moč razuma
 ATKINSON, Sue: Poti skozi depresijo
 WARREN, Norman: Ali ima življenje smisel? : odgovori na življenjska vprašanja
 BAUMAN, Harold R.: Žalovanje: moč in upanje ob izgubi ljubljenega človeka
 SIMIČ, Slobodan: Z vetrom in vesli: tradicionalna lesena plovila naše obale
 BOLEN, Jean Shinoda: Babe ne tarnajo: zgoščena modrost za sočne ženske
 BONIN, Flavij: Jadrnice na Slovenskem
 ESENKO, Ivan: Vrtnarimo z dušo
 TOO, Lillian: Feng šui
 LUBECK, Walter: Reiki
 CHIA, Mantak: Prebuditev zdravilne energije
 SLAPŠAK, Svetlana: Ženske ikone 20. stoletja: 60 antropoloških esejev

**OB OBILICI PADAVIN V
LETOŠNJI JESENI JE NARASLA
RAŠICA PRESTOPILA BREGOVE
TUDI NA TRUBARJEVI
DOMAČIJI.**

Foto Metka Starič

KNEŽEVIČ, Ana Nuša: Se znamo obnašati?
 FROMM, Erich: Imeti ali biti
 WINTER, David: Kaj se zgodi po smrti
 JACKSON, Jack: Priročnik za potapljanje z avtonomnim dihalnim aparatom
 KOBAN Dobnik, Mojca: Glasba in gib

LEPOSLOVJE ZA MLADINO

MALAVAŠIČ, Ivan: Ukleti graščak: mladinska povest
 KAYE, Marilyn: Vojna klonov; zbirka Replika, 23
 SIMON, Francesca: Grozni Gašper se maščuje
 STINE, R. L.: Kdo je izpustil duhove?
 APPLGATE, Katherine: Znotraj iluzije
 OSBORNE, Mary Pope: Tigri ob mraku
 SIVEC, Ivan: Ljubezen za eno poletje
 VIDMAR, Janja: Junaki petega razreda
 PREGI, Slavko: Spričevalo

STROKOVNA LITERATURA ZA MLADINO

PRIGENT, Simone: Povej kdo je to ...
 Velika ilustrirana otroška enciklopedija
 MACGREGOR, Cynthia: Razmišljaj s svojo glavo
 Vodnik za reševanje življenjskih zadreg in dvomov
 TOLA, Jose: Šolski ekološki vodnik
 VILLACAMPA, Vicente: Vodnik po svetovni zgodovini s kratkim pregledom zgodovine Slovencev
 MACNAIR, Patricia Ann: Zgodba življenja : rojstvo, rast in razvoj
 MACNAIR, Patricia Ann: Gibala : kosti, mišice in sklepi
 DAVIES, Nicola: Puščave
 KRZYZANEK, Joanna: Bonton za otroke : vesel in zabaven

Pripravlja Mihaela Andromako Rihar
 Knjižnica Prežihov Voranc, enota Vel. Lašče

PODELITEV ROŽANČEVE NAGRADE NA TRUBARJEVI DOMAČIJI

Trubarjeva domačija, 24. 9. 2005. Nagrado Marjana Rožanca za najboljšo esejistično zbirko podeljujejo od leta 1993. Najprej sta jo podeljevala založba Mihelač in časnik Dnevnik, leta 1998 pa je organizacijo, zagotavljanje sredstev ter imenovanje in usklajevanje dela žirije prevzel Sklad Marjana Rožanca, ki sta ga leta 1998 ustanovili založbi Nova revija in Mihelač.

Letošnjo Rožančevo nagrado je za Smešno žalost preobrazbe prejel Aleksander Zorn. V kulturnem programu sta nastopila glasbena skupina Saksofobija in Boris Cavazza. Goste so prisrčno sprejele članice DPŽ Velike Lašče, po prireditvi pa je sledila še pogostitev, ki jo je mojstrsko pripravila Gostilna pri Kuklju. Da je bila prireditev izpeljana prav na Trubarjevi domačiji, je omogočila Občina Velike Lašče.

Metka Starič

SPREJEM PO STARI SLOVANSKI NAVADI.

DOBROTE KUKLJEVE GOSTILNE

ODPRTI DAN TRUBARJEVE DOMAČIJE

Prvo oktobrsko sobodo, tik pred tednom otroka, je Trubarjeva domačija na stežaj odprla svoja vrata. Odprti dan je bil namenjen otrokom in mladim, njihovim staršem in učiteljem. Pripravili so ga v zavodu Parnas in njegovi mladinski enoti, povabilu k sodelovanju pa so se odzvali tudi Zavod za razvijanje ustvarjalnosti, Društvo za ohranjanje dediščine, Gostilna pri Kuklju in Osnovna šola Primoža Trubarja, ki je motivirala svoje učence, da so se udeležili dejavnosti.

Otroci so lahko ustvarjali na stojnici mladih Parnasovih prostovoljcev, kjer so pod vodstvom Barbare, Simona, Nine in Mojce izdelovali lesene možičke, pletli zapestnice, iz lesenih kljukic izdelovali žabe in počeli še marsikaj drugega. To je bila hkrati napoved in povabilo na jesenski sklop petih ustvarjalnih uric, ki so jih mladi prostovoljci v naslednjem tednu začeli izvajati v Levstikovem domu vsako sredo od pol šeste do pol sedme ure zvečer.

Galerijo Skedenj je s ptički obarvala akademska slikarka Marija Prelog. Med njenimi ilustracijami ptic so otroci na delavnici iz papirja izrezovali in zgibali različne ptice – labode, srake, race in druge, ki bodo sedaj krasile njihove domove.

Pri Lojzetu Severju (z zavodom Parnas sodeluje pri pripravljanju različnih replik lesenih predmetov kulturne dediščine) so otroci izdelovali kozolčke, vozičke in bralna znamenja.

Obiskovalci so si lahko ogledali žagarsko zbirko v Temkovi

žagi in razstavo v Trubarjevi čitalnici, vodnik Andrej Perhaj in Metka Starič pa sta učiteljem predstavila različne programe, ki potekajo na Trubarjevi domačiji.

Na otoku pred Temkovo žago so mladi v okviru projekta Ustvarjajmo! učili zainteresirane žongliranja in jih popeljali v svet gledaliških improvizacij. Aktivnosti so pripravili v Zavodu za razvijanje ustvarjalnosti. V galeriji Skedenj so si obiskovalci na platnu ogledovali videokreacije Gregorja Grešaka (ZRU).

DOD Gradež je na lični stojnici predstavil dejavnosti, ki potekajo v sušilnici sadja na Gradežu ter pripravil pokušino suhega sadja. Piko na i pa je gotovo postavila Gostilna pri Kuklju, ki je na

Galerija Skedenj na Trubarjevi domačiji 1. – 31. oktober 2005

MARIJA PRELOG PTICE

RAZSTAVA ILUSTRACIJ

Plavček (*Parus caeruleus*)

Marija Prelog je leta 1980 diplomirala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Na ALU je dokončala tudi specialko. Delala je kot somostojna oblikovalka v Design biroju v Ljubljani in nato kot likovno-grafična urednica DZS. Danes deluje kot svobodna kulturna ustvarjalka. Ilustrira pravljice, romane, monografije, učbenike, didaktična gradiva, priročnike. V zadnjih treh letih ustvarja zase ciklus botaničnih slik ilustracij.

Po besedah Damirja Globočnika sodi Marija Prelog med ilustratorje, ki nas z marljivostjo in širino izbora ilustratorskih nalog spominjajo na staroveške in srednjeveške iluminatorje in rokopisce. Zaveda se, da je vsaka ilustracija zaključeno likovno delo – pravcata drobna miniatura slika – in da mora resen ilustrator, prav tako kot nekdanji pisci in risarji v skriptorijih, preživeti ure in ure sključen nad delovno mizo. Zato njene priprave na ilustriranje vključujejo temeljito seznanjanje z literarno predlogo ali strokovnim besedilom, razmišljanje in iskanje ustrezne likovne zamisli, izdelavo številnih skic.

Razstava, ki smo jo v zavodu Parnas pripravili ob finančni podpori avtorice in Občine Velike Lašče, bo na ogled **do konca oktobra 2005**. O ogledu razstave se lahko dogovorite z Metko Starič (041 833 456).

Metka Starič

stojnici ponudila sladke Kukljeve dobrote, za nastopajoče pa pripravila topel opodanski obrok.

V popoldanskem času je v Trubarjevi čitalnici potekala okrogla miza o vlogi nevladnih organizacij, krog dogajanj pa smo sklenili v galeriji Skedenj z odprtjem razstave Marije Prelog Ptice.

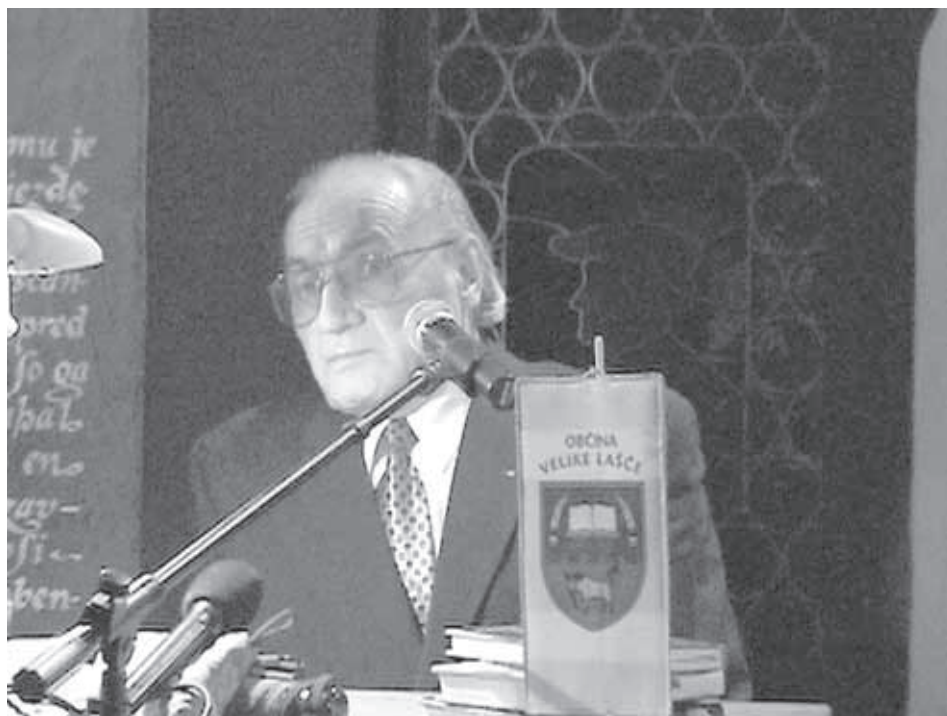
Vsi, ki smo prišli, smo lahko ustvarjali in se zabavali, obiskalo nas je celo sonce, kar je bilo sredi jesenskih deževnih dni pravo darilo. Če se ne bi ta dan že odvijala množica prireditev, dan pa je bil idealen tudi za trgatve, bi bilo obiskovalcev najbrž še več. »Škoda, da nimate takih dni večkrat v letu, potem bi se ljudje navadili nanje in bi tako kvalitetne predstavitve privabile še več obiskovalcev,« je povedal eden od obiskovalcev, s čimer smo se strinjali tudi sodelujoči. Vsekakor je prijetna okolica Trubarjeve domačije za to zelo primerna. Enotni pa smo bili tudi v tem, da nujno potrebujemo zanesljivega poročevalca in prekinemo začaran krog, ko nas mediji kljub posredovanim vabilom puščajo na obrobju - tako pri napovedi kot pri poročilu o prireditvah (odkar smo izgubili Patricijo Hvale z Zelenega vala, je le še novinar Milan Glavonjič svetla izjema).

V imenu organizatorja se najlepše zahvaljujem vsem sodelujočim, ponovno nam je uspelo pokazati, da smo s skupnim nastopom boljši in močnejši. Prireditve sta pomagala finančno pokriti Občina Velike Lašče in Urad za mladino.

*Metka Starič, zavod Parnas
Foto: Jože Starič*

Na Trubarjevini v čast domovini

KRALJ MATJAŽ NI BIL MATIJA KORVIN

SAŠA VUGA NA VEČERU NA TRUBARJEVINI V ČAST DOMOVINI, 7. OKTOBRA 2005

TROBLA: Poslanstvo večerov Na Trubarjevini v čast domovini je buditi in krepiti v nas ljubezen do domovine in se spominjati Primoža Trubarja. Ali se Slovenci zavedamo Trubarjeve veličine in pomembnosti tega, kar nam je dal?

Saša Vuga: Mislim, da ne. Trubar je bil tako velik človek, tako velika figura, tako genialen, tako evropski. Poglejte do kam je prišel, ni ostal doma, niti ni ostal v Ljubljani ... Mislim, da smo Trubarju in njegovemu krogu premalo hvaležni. Zame je bil Trubarjev sodelavec Jurij Dalmatin, ki je prevedel Sveto pismo, fantastična oseba. Bil je zaklenjen, celo zazidan v Turjaškem gradu, kjer je prevajal Sveto pismo. To je nekaj grozovitega. To so bili veliki ljudje in mislim, da je v današnji poplavi vsega grdega, neumnega, banalnega, hitrega, neresnega ..., vse premalo vsega tega, o čemer ste me vprašali. Veste, ljudje so za ta jezik, za ta narod, za to kulturo umirali. Jaz sem jih videl umirati, sem Primorec. Moj oče je bil Maistrov častnik. Zavoljo svojega domoljubja si je uničil eksistenco, iz odtrgane Koroške je odšel v odtrgano Primorsko. Hotel pa je iti v Prago študirat ... Kadar sem videl žalost v očetovih očeh,

sem vedno pomislil na vse to, kar se je dogajalo z našim narodom. In če bo ta narod neumen, bo propadel, kot so propadli drugi narodi. Kot so propadli Langobardi, ki so imeli pol Italije. In kaj je ostalo od njih? Nič. Niti njihovega jezika ne poznamo, poznamo samo pokrajino Lombardijo, ki se je nekoč imenovala Langobardija. Mi nismo takšna gmota, kot je ruska z dvesto milijoni ljudi ali kot nemška z osemdeset milijoni. Nas je dva milijona in takšno majhno skupnost, če ni dovolj pametna, kot so bili naši dedje med katere sodijo tudi Trubar, genialni Prešeren, Levstik, Jurčič, Maister, Cankar ..., je v veliki nevarnosti. Stati in obstati je bilo Trubarjevo geslo, ki bi moralo biti vgravirano v zlato kocko, po kateri bi se morali ravnati Slovenci. Gledam zlasti mladino, ki ne ve, zakaj živi, ne ve, kam živi, gleda v »tri dni«, pada na desno in levo, se utaplja v alkoholu, mamilih ... Nikakor ne vsa!

Ta narod je, odkar ga poznamo, preživel grozne stvari. Obdržal se je. Na njem so lomili, ne palic in šib, tramove so lomili na njem, jermene so mu rezali s hrbta in pogledajte: sedaj smo tu! Dobro nam je, ker so nam predniki to dobro s svojim trpljenjem, s svojo pokončnostjo, s svojo

zavestjo, s svojo velikansko ljubeznijo do te slovenske grude in do te slovenske preteklosti in do tega slovenskega jezika ohranili. Verjamem, da je naš slovenski jezik moral v preteklosti biti jezik velikega naroda, za katerega danes ne vemo. Še enkrat omenjam Dalmatina. Prevesti Biblijo, kot jo je prevedel ta genialni gospod, biti zazidan na turjaškem gradu, okrog pa so dirjale patrolje ljubljanskega škofa Tomaža Hrena, ki so ga iskale, da bi ga uničile, kajti vedeli so, koga bi uničili, če bi jim uspelo, to je neponovljivo. Kot da bi Dalmatinu stal angel na hrbtu in mu narekoval in usmerjal gosje pero. Zato mislim, da je naša dolžnost, zlasti mladih, da se zavedamo, kaj je bilo v preteklosti in, da skozi prizmo te preteklosti gledamo, kaj je v sedanosti.

TROBLA: Ali se moramo Slovenci v veliki združeni Evropi bati za svoj obstoj?

Saša Vuga: Ne! Mislim, da ne. Poglejte, Francozi se ves čas bojijo angleškega vdora in so veliko bolj nacionalistično razpoloženi kot Slovenci. Glejte, 800 let, odkar so padli pod oblast Habsburžanov, je bilo pri nas vse nemško. Pod čigavo oblastjo smo bili prej, ne vem, ampak brez skrbi, tisti, ki nam je vladal, nam ni hotel nič dobrega, niti nam ni nič dobrega dajal. Potem smo postali del habsburškega imperija in seveda nismo bili kaj prida vredni. Naš jezik ni bil uraden, še malo pred I. svetovno vojno je bilo pol Ljubljane v nemških napisih. Če ta narod ni usahnil, če si je ta narod tako trmasto zapomnil, kaj je dobro in kaj je slabo, kaj ga uniči in kaj ga lahko vzdigne, bo ostal. Prešeren je natančno vedel, da bi bil lahko prekrasen nemški advokat ali nemški pesnik. On je pisal pesmi, ki so jih Nemci samo debelo gledali, ampak zavedal se je, da je sin tega naroda. Nekoč je gospodinji v neki gostilni v Ljubljani, imena se ne spominjam, rekel: "Tako mi nagajajo, tako me onemogočajo, tako me zasramujejo in zasmehujejo, ampak zapomite si, ne vi ne jaz tega ne bova doživela. Čez 300 let ne bo nihče vedel kdo je bil kranjski glavar ali kdo je bil ljubljanski župan, vsi pa bodo vedeli, kdo je bil France Prešeren!"

TROBLA: Ali imamo danes dovolj takšne samozavesti?

Saša Vuga: Nekateri jo imajo, drugi je spet nimajo. Povsod najdete ljudi, ki so neznačajni, ki nimajo svoje trdne hrbtenice, ki so karieristi; to so zame gnili ljudje. Moja gimnazijska izobrazba je najprej italijanska, študiral sem v Perugii, v

Padovi in v Firencah in lahko primerjam ti dve kulturi. Slovenci smo res nekaj neverjetnega. Kamor dregneš, priteče ven nekaj kulturnega, nekaj, kar so nam možje o katerih sem malo prej govoril, dali. Moja stara teta iz Kobarida mi je pravila, da so leta 1915 tja prišli Italijani, ki so v hribih pri vsaki kmečki hiši videli slovenske knjige Mohorjeve družbe, in so potem njo spraševali, če vsi ti kmečki ljudje znajo brati. Vsi ti naši hribovci, ki so živeli bogu za hrbtom, so znali brati. Zakaj? Ker so bili samozavestni, ker so se zavedali, da če nisi to, kar bi lahko bil, si lahko samo človek brez vrednosti, brez jezika, brez notranjega ognja, človek brez pogleda naprej, človek brez spoštovanja ... Če bodo naši mladi ljudje samozavestni, se jim bo dobro pisalo, drugače pa jih bodo vsi imeli za jato žab, o katerih se ne spleča govoriti.

TROBLA: Nekateri pravijo, da je slovenski jezik jezik županove Micke in Matička, vi pa pravite, da je to diplomatski jezik ...

Saša Vuga: Pravim, da slovenski jezik je jezik županove Micke, to je jezik Jurčiča, jezik Krjavlja, jezik kmečkih povesti ..., ampak slovenski jezik je tudi jezik aristokracije. Slovenski jezik je jezik graščakov, ki so bili na Slovenskem, jezik teologov, jezik diplomatov. S slovenščino je habsburški diplomat Sigismund Herbertstein v 15. stoletju odšel na carski dvor in napisal znamenito knjigo *Rerum moscoviticarum comentarii*, ki je Evropi odprla pogled na Rusijo. Prej ljudje Rusije sploh niso poznali, niso vedeli, kaj se tam dogaja. Potem pa je Sigismund Herbertstein s pomočjo slovenščine, ki se je kot grofovski otrok naučil v Vipavi, kot diplomat habsburškega dvora to deželo predstavil Evropi.

Moj prijatelj profesor Merku je preko nekega italijanskega zgodovinarja v Trstu dobil snop pisem, ki sta si jih izmenjavali dolenjska graščakinja in njena hči, ki se je poročila v dobro tržaško družino Marenzi. Ko je profesor Merku dobil ta pisma, je izdal knjigo, ki je bila pred 30-imi leti senzacija za slovenske ljudi.

Res je, da na univerzi učijo, da je bil slovenski jezik jezik pohlevnega slovenskega naroda. To ni res! Ravno knjiga, ki je prinesla ta pisma, je dokazala nasprotno – onidve (mati in hči) si nista dopisovali v italijanščini. Dopisovali sta si v prekrasni slovenščini, jasno »pobarvani« malo dolenjsko. Obstaja knjiga Slovenska plemiška pisma družin Marenzi – Casaduzzi, ki dokazuje, da slovenščina ni bila samo jezik nižjih slojev!

TROBLA: Slovenci pravzaprav nismo imeli svojih kraljev, celo kralj Matjaž – Matija Korvin je bil Madžar ...

Saša Vuga: To je velika kraja, ki sta nam jo prizadejali zgodovina in oblastniki! To je taka krivica, da me vedno podžge, ko trčim ob njo. Ko sem študiral material za svojo trilogijo Erazem Predjamski, sem v arhivih našel dokaze. Do danes so vsi rekli, da je kralj Matjaž ogrski fevdalec Matija Korvin, ki je res imel pol Slovenije pod svojim poveljstvom, ko je nagnal Habsburžane. Celó na Dunaju se je namestil. In umrl na Dunaju. Umrl v svili, brokatu ..., Ali razumete? Ni obležal pod Peco kot naš kralj Matjaž! Pod hribom sredi svojih vojakov, sredi svojih vojščakov, da bi prišel na pomoč, ko bo slovenskemu narodu najbolj bridko.

Zgodovina ve, da je leta 1478 skupina 30.000 izjemno oboroženih Turkov hotela naskočiti Benetke in se je potem kar naenkrat obrnila. Rekli so, da zato, ker je Soča narasla. Napotila se je na Koroško, kjer je bila takrat koroška kmečka vojska, ki je bila usmerjena proti graščakom, proti gospodi. To vojsko so sestavljali tlačani. Korošci in celo boroveljski puškariji so morali zanje delati puške. Celó beljaški, celovski, graški meščani so jim morali plačevati davek. Ta vojska je bila močna, fevdalci takrat te vojske niso zmogli in so zato najbrž poklicali Turke, da so se spopadli z njo. Gospoda se je zaprla v svoje gradove, slovenska kmečka vojska pa se je v Kokovem na tromeji med Italijo, Avstrijo in Slovenijo spopadla s turško vojsko. Prišlo je do strahovitega klanja, padlo je ogromno ljudi na obeh straneh. V teh družinah, ki so izgubile svoje očete, može, brate, je iz stiske, bolečine in hkrati iz ponosa, da so se njihovi postavili proti Turkom ne pa fevdalna gospoda, nastal mit o kralju Matjažu. Zakaj? Zato, ker je bil komandat te slovenske vojske kralj Matjaž, slovenski, koroški kmet. Takrat so komandantu rekli kralj, tako kot so Matiji Gubcu rekli kralj. Danes bi mu rekli general, predsednik ... Žalibog je istočasno živel na Ogrskem en drug Matjaž, to je bil pa ta fevdalec, ki je bil do Slovencev silno krvav. Če berete dr. Grafenauerja boste videli, da je Vrbsko jezero pokril s trupli slovenskih kmetov. Ali bi takemu človeku slovenski kmet lirsko pesem pel? In pisal pravljice in zgodbe o kralju Matjažu? Ali bi takega človeka slovenski kmet vzdignil na svoj

oltar!? Ne! On je vzdignil tistega, ki je resnično padel pri Kokovem v tistem strahovitem pokolu, ko so zaustavljali Turke in se s tem zapisali v zavest slovenskega oropanega človeka. Kasneje so seveda z manipulacijami prepričali ljudi, da kralj Matjaž ni ta Slovenec, ampak da je ogrski fevdalec tisti, ki mu Slovenci pesmi pojejo. Ne, ne. Slovenci so pesmi peli svojemu kralju Matjažu, ne pa tistemu ogrskemu rablju.

TROBLA: Dolgo ste delali na radiu. Ali sta radio in televizija tista medija, ki lahko ali celo morata vplivati na slovensko samozavest in domoljubje?

Saša Vuga: Radio in televizija sta dva medija, ki morata in moreta, zlasti morata vplivati na krepitev narodne zavesti in domoljubja. Že dolgo sem proč od dogajanja in kar vidim, me ne spravlja v velikansko navdušenje. Kot vem Italijani pravijo: Ne Mazzini, ne Garibaldi, tudi Savojska hiša ni sestavila Italije. Italijo je napravil radio. Italijo je naredila televizija. En jezik, eno mišljenje, en občutek zbranosti, občutek pripadnosti enemu narodu ... Prej so Italijani imeli pokrajine, te pokrajine so bile dežele. V srednjem veku so se te dežele med seboj divje bojevale. To so bile meščanske republike. Radio in televizija, ki sta začela svoj pohod po I. svetovni vojni pa sta Italijo združila in Italijani danes govorijo: To nas je zacementiralo kot narod.

Enako bi moralo biti pri nas!

TROBLA: Kaj pa menite o novem zakonu o RTV?

Saša Vuga: To je zame, ki ne živim več na tem radiu in televiziji, težko vprašanje in ne vem, če bo zakon prinesel kaj dobrega. Nekaj pa moram reči: če bo ta zakon očistil veliko plevela, ki raste na tej RTV njivi, potlej bo dobrodošel. Upam, da bo! Ta hiša je stara, ta hiša ne potrebuje podmladka, kot se reče, ta hiša potrebuje klistir, ta hiša potrebuje reko, ki naj bi jo napeljali skozi tako, kot so reko napeljali skozi Avgijev hlev. Ta hiša potrebuje to!

Če bo novi zakon to napravil, je dobrodošel. Pred referendumom so se zelo prepirali, ampak to je politika. Mene politika ne zanima, dokler se ne dotakne moje domovine, dokler se ne dotakne mojega naroda, dokler se ne dotakne slovenske besede, do takrat mi je politika nevtralna, če škodi temu, mi je celo sovražna. Ampak upam, da bodo pametni ljudje iz tega nekaj napravili. Upam.

*Pogovarjal se je Jože Starič
Foto Niko Samsa*

... ta hiša ne potrebuje podmladka, kot se reče, ta hiša potrebuje klistir, ...

KUD Primož Trubar

JUNTEZOVCI Z LINHARTOVEGA SREČANJA PRINESLI MATIČKA

Od 12. do 15. oktobra 2005 se je v Pesnici pri Mariboru ter okoliških krajih: Šentilju, Juriju, Svečini, Pernici, Zg. Kungoti in Sladkem Vrhu, odvijalo 44. srečanje gledaliških skupin Slovenije, imenovano tudi Linhartovo srečanje. Javni sklad Republike Slovenije tja povabi predstave, ki so se prebile skozi dva kroga območnih in medobmočnih srečanj. V program najboljših letošnjih predstav v Sloveniji, je selektor Matjaž Šmalc med 150

ogledanimi uvrstil 11 predstav: 5 srednješolskih ter 6 z ljubiteljskih odrov. V slednjo skupino je izbral tudi Levstikovega Junteza, ki so ga odigrali člani KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč.

Predstava je bila na sporedu v petek, 14. 10. 2005, ob 17. uri v Zadržnem domu Pernica. Člani KUD-a: Andrej in Margareta Damjanič, Nuša Dedo Lale, Matjaž Gruden, Polona McPartlin, Jana Merjasec Pavlič, Ana Rigler in Jože Starič, ter člani Velikolaške vokalne skupine: Martina Kovačič, Irena Indihar, Ana Marolt, Nina Podlogar, Boštjan Gradišar, Damjan Gradišar, Emil Indihar in Aleš Ivanc, so jo odigrali in odpeli z natančnostjo, zbranostjo in z žarom. Režiser Jaša Jenull in dramaturg Marko Bratuš sta 150 let staro Levstikovo besedilo oživila z duhovitimi in neobičajnimi prijemi (menjava spolov, ki interpretirajo dramske like, vokalni vložki, subtilen humor na nebesedni ravni ...).

Vse predstave si je na Linhartovem srečanju poleg gledalcev ogledala tudi strokovna žirija. Predsedoval ji je Franček Rudolf, poleg njega pa sta predstave ocenjevala še Saša Krofol in Denis Patafta. Ob zaključku štiridnevnega srečanja je med ustvarjalci predstav zavlada

TAJNIK DRUŠTVA KUD PRIMOŽ TRUBAR PREJEMA NAGRADO MATIČEK IZ ROK PREDSEDNIKA KOMISIJE FRANČKA RUDOLFA, KI BERE UTEMELJITEV.

JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI
OI LJUBLJANA-OKOLICA
IN
KUD MARIJ KOGOJ TURJAK

za praznik reformacije

vabita na

8. OBMOČNO SELEKCIONIRANO LIKOVNO RAZSTAVO

Odprtje razstave bo v dvorani Doma krajanov Turjak v četrtek, 27. 10. 2005, ob 17. uri s kratkim kulturnim programom.

RAZSTAVA BO NA OGLED VSAK DAN
OD 27. 10. DO 3. 11.
OD 13.00 DO 19.00

Pokrovitelj razstave je
Občina Velike Lašče

napetost. Predstave so bile izjemno kvalitetne in žirija pri podelitvi letošnjih Matičkov - kipcev za posebne gledališke dosežke - ni imela lahkega dela. Ta večer pa je bil tudi za KUD Primož Trubar Velike Lašče slavnosten, saj je prejel Matička "za izvorno interpretacijo vlog v klasičnem tekstu". To je posebna nagrada, ki pomeni priznanje za trud, odrekanje in vloženo energijo vseh nastopajočih in tistih, manj vidnih ljudi na odru, ki so predstavo pomagali obleči, osvetliti, narediti sceno. Pomeni tudi veliko spodbudo za nadaljnje delo. Franček Rudolf je v obrazložitvi poudaril pogum, da se ekipa loti malone arhaičnega gledališkega besedila ter na izviren, svež način oživi to besedilo s sodobnimi režijskimi prijemi, natančnostjo, dobro igralsko interpretacijo in zasedbo ter vokalno podčrtanimi dialogi, kar predstavo naredi povsem gledljivo in všečno tudi v današnjem času. Vsem čestitamo za visoko priznanje in želimo še veliko predstav! Za tiste pa, ki predstave še niste videli, ostane vabilo: Juntezova sezona se še ni zaključila! Ne zamudite te predstave.

Ana Porenta

KUD Marij Kogoj **»KOGOJEVI DNEVI«** **V KANALU OB SOČI**

2. 9. 2005 smo se na povabilo prijatelja Romana Mogerlija iz Prosvetnega društva Soča iz Kanala udeležili mednarodnega festivala Kogojevih dnevov. Mogerljijeva želja je bila, da v imenu KUD-a Marij Kogoj iz Turjaka seznanimo njihovo članstvo o življenju Marija Kogoja na Gradežu pri Turjaku. Temu primerno je predsednik izbral nekaj članov, da smo se z določeno nalogo udeležili otvoritve Kogojevih dnevov, ki jih tamkajšnje društvo že več let uspešno organizira. Ob prijateljskem sprejemu so vsi prisotni prisluhnili besedam Antona Petriča, ki je Kogoj kot otrok velikokrat srečeval. Prav zaradi

poznavanja življenja skladatelja Marija in njegovega ga je predsednik našega društva uvrstil v našo sicer skromno delegacijo, jaz pa sem bila zadolžena, da si stvari čimbolj natančno zabeležim.

Skladatelj Marij Kogoj se je rodil leta 1892 v okolici Trsta in je nekaj otroških let preživel v Kanalu ob Soči. Ker je kanalski rojak, tamkajšnje prosvetno društvo že več let praznuje Kogojeve dneve, ki so prešli v mednarodni glasbeni festival.

Predsednik KUD-a Marij Kogoj Turjak in Roman Mogerlji sta prijateljske stike navezala že leta 2001 na zdravljenju v Čateških toplicah.

Več o prisotnosti skladatelja v naših krajih pa je povedal Anton Petrič, eden izmed naših predstavnikov: "Spominjam se, ko smo kot otroci z Malega Ločnika hodili peš v šolo v Škocjan in v gozdčku nad Gradežem dostikrat srečevali gospoda v črni obleki, beli srajci z metuljčkom, včasih pa tudi z dirigentsko palico. Sprva smo se ga otroci bali, čeprav nam ni hotel nič. Ob besedah naših mam, da je ta gospod umetnik in duševno bolan, pa smo se potolažili. Iz njegove hiše na Gradežu se je večkrat zaslišal njegov klavir. Ker v naših krajih ni bilo umetnikov, se nismo zavedali, kaj to pomeni, a smo

V imenu KUD-a Marij Kogoj se lepo zahvaljujem vsem, ki so bili pripravljene pripovedovati o življenju skladatelja Marija Kogoja pri nas na Turjaku. Posebno pa se zahvaljujem g. Jožetu Pirmanu za brezplačen prevoz.

*Predsednik KUD Marij Kogoj
Franci Pečnik*

gospoda v črni obleki močno spoštovali. Predvsem vsi krajanji, saj je bila njegova prisotnost prav v vsaki vasi. To je bil umetnik Marij Kogoj v spominu naših ljudi."

V Kanalu ob Soči so zanj uredili spominsko sobo, v kateri smo si ogledali njegovo zupuščino (slike, note, knjige ...). Tu so tudi zapisi njegovega največjega dela, opere Črne maske. Akademski slikar Bogo Kalaš je s svojo razstavo popestril Kogojeve dneve. Z nagovorom ministra za kulturo Vaska Simonetija in predsednika organizacijskega odbora, akademika Cirila Zlobca so ob 20 h uradno odprli Kogojeve dneve. Nato smo se preselili v farno kanalsko cerkev sv. Marije vnebovzete, kjer se je predstavil simfonični orkester s Padove, ki se mu je ob tej priložnosti pridružila naša harfistka Mojca Zlobko. Ob poti smo videli tudi Most na Soči, s katerega so pred kratkim skakali svetovni prvaki. V bližini je tudi znameniti kamniti most, grajen že v davni preteklosti.

Vsi skupaj se zahvaljujemo Franciju Pečniku za prekrasen poučen izlet, ki se ga bomo vsi spominjali in nam bo gotovo še kako pripomogel ob spoznavanju Marija Kogoja.

*Katarina Gačnik,
mlada članica KUD-a Marij Kogoj*

JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE
DEJAVNOSTI
OI LJUBLJANA-OKOLICA
IN
KUD MARIJ KOGJ TURJAK

ob obletnici rojstva dr. Franceta
Prešerna vabita na

12. OBMOČNO SREČANJE HARMONIKARJEV »TURJAŠKI HARMONIKAR«

v dvorano Doma krajanov Turjak
v soboto, 3. 12. 2005, ob 18.30.

Po končani prireditvi bo sledilo
družabno srečanje
z glasbo in bogatim srečelovom.

Za pijačo in jedačo bo poskrbljeno.

Pokrovitelj Območnega srečanja
harmonikarjev je Občina Velike Lašče

Društvo upokojencev Velike Lašče

V OBJEMU ZELENEGA POHORJA

POTUJ - ČE HOČEŠ DOLGO ŽIVETI IN POLEPŠATI STAROST.

Dvainpetdeset upokojencev različnih starosti, razmišljanj, interesov, a vsi z željami, da vidimo nekaj lepega, zanimivega, se poveselimo in nabere moči in volje, da bomo v naših vsakdanjkih lažje obdelovali naše vrtičke - njive, se izživljali v svojih interesnih sferah in razveseljevali svoje najbližje, prijatelje in sosede, odločilo za potep po zelenem Pohorju. Za to je zaslužen naš »upokojenski generalštab«, predsednik g. Franc Ivanc, tajnici ga. Danica Vrh in ga. Lenka Rozman, vodič g. Jože Škulj, ki so s svojimi hitrimi in pametnimi potezami organizirali izlet.

Pohorje se dviga kot kopasta gmota. V rahlo usločenem loku se vleče glavno sleme od Dravograda do Maribora. Pohorsko bogastvo so gozdovi, tako zdaj kot v preteklosti. Pred sto in več leti so po gozdovih pele sekire drvarjev, kadile so se kope oglarjev, po lesenih drčah so ob potokih drveli hlodi do žag, fužin in glažut v doline. Zaradi sečnje v golo je marsikatero pobočje postalo frata, polna malin in različnega cvetja.

Ogled naselja Ribnica na Pohorju, ki jo obkrožajo mogočni pohorski gozdovi in kjer je osnovna gospodarska panoga še danes kmetijstvo (živinoreja in gozdarstvo), je pritegnilo naše zanimanje. Kmetije ležijo v goratem svetu, na višini 715 m in višje, kjer so možnosti strojne intenzivne obdelave in predelave zelo omejene. Eden najpomembnejših primerkov naravne dediščine v Ribnici na Pohorju je Sgermova smreka. To je veličastna navadna smreka, ki je s 63 m višine najvišje drevo v Sloveniji in Srednji Evropi. Njena starost je med 150 in 250 leti. Lastniku Rudolfu Sgremu gre zahvala, da jo je ohranil zase, za nas in za vse, ki si jo ogledajo. Ribnica na Pohorju in vsi kraji v njeni občini se ponašajo z neokrnjeno naravo, urejenimi gorskimi, kolesarskimi in sprehajalnimi potmi. Razvil se je zimski in letni kmečki turizem s prijetnimi gostitelji.

V strjenem naselju Josipdola nas je ob prihodu pozdravil mogočni lipov drevored, posajen pred 1301eti. Ime Josipdol izvira iz imena prvega lastnika steklarne. V Josipdolu se je za steklarstvom (izdelovali so steklenice, kozarce, vrče, okrasne

IZLET UPKOJENCEV NA POHORJE - RIBNIŠKA KOČA FOTO: IVANC

predmete), ki je bilo odločilno za razvoj kraja, poleg gozdarstva, pojavilo še kamnoseštvo. Začeli so pridobivati značilni pohorski kamen, ki so mu rekli granit ali zrnjak, njegovo pravo ime je tonalit, sega še v leto 1885. Najprej so izdelovali le kocke za tlakovanje cest, nato pa robnike, večje plošče in kamne za gradnjo. Ponosni na svoje delovne prednike, ki so obdelovali steklo, kamen in les, so Josipdolčani v muzeju na prostem in v muzejski zbirki prikazali dejavnosti kot so oglarjenje, spravilo lesa, obdelovanje kamna, stekla in kulturne dejavnosti, folkloro, glasbo in odrsko uprizorjanje, ki so jih poživiljale po težaškem delu. Veseli in zadovoljni z ugledanim in prikazanim smo zatem potešili lakoto in žejo, se poveselili s petjem, plesom in šalami. Toda želeli smo videti še več. Ribniška koča na višini 1530 m je najvišje ležeča koča na Pohorju mimo katere vodijo tri transverzalne poti: Slovenska planinska pot, Koroška planinska pot ter Pot kurirjev in vezistov. Očaralo nas je posebno skrivnostno Ribniško jezero, obdano z nizkim planinskim borom, z raznobarnimi lokvanji na jezeru in lepo urejeno sprehajalno potjo. Prislunhili smo tudi legendam in bajkam o jezeru. V jezeru prebiva prijazen mož Jezernik, ki pomaga ljudem. Nekoč je ameriški turist John skočil v jezero in izginil. Na dan, ko so brali zanj mašo zadušnico, je poštar prinesel telegram: »priplaval v Ameriko«. Jasno, rešil ga je Jezernik. Poznano je tudi, da Jezernik ne mara črnih mačk. Včasih domačini vržejo v jezero črnega mačka. Jezernik se tako razjezi, da povzroči nevihto in ljudje se vsi premočeni vračajo domov.

Na izletu smo se sprostili, doživeli globoko zadovoljstvo in poživitev kajti zeleno Pohorje je resnična pravljica s prijaznimi ljudmi, žvrgolenjem ptic in dehtenjem dreves in cvetic. Želimo ga še kdaj obiskati.

Marija Šolar Merjasec

UNIVERZA ZA III. ŽIVLJENJSKO OBDOBJE VELIKE LAŠČE

URNIK KROŽKOV

DAN	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
ponedeljek	17.00-18.00	Na krilih besed (1x mesečno)	Anita Šefer	Klubska soba
	18.00-19.30	Predavanja za osebnostno rast	Tone Fabjan	Klubska soba
torek	13.15-14.45	Računalništvo	Sofija Šabič	OŠ Primož Trubar
	17.00-18.30	Znamenitosti našega kraja in smernice njegovega razvoja	Barbara Pečnik	Klubska soba
sreda	9.00-10.30	Zdravilna zelišča	Alojz Vidic	Klubska soba
četrtek	18.00-19.30	Novinarski krožek	Jože Starič	Klubska soba

Angleščina, nemščina za vse zahtevnostne stopnje!!
Termin izobraževanja bo določen skupaj z udeleženci tečaja **na PRVEM SREČANJU v torek, 25. 10. 2005, ob 17. uri.**
Izkušnje so najboljša šola, samo šolnina je draga.

KAJ JE TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Je obdobje modrosti in življenjskih izkušenj, ki se začne po 40-em letu. Namen univerze je izobraževati za osebnostno rast in organizirati kvalitetnejše preživljanje prostega časa

KAKO SMO ORGANIZIRANI

Člani Univerze za III. življenjsko obdobje delujejo v študijskih krožkih. Najpogosteje se skupine sestajajo enkrat tedensko, po dve šolski uri v dopoldanskem ali popoldanskem času.

Delovanje z vpisom članov je razdeljeno na jesenski in spomladanski semester za tekoče šolsko leto.

Krožke vodijo mentorji, ki so pripravljeni vzpodbujati in voditi skupine članov, ter imajo znanje za določeno izbrano področje dela. Vključitev posameznega člana je možna v več krožkov. Vedno se lahko organizira nov krožek, če je le zanimanje zanje.

KDAJ ZAČNEMO

Delovanje Univerze za III. življenjsko obdobje se začne z mesecem oktobrom 2005.

Vabljeni k članstvu in obiskovanju krožkov.

Sprejemamo vaše prijave!!

KDO SO UDELEŽENCI IN KAJ ŽELIJO

Univerze za tretje življenjsko obdobje je severnoevropska ideja, ki se hitro širi tudi v Sloveniji. Uspevajo povsod, kjer se starejši ne zadovoljujejo zgolj z vlogo staršev, dedkov in babic in mogoče še sosedov. Želijo nadaljevati z lastnim izobraževanjem in želijo to početi v prijetnih skupinah, v katerih se dobro počutijo.

KROŽKI UNIVERZE ZA III. ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V VELIKIH LAŠČAH:

- ☛ Računalništvo (osnove, nadaljevanje)
- ☛ Zdravilna zelišča
- ☛ Usposabljanje za osebnostno rast
- ☛ Jezikovno izobraževanje (angleščina, nemščina)
- ☛ Znamenitosti našega kraja in smernice njegovega razvoja
- ☛ Novinarski krožek
- ☛ Na krilih besed

PRIJAVNICA

Ime in priimek

Naslov

Telefonska številka

KROŽKI:

KAKO SE VČLANITE

Za vključitev v Univerzo za III. življenjsko obdobje v posamezni študijski krožek izpolnite informativno prijavnico in nam jo pošljite na naslov:

LJUDSKA UNIVERZA KOČEVJE
Trg zbora odposlancev 30
1330 Kočevje

ali nas pokličite na:

01 / 89 38 270
89 38 272

Prisrčno vabljeni med nas!

ČLANARINA

Članarina za semester je
2.750 SIT

ki jo vplačate ob vpisu v Univerzo za III. življenjsko obdobje.

Koordinator:

Majda Valda, dipl.org.-menedž.

Zarja spominov

PREDSTAVLJAMO SE Z DELOM

Izteka se prvo leto novoustavljenega društva ZARJA SPOMINOV Velike Lašče, društva za ohranjanje izročil narodnoosvobodilne borbe in osamosvojitve. Leto 2005 je bilo pomembno in prelomno tako iz zgodovinskega vidika kot tudi iz vidika kulturnih potreb našega svobodnega, osamosvojenega in ozaveščenega naroda v družbi velikih narodov Evrope, kamor smo stopili kot zmagovalci in zavezniki vseh demokratičnih sil.

Praznovanju 60-letnice zmage nad fašizmom in nacizmom smo se pridružili z organiziranjem spominskih svečanosti in prireditev. Na dan obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda smo 27. aprila na Lužarjih odkrili obnovljeno spominsko ploščo padlim partizanom. O dogodku je Trobla že poročala.

Na Turjaku smo 4. maja, na 60-letnico poboja 28 zapornikov, aktivistov OF in partizanov, priredili spominsko svečanost s kulturnim programom ob udeležbi Partizanskega pevskega zbora, učencev OŠ in Slovenske vojske.

S svojim programom smo se prijavi na občinski razpis za financiranje programov društev, kjer smo bili deležni finančne podpore.

Posebno skrb smo posvetili tudi urejanju spominskih obeležij, spomenikov in grobišč. Država Slovenija je sprejela register grobišč za celotno Slovenijo v njem je zabeleženih 10 grobišč z območja naše občine. Grobišča so razglašena za državno lastnino.

Aktivnosti društva mnogim niso všeč, zato so se nekateri nestrpneži lotili kaŕipotov, ob drugi priliki pa prave vandalske skrutnitve spomenika v Smrečju.

Aktivnosti društva se bodo letos zaključile s komemoracijami pri spomenikih na Turjaku, v Robu in Velikih Laščah. Na pokopališču Velike Lašče bo 28. 10. 2005 osrednja spominska svečanost z odkritjem obnovljene spominske plošče petim partizanom, padlim pri obleganju gradu Turjak in pokopanih

LEVSTIKOVA BRIGADA SE VSAKO LETO SPOMNI ROJSTNEGA DNE NAŠEGA ROJAKA. KLJUB IZREDNO SLABEMU VREMENU SO SE V RETJAH ZBRALI PREDSTAVNIKI ZARJE SPOMINOV IN OSTALI LEVSTIKOVI PRIVRŽENCI IN POČASTILI NJEGOV SPOMIN Z VENCEM.

FOTO: METKA STARIČ

septembra 1943. Člani društva so se lotili tudi popravila obzidja pokopališča na mestih, kjer so 1942. leta Italijani ustrelili talce. Prosimo svojce ustreljenih talcev, da nam priskočijo na pomoč, da bi v naslednjem letu sanirali ruševci se pokopališki zid pri spominski plošči in bolje uredili okolico.

S svojimi aktivnostmi se ne želimo zapirati v lasten krog. Tako sodelujemo z drugimi društvi v občini, Osnovno šolo Primož Trubar Velike Lašče in njenimi podružničnimi šolami v Robu in Turjaku. Vzorno je tudi sodelovanje z Območnim združenjem veteranov osamosvojitvene vojne Velike Lašče, Društvom upokojencev, turističnimi društvi in drugimi. Posebej pohvalno je sodelovanje društev na Turjaku, kjer so v letošnjem letu izvedli dve veliki prireditvi, Krpanov kros in zaključek šolskega leta.

Pred koledarskim novim letom bodo člani društva obiskali tudi bolne in starejše občane, na Turjaku, pa bo v meddruštveni aktivnosti najmlajše obiskal "praznični mož".

Vabimo vse, da se včlanite v naše nestransko društvo.

Božo Kovačič

ZARJA SPOMINOV
DRUŠTVO ZA OHRANJANJE IZROČIL NOB IN
OSAMOSVOJITVE VELIKE LAŠČE

vabi na osrednjo

KOMEMORACIJO

V POČASTITEV DNEVA MRTVIH

v petek, 28. oktobra 2005, ob 18. uri na
pokopališču pri spomeniku 233 padlim
partizanom v Velikih Laščah

V žalni svečanosti bodo sodelovali
Partizanski pevski zbor iz Ljubljane,
KUD Primož Trubar in
učenci osnovne šole Velike Lašče.
Častno stražo bodo držali veterani Območnega
združenja Vojne za Slovenijo.

KRAJEVNE KOMEMORACIJE

TURJAK,

petek, 28. 10. 2005
ob 12. uri

pri spomeniku na Turjaku

ROB

petek, 28. 10. 2005
ob 11. uri

pri spomeniku v Robu

Vljudno vabljeni!

ZARJA SPOMINOV, DRUŠTVO ZA OHRANJANJE
IZROČIL NOB IN OSAMOSVOJITVE
VELIKE LAŠČE

Lokostrelski klub Turjak

TURJAŠKI LOKOSTRELCI NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Evropsko lokostrelsko prvenstvo je potekalo od 19. do 25. septembra v Zadovu na Češkem. Tekmovanja smo se udeležili tudi štirje lokostrelci iz LK Turjak, ki smo v letošnjem letu dosegli dovolj dobrih rezultatov na slovenskih tekmovanjih. Člani slovenske reprezentance smo bili: Marjan Kastelic, Božo Kovačič, Stane Ahac in Irena Kastelic. Poleg nas je slovensko reprezentanco zastopalo še 21 lokostrelcev iz drugih slovenskih klubov.

EKIPA TURJAŠKIH LOKOSTRELCEV NA EVROPSKEM PRVENSTVU Z NOSILCEM SREBRNE MEDALJE

Prvi dan zvečer je bila uradna otvoritev tekmovanja. Naslednji dan so potekali uradni treningi in pregled opreme pri sodnikih evropskega merila. Sledile so tri tekme, rezultati le-teh so se seštevali. Vsi štirje turjaški lokostrelci smo se odrezali zelo dobro, saj smo se vsi uvrstili v finalno tekmovanje, ki je potekalo v soboto. V finale se namreč uvrsti le šest tekmovalcev iz vsakega sloga.

Končni rezultati so bili zelo dobri. Naš veteran Božo Kovačič je osvojil srebrno medaljo, Marjan Kastelic je zasedel nevhvaležno četrto mesto, Irena Kastelic se je uvrstila na peto mesto, Stane Ahac, ki se je prvič udeležil mednarodne tekme, pa si je pristreljal zadovoljivo šesto mesto.

Potrebno je povedati, da je tekmovalo 165 tekmovalcev iz devetih držav.

Teden je bil dolg in naporen, rezultati zelo pohvalni in to nam daje moč in energijo za nove treninge in željo še po boljših rezultatih. Prepričani smo, da se bomo še bolj trudili za dobre uvrstitve in da bomo še številčnejše zastopali našo državo na naslednjih velikih tekmovanjih.

Seveda se ob tej priliki prav lepo zahvaljujemo vsem donatorjem, ki so nam s svojo pomočjo omogočili, da smo se lahko udeležili tako velikega tekmovanja.

Lokostrelski pozdrav: Vse v deset!

*Predsednik LK Turjak
Marjan Kastelic*

SOBOTE REZERVIRANE ZA LOKOSTRELSKE TEKME

Komaj smo dobro zadihali po napornem evropskem prvenstvu, že smo nadaljevali s tekmami na slovenskem nivoju.

1. oktobra smo se podali proti Logarski dolini, natančneje v Robanov Kot. Potekala je tekma za slovenski pokal, imenovana Forest round ali gozdni krog. To je streljanje na tarče slike. Dosegli smo izvrstne rezultate. Štirje naši lokostrelci so osvojili zlato medaljo: Edo Goršič, Irena Kastelic, Katarina Ratnik in David Trontelj. Srebrno medaljo je prejel Marjan Kastelic in bronasto Božo Kovačič. Pomembno pa je, da sta kar dva naša tekmovalca dosegla državni rekord; to sta Edo Goršič pri članih in Irena Kastelic pri članicah.

Teden kasneje – 8. oktobra, je potekalo **državno prvenstvo FITA – 3D** v Predjami. Tega tekmovanja se je udeležilo

DRŽAVNO PRVENSTVO V PREDJAMI: DRŽAVNI PRVAK EDO GORŠIČ (LK TURJAK), DRUGO MESTO ZDRAVKO BUH (VLR VILIJEM), TRETJE MESTO BOŽIDAR MODIČ (DLL SNEŽNIŠKA DIANA)

DRŽAVNO PRVENSTVO V PREDJAMI: DRŽAVNA PRVAKINJA DARJA ROŽANEC (VLR VILIJEM), DRUGO MESTO IRENA KASTELIC (LK TURJAK), TRETJE MESTO ANA GRUDEN (DLLL MOBITEL)

13 najboljših turjaških lokostrelcev. Vreme se je prav kislo držalo, vendar smo ostali suhi do konca tekme.

Državni prvaki so postali: Edo Goršič, Nejc Goršič, Katarina Ratnik

Državni podprvaki: Irena Kastelic, Blaž Goršič, Božo Kovačič.

Tretje mesto je osvojil David Trontelj.

Ostali naši lokostrelci so se tudi dobro borili, dosegli zadovoljive rezultate, vendar je bilo za medaljo zbranih točk nekoliko premalo.

Lokostrelska sezona na prostem pa še ni zaključena. V soboto, 15. oktobra je tekma v Jevnici, ki šteje za slovenski pokal; 16. oktobra pa prijateljska tekma s kostanjevim piknikom v Horjulu v organizaciji kluba VLR Viljem.

Zelo pomembna tekma – zaključek CAMO pokala, pa bo 22. oktobra v Dravogradu, ki jo organizira LK Muta. Za marsikoga bo to odločilna za prejem pokala, ki jih Lokostrelska zveza Slovenije podeli decembra za celoletne dosežke.

Obvestilo za vse člane LK Turjak, ki ne prihajate redno na treninge in za vse tiste, ki bi želeli postati naši člani, ker vas ta šport zanima in se o njem vedno več govori in piše. Naši treningi se zaradi pogostega slabega vremena in vedno krajšega dneva selijo v telovadnico OŠ Primoža Trubarja v Velikih Laščah. Treningi bodo potekali ob petkih od 17.30 do 20. ure.

V tem času se lahko tudi včlanite oziroma seznanite z našimi aktivnostmi. Za kakršne koli informacije glede lokostrelstva lahko pokličete predsednika kluba LK Turjak Marjana Kastelica na 031-489-868.

Lokostrelski pozdrav: Vse v deset!

Predsednik LK Turjak Marjan Kastelic

PODROČNO EKIPNO ATLETSKO TEKMOVANJE

Prvo v seriji športnih tekmovanj, ki se jih bomo udeležili v šolskem letu 2005/06, je bilo ekipno atletske tekmovanje področnega centra Grosuplje. Tekmovanje je bilo v sredo, 21. 9. 2005, na stadionu ŽAK v Ljubljani. Udeležili smo se ga z dvema ekipama; fantovsko in dekliško.

V oblačnem in zelo hladnem vremenu, ki ni bilo naklonjeno dobrim rezultatom, so fantje osvojili 3., dekleta pa 7. mesto. Fantje so tako ponovili lanski uspeh, saj so zaostali le za osnovnošolci iz Stične in Grosuplja (OŠ Louisa Adamiča). Najbolj se je izkazal Andrej Kaplan, ki je s 64, 81 metrov dolgim metom žogice za ekipo pridobil 1051 točk.

Med vsemi slovenskimi osnovnimi šolami je fantovska ekipa osvojila 29. mesto, dekliška pa 76.

Bojan Novak

USPEŠEN NASTOP TEKAČEV NA MEDOBČINSKEM KROSU V LOŠKEM POTOKU

V petek, 14. 10. 2005, smo se udeležili krosa v Loškem Potoku, ki ga vsako leto organizira tamkajšnja osnovna šola. Letos se je na pot podalo 24 učencev. V prelepem jesenskem dnevu so največ hitrosti in vzdržljivosti pokazali:

Tjaša Kaplan	1. mesto
Nika Černigoj	1. mesto
Kristina Hočevar	1. mesto
Veronika Podlogar	1. mesto
Martina Marolt	2. mesto
Gal Škulj	2. mesto
Katja Zakrajšek (PŠ Rob)	3. mesto
Neža Hočevar	3. mesto

Poleg uvrstitev na stopničke so naši učenci osvojili tudi šest 4. oz. 5. mest. Vse učence velja pohvaliti za vložen trud in športni boj.

Bojan Novak

UTRINEK S PODELITVE MEDALJ. V SREDINI VERONIKA PODLOGAR, ZMAGOVALKA MED UČENKAMI 9. RAZREDA.

UČENCI IN UČENKE, KI SO ZASTOPALI OŠ PRIMOŽA TRUBARJA

UČENCI OŠ P. TRUBARJA USPEŠNO NA PRVENSTVU SLOVENIJE V ATLETSKEM MNOGOBOJU

V soboto, 8. 10. 2005, smo se udeležili Prvenstva Slovenije v atletske mnogoboju, ki ga je na stadionu ŽSD v Ljubljani organiziralo Atletske društvo Mass Ljubljana. Nastopili smo z dvema tekmovalcema v kategoriji mlajših učencev (letnik rojstva 1994 in mlajši) in s štirimi tekmovalci v kategoriji starejših učencev (letnik 1991 in mlajši).

V ne preveč številni, vendar zato zelo kvalitetni, konkurenci so se najbolj izkazali **Jurij Kožar** s tretjim, **Klemen Duščak** s četrtem in **Blaž Juvanec** s sedmim mestom med posamezniki. Ekipa starejših učencev, ki so jo sestavljali **Blaž Juvanec**, **Urban Ahčin**, **Jernej Indihar** in **Matej Marolt**, pa je osvojila 3. mesto. Slavili so letošnji državni prvaki v osnovnošolski atletiki, atleti iz Tolmina.

Mnogoboj je bil sestavljen iz petih atletske panog: teka na 60 metrov, skoka v višino, meta žogice (oziroma suvanja krogla pri starejših), skoka v daljino in teka na 1000 metrov.

Naši učenci so tekmovali zelo dobro, večina jih je v kar nekaj panogah popravila svoje osebne rekorde.

Bojan Novak

OBČINSKA LIGA VELIKE LAŠČE V MALEM NOGOMETU 2005

Z 10. krogom se je v soboto, 8. oktobra, končala letošnja občinska liga v malem nogometu občine Velike Lašče. Tekmovanje je letos organiziralo športno društvo NK Velike Lašče. Po mnenju in ocenah vseh sodelujočih je liga dosegla svoj osnovni namen in je bila organizacijsko in tekmovalno zelo uspešna. Pomembno je poudariti, da so bile vse tekme odigrane zelo športno.

Tako kot spomladanski se je tudi zaključni del občinske lige končal z enakim številom točk dveh ekip: Laščani in Škof, d.o.o. Ker sta se tudi obe medsebojni srečanja teh dveh nasprotnikov končali z neodločenim izidom, je o naslovu prvaka odločala skupna gol razlika, pri čemer pa so bili uspešnejši Laščani in tako postali občinski prvaki. Tretje mesto si je z odličnimi nastopi in tremi zmagami v jesenskem delu tekmovanja priigrala ekipa KŠTD Krpan. Za ekipo Komarji je bil za osvojitev nevhvaležnega četrtega mesta usoden poraz z zadnjeuvrščeno ekipo NK Velike Lašče, ki

si je s tem priigrala edine tri točke v prvenstvu. Peto mesto si je z dvema zmagama in enim neodločenim izidom priborila najmlajša ekipa lige, Retje.

Velik poudarek je bil na športnem obnašanju, zato je bil tudi pokal za najbolj športno moštvo temu primerno velik. Osvojila ga je ekipa Laščani. Za športno tekmovalje so zaslužni tudi sodniki, ki so dobro sodili, predvsem Brane Pavlič, ki je sodil veliko večino tekem letošnje občinske lige.

Najboljši strelca lige je prepričljivo postal član ekipe prvakov Bojan Indihar, ki je nasprotnikom v desetih tekmah nasul kar 27 golov.

Na zaključku smo v prijetnem vzdušju in ob dobrem razpoloženju vseh ekip podelili zaslužene pokale in priznanja. Strinjali smo se, da je potrebno z občinsko ligo v malem nogometu vsako leto v določenem pogledu napredovati. Posebej zdaj, ko z zagnanostjo občanov, športnih navdušencev in s pomočjo občine, pridobivamo nova igrišča in spremljevalne objekte. To je obveza vsem tistim, ki nogomet radi igramo in ga z veseljem spremljamo.

Marko Žužek

Ekipa	Tekme	Zmage	Neodl.	Porazi	Goli	Točke	Razlika
1. Laščani	10	8	2	0	69 : 23	26	46
2. Škof d.o.o.	10	8	2	0	59 : 19	26	40
3. KŠTD Krpan	10	4	1	5	47 : 49	13	-2
4. Komarji	10	4	0	6	42 : 47	12	-5
5. Retje (-1)	10	2	1	7	35 : 64	6	-29
6. NK Velike Lašče	10	1	0	8	23 : 73	3	-50

Najboljši igralci:

1. Bojan Indihar	27
2. Matej Gradišar	20
3. Roman Klarič	16
4. Andrej Tanko	14
France Mramor	14
Goran Njenič	14
5. Andrej Golob	13
6. Mihael Polzelnik	12
7. Sebastjan Škof	9
8. Žare Čirovič	8
Toni Mohorič	8
Miha Andolšek	8
9. Jure Hočevar	7
Matej Vintar	7

Najbolj športna ekipa:

1. Laščani	32
2. Škof, d.o.o.	33
3. NK Velike Lašče	42
4. Retje	46
5. KŠTD Krpan	52
6. Komarji	53

ŠD NK Velike Lašče NOGOMETNA ŠOLA 2005/2006

Oktober se je začela nogometna šola, ki jo organizira ŠD NK Velike Lašče. Otroke smo razdelili v štiri starostne skupine in sicer:

- U-14, otroci rojeni 1992 in 1993
- U-12, rojeni leta 1994 in 1995
- U-10, rojeni leta 1996 in 1997
- U-8, rojeni leta 1998 in mlajši

Vadba pod vodstvom dveh trenerjev poteka dvakrat tedensko v telovadnici ali na zunanjem igrišču OŠ Primož Trubar po naslednjem urniku:

SKUPINA	PONEDELJEK	TOREK	ČETRTEK
U-8	16.00-17.00	15.30-16.30	
U-10	17.00-18.00		15.00-16.00
U-12	18.00-19.00		17.00-18.00
U-14		16.30-17.30	16.00-17.00

Vabimo vse šoloobvezne otroke, ki jih nogomet zanima, da se nam pridružijo.

Nogometno vadbo organiziramo tretje leto zapovrstjo. Treningi so nadgrajeni z udeležbo na tekmovanju v zimski nogometni ligi v Ljubljani in na različnih turnirjih v bližnji in daljni okolici skozi celo šolsko leto. Zgledno sodelujemo s sosednjimi društvi in klubi, predvsem z NK Kočevje, kjer nekaj naših nogometašev igra celo v prvi slovenski ligi starostne skupine do 14 let.

Vse informacije v zvezi z nogometno šolo otrok in drugimi aktivnostmi ŠD NK Velike Lašče lahko dobite po telefonu 041 472 122.

Nogometni pozdrav!

*Za upravni odbor NK Velike Lašče
Mitja Pintarič, tajnik*

Oktober - mesec požarne varnosti

OCENJEVANJE 2005

Na drugo oktobrsko nedeljo smo v GZ Velike Lašče izvedli redno letno ocenjevanje vseh prostovoljnih gasilskih društev. Kot običajno smo na ocenjevanju, ki se ga je udeležilo 184 gasilcev iz devetih PGD, ocenjevali stanje opreme in urejenost gasilskega doma, pregledali smo pravilnost vodenja evidenc o članstvu in opremi, blagajniške knjige, potne naloge in na koncu tudi ocenili izvedbo vaje. Vaje, na katerih gasilci uporabijo kar največ svoje opreme, so postale prava paša za oči in marsikje si jih ogleda veliko število krajanov.

Ocenjevanje PGD ni tekmovanje, res pa je, da je od števila doseženih točk odvisna dotacija, ki jo GZ izplača posameznemu društvu.

Besedilo in foto: Jože Starič, tajnik GZ

PGD ROB

PGD ŠKRLOVICA

PGD DVORSKA VAS - MALA SLEVICA

PGD RAŠICA

PGD TURJAK

PGD KARLOVICA

PGD RETJE

PGD VELIKE LAŠČE

RELI 2005

V soboto, 24. septembra 2005 je GZ Ig organizirala II. gasilski reli za udeležence iz GZ Ig, GZ Škofljica in GZ Velike Lašče. Start relija je bil ob 8. uri v Robu. V vsakem sodelujočem vozilu je moralo biti določeno število gasilcev, ki so na startu, na vmesni točki in na cilju morali dokazati svojo spretnost pri upravljanju vozila in svojo hitrost in natančnost pri izvajanju praktičnih vaj iz uporabe gasilske tehnike.

Za zaključek so morali odgovoriti tudi na vprašanja v testu. Iz GZ Velike Lašče se je relija žal udeležila samo ekipa PGD Velike Lašče. Naslednje leto bo organizator relija GZ Velike Lašče in upamo, da bo udeležba številčnejša.

Jože Starič, tajnik GZ

PGD VELIKI OSOLNIK

GASILCI IZ DVORSKE VASI - MALE SLEVICE SPET TEKMUJEMO

Komaj smo v vitrine pospravili pokale, ki jih je sredi maja prejelo naših 6 tekmovalnih gasilskih desetih, se malo odpočili od gradnje športnega igrišča, ATOMICA in drugih veselja, smo v septembru spet pričeli z gasilskimi aktivnostmi in tekmovanji. Za ogrevanje smo se nekateri "močnejši" v ekipi Vaškega odbora Dvorska vas najprej udeležili zabavnega tekmovanja na Krpanovem dnevu v Dvorski vasi in si priborili drugo mesto. Nepoučeni poznavalci še vedno trdijo, da bi Dvorjanci morali zmagati.

17. septembra so naše štiri pionirske ekipe in tri ekipe iz Dolnjih Retij zastopale GZ Velike Lašče na medobčinskem kvizu gasilske mladine v Želimljah. Svoje znanje so pokazali s področij gasilske abecede, zgodovine gasilstva, požarne preventive, gasilske opreme in splošnih znanj ter v vezanju vozlov in sestavljanju likov. V medobčinskem merilu so dosegli naslednje rezultate:

MLAJŠI PIONIRJI (13 ekip)

Mesto: Ekipa:	Točke:
1. Dvorska vas 444 (Roman, Marko, Valentina)	547,33
2. Orle - Metuljčki	539,25
3. Dolnje Retje - Komarčki	529,79
5. Dvorska vas 656 (Rok, Teja, Tanja)	520,46
11. Dolnje Retje - Jabučki	481,20

STAREJŠI PIONIRJI (14 ekip)

Mesto: Ekipa:	Točke:
1. Pijava Gorica - Pijavke	564
5. Dvorska vas - 112 (Klavdija, Urška, Jože)	549
6. Dvorska vas - 123 (Maja, Mojca, Tine)	548
11. Dolnje Retje - Jagodke	534

Ekipe Dvorska vasi 444, 112 in 123 ter Komarčki iz Dolnjih Retij so se uvrstile na regijsko tekmovanje, ki bo 22. septembra v Horjulu.

24. septembra je GZ Velike Lašče na regijskem tekmovanju v Polju (Vodice) zastopala članska A desetica Dvorske vasi. Na tekmi s taktično mokro vajo, v teoretičnih testih in v razvrščanju je naša desetica v konkurenci devetih desetih Ljubljanske regije I dosegla **4. mesto**. Zmagala je desetica iz Šinkovega Turna (večkratni državni prvaki) s 780,1 točkami, naši pa so dosegli 753,9 točk.

Že naslednjo soboto, 1. oktobra, so se na regijsko tekmovanje v Polje (Vodice) podali gasilci mladinci. GZ Velike Lašče sta poleg naše desetine zastopali še desetini iz Dolnjih Retij in Velikih Lašč.

Na tekmi z motorno brizgalno - mokra vaja in v štafeti 350 metrov so v konkurenci 20 desetih Ljubljanske regije I zmagali mladinci iz Vnanjih Goric (865,3 točk), mladinci iz Dolnjih Retij so dosegli **13. mesto** (820,9 točk), mladinci iz Velikih Lašč **14. mesto** (819,6 točk), naši pa so dosegli **17. mesto** (812,8 točk).

Gasilkam in gasilcem, tekmovalcem ter mentorjem PGD Dvorska vas - Mala Slevica čestitam in se jim zahvaljujem za vložen trud.

Pozor: 22. oktobra nastopajo naši pionirji na regijskem kvizu. Lani je ekipa Dvorske vasi 444 na regijskem kvizu dosegla 2. mesto, se uvrstila na državni kviz in tam dosegla 17. mesto. Držite pesti!

Martin Virant

KUD MARIJ KOGOJ TURJAK in
ŠPORTNO DRUŠTVO BIT-FIT MALE LAŠČE

VABITA NA

**ZAČETNO VADBO
AEROBIKE,**

ki bo zopet vsak četrtek.

Z vadbo pričnemo v četrtek 3. 11.2005

**V KULTURNI DVORANI
DOMA KRAJANOV TURJAK.**

Vabljeni!

VSI BI SE HOTELI DVIGNITI Z LESTVIJO IN VIDETI SVET OD ZGORAJ.

GASILCI NA OBISKU

V mesecu oktobru je več vsebin namenjenih požarni varnosti, seznanjanju ljudi, kako ukrepati ob različnih drugih naravnih nesrečah in kako poskrbeti tudi za svojo lastno varnost. O teh vsebinah se otroci pogovarjajo v vrtcu, spoznavajo poklice, se učijo nekaterih postopkov, ki so pomembni za njihovo varnost, iščejo različno literaturo in spoznavajo in prepoznavajo posamezne znake in opozorila, ki jih srečujemo v vsakdanjem življenju. Posebno doživetje za otroke je srečanje z gasilci. Letošnje je bilo še posebno zanimivo, saj so nas z večjim tovornjakom, ki ima

lestev, obiskali poklicni gasilci iz Gasilske brigade Ljubljana. Otroci so spoznali gasilsko opremo, »špricali« in se vozili z lestvijo, tako da so si del okolice ogledali z višine. Otroci so bili navdušeni, tako, da se jih je nekaj že kar sedaj odločilo, da bodo gasilci, ko bodo veliki.

Zahvaljujem se PGD Velike Lašče (J. Ivancu, F. Modicu, B. Modicu), PGD Turjak (P. Janežiču), Gasilski brigadi Ljubljana, za organizacijo dneva pa poveljniku GZ Velike Lašče Dragu Mustarju.

Stanka Mustar

GASILSKA LESTEV JE VZBUDILA VELIKO ZANIMANJA TUDI MED ŠOLARJI.

JANEZ IN MOJCA IVANC

ČESTITAMO!

V poletnih mesecih smo gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Velike Lašče v zakonski stan pospremili tako svojega predsednika kot tudi poveljnika. Predsednik Franci je obljubil večno zvestobo svoji Karmen, poveljnik Janez pa svoji Mojci. Kljub letošnjemu mokremu poletju smo jih gasilci na poroki pošteno »zalili«.

Želimo jim obilo sreče in veselja, naj se jim izpolni vsaka želja. Srečno!

FRANC IN KARMEN MODIC

GASILCI SE PREDSTAVIJO

Prostovoljni gasilski društvi Turjak in Velike Lašče in Gasilska brigada Ljubljana so učencem PŠ Turjak popestrili dan s prikazom gasilskih dejavnosti. Gasilci so svoje delo predstavili na zanimiv in dinamičen način. Učenci so z navdušenjem sodelovali. Vsem skupaj se iskreno zahvaljujemo.

Kolektiv PŠ Turjak

OBISKALI SMO GASILCE

Po deseti uri smo obiskali gasilce. Ogledali smo si gasilska vozila, opremo in dvigalo, ki je bilo visoko kar 27 metrov.

Natančno so nam razkazali opremo v tovornjakih, cevi, agregat za razsvetlavo, gasilsko opremo, rokavice, gasilske vodne pištole in podobno. Potem smo se lahko peljali z gasilskim džipom in s tovornjakom s cisterno. Ko smo končali z vožnjami, smo z gasilskim aparatom »gasili« kar kamenje na tleh. Sledila je vožnja z džipom v gozd. Vozili

smo se po gozdni cesti, po travi, blatu in zemlji. Bilo je zelo zabavno.

Tudi jaz bi rad postal pravi poklicni gasilec.

Žiga Kete, 5. r. PŠ Turjak

Po jesenskem pohodu smo odšli h gasilskemu domu. Tam so nas že čakali gasilci. Pripravljali so dvigalo. Ker je mesec oktober mesec požarne varnosti, so nas na nekaj stvari tudi opozorili. Razkazali so nam gasilski kombi in gasilski tovornjak, ki ima veliko zastrtih oken, za katerimi je gasilska oprema. To so gasilske čelade, maske, kapuce, ki jih uporabljajo pod čelado, varovalni jopiči, hlače z naramnicami, trdni škornji ...

Eden od gasilcev je vklopil tudi agregat in reflektorje. Tudi aparate za gašenje nam je pokazal. Lahko smo jih celo preizkusili. Gasilci so nas peljali tudi s kamionom. Z džipom smo se odpeljali celo v gozd. Peljala sem se tudi z visokim dvigalom. Iz dvigala sem videla turjaški grad, šolo, Mali Ločnik ...

Za okrepitev smo od gasilcev dobili kokakolo. Bilo je lepo.

Jera Stritar, 5. r. PŠ Turjak

LOV NA NAVADNEGA POLHA - POLHARJENJE

Zveza lovskih družin Kočevje obvešča občane občin Kočevje, Kostel, Osilnica, Loški Potok, Sodražica, Ribnica, Velike Lašče, Turjak in Dobropolje ter Žužemberk, da je navadni polh po 3. členu Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur.l.RS št. 101/2004 uvrščen med divjad, ki jo je dovoljeno loviti od 01. oktobra do 30. novembra. Po 60. členu Zakona o divjadi in lovstvu ima pravico do lova le oseba, ki ima stalno bivališče v Republiki Sloveniji, ki ima opravljen lovski izpit in veljavno lovsko izkaznico ali je zaposlen v lovišču s posebnim namenom. Kdor nima lovskega izpita sme loviti le v spremstvu lovca. Z drugimi besedami to pomeni, da je tradicionalno jesensko polharjenje v oktobru in novembru dovoljeno le ob prisotnosti lovca, ki ima lovski izpit in na področju lovišča lovske družine, katere član je.

Lovske družine morajo v skladu z 21. členom ZDLov-1 o ulovljenih polhih voditi predpisano evidenco v evidenčni knjigi (čas in kraj uplenitve, število, spol in teža). Neizvajanje tega člena se smatra za

prekršek, ki se kaznuje z globo 1.000.000 SIT za lovsko družino in 100.000 SIT za starešino.

V zvezi z omenjenim opozarjamo, da naj vsi zainteresirani občani, ki bi na kakršen koli način želeli polhariti na območju Lovskih družin, kontaktirajo s predstavnikom posamezne Lovske družine, ki upravlja s konkretnim loviščem. Imena kontaktnih oseb so vam na voljo na sedežu posamezne Lovske družine.

Prav tako vse morebitne polharje, ki ne izpolnjujejo pogojev za izvajanje lova na navadnega polha opozarjamo tudi na napovedan poostren nadzor spoštovanja določil Uredbe s strani lovske inšpekcije ob asistenci Policije. Kontrolni pregledi na posameznem območju se bodo opravljali nenajavljeno. Pri pregledih se bo poleg istovetnosti organizatorja ugotavljalo tudi število udeležencev, število in vrsta pasti in število ulovljenih polhov.

Lov v septembru pomeni kršitev 38. člena ZDLov-1, za kar je za posameznika predpisana globa od 100.000 do 300.000 Sit. Lov v septembru se smatra za krivolov.

PRISOTNOST MEDVEDA V OBČINI VELIKE LAŠČE

V mesecu marcu 2005 so vaščani Roba in okoliških vasi na Občino Velike Lašče naslovili zahtevo za odstranitev medvedke z mladičema, ki se je stalno pojavljala med stanovanjskimi objekti v naselju Rob in tudi povzročala gospodarsko škodo. Župan Anton Zakrajšek je z zahtevo vaščanov in problematiko večje populacije medvedov v občini Velike Lašče seznanil ministra za okolje in prostor dr. Janeza Podobnika in ga pozval, naj ustrezno ukrepa, ter ga povabil na obisk občine Velike Lašče. Po poslani zahtevi je bil odstreljen eden od medvedkinih mladičev, pojavljanje številnih medvedk z mladiči in posameznih medvedov pa se glede na pritožbe občanov še povečuje.

Občina Velike Lašče je skupaj z Lovsko družino Velike Lašče septembra 2005 poslala vlogo na Zavod za gozdove Slovenije, OE Kočevje za izredni odstrel medveda. Zaradi slabe letine sadja se je namreč prisotnost medvedje populacije na dvoriščih in vrtovih stanovanjskih stavb še povečala.

Občinska uprava, Jerica Tomšič Lušin

PAZITE, KO NABIRATE KOSTANJ

Vir: internet

Vse morebitne polharje torej prosimo, da opozorilo sprejmejo resno, saj ne bi želeli, da Vas sicer tradicionalno polharjenje zaradi kršitev veljavnih predpisov privede do obravnave pred prekrškovnim organom, kot je že navedeno.

Prepričani smo, da bo ob upoštevanju predvidenih navodil polharjenje še vedno ohranilo svoj čar.

Že v naprej se Vam zahvaljujemo za sodelovanje.

Lovski zdravo!

Pripravila Komisija za izobraževanje, mag. Stefan VESEL, dr.vet.med, preds. komisije, Branko ZLOBKO, preds. ZLD Kočevje

ALI POZNAMO OBMOČJA NATURA 2000?

Dandanes je vedno manj ohranjene narave, zato so članice Evropske unije odločile za enoten način varovanja narave imenovan omrežje varstvenih območij - NATURA 2000. To so območja, na katerih želimo ohraniti redke ali celo ogrožene rastlinske in živalske vrste ter njihova življenjska okolja oz. habitatne tipe. Najpomembnejši cilj je ohraniti dragoceno biotsko raznovrstnost še preden bo prepozno.

Evropska unija je to omrežje uvedla kot enega od mehanizmov za izvajanje t.i. direktive o habitatih in pticah. Slovenija je sprejela sodelovanje v Naturi 2000 kot pridružitveno obveznost. Tako smo na dan pridružitve EU 1. maja 2004 predlagali seznam nacionalnih območij, katerih ohranitev je pomembna na evropski ravni. Opredelili smo tudi predvidene ukrepe, ki jih bomo izvajali za njihovo upravljanje oz. ohranjanje.

Vlada Republike Slovenije je 29. aprila 2004 določila območja Natura 2000 v Sloveniji z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Določenih je 286 območij, od tega jih je 260 določenih na podlagi direktive o habitatih in 26 na podlagi direktive o pticah. Območja zajemajo 36 odstotkov

BUKOV KOZLIČEK FOTO MARTIN VERNIK

površine Slovenije. Večji del območij porašča gozd, velik je delež brez vegetacije (pretežno stene), nekaj je površin nad gozdno mejo, pomemben je tudi delež travnišč. V zavarovanih območjih (Triglavskem narodnem parku, regijskih in krajinskih parkih ter rezervatih in naravnih spomenikih) je 25 odstotkov skupne površine Natura 2000 območij.

Kakšne obveznosti pa prinese Natura 2000? Osnovni cilj Nature je vzdrževanje ali celo izboljšanje ohranjenosti evropsko pomembnih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov. Ohranimo pa jih lahko le tako, da preprečimo slabšanje razmer. V praksi to pomeni bodisi zgolj nadaljevati z obstoječimi dejavnostmi, na primer s pašo ali košnjo suhih in vlažnih travnikov po cvetenju in gnezdenju ptic, bodisi nekatere dejavnosti opuščati ali njihovo uvajanje preprečiti, npr. agromelioracije mokrišč.

Človek in njegove dejavnosti niso izključene. Ravno nasprotno, v določenih

primerih so človekove dejavnosti celo dobrodošle, npr. pri vzdrževanju travnikov z ekstenzivno košnjo, pri trajnostnem gospodarjenju z gozdom itd. Zagotoviti moramo le, da človeške dejavnosti in razvoj ne bodo ogrozili narave.

V občini Velike Lašče je bilo na podlagi habitatne direktive razglašeno območje Natura 2000 Krimsko hribovje – Menišija.

Skoraj vsi si želimo živeti v zdravem in čistem okolju. Natura 2000 je eno izmed orodij, s katerim lahko to tudi dosežemo oz. vzdržujemo. Čisto okolje nam lahko nudi različne razvojne priložnosti npr. pridelavo kakovostne hrane. Hrana, ki je bila pridelana v dobro ohranjenem okolju ima na trgu dodatno vrednost. Ohranjena narava privlači obiskovalce, ki bi si radi odpočili od vedno bolj stresnega življenja in tako lahko Natura 2000 pomeni priložnost za »zeleni turizem«. Za območja Natura 2000 so na razpolago tudi finančni programi Evropske unije: LIFE III-Narava za sofinanciranje naravovarstvenih projektov, Slovensko okoljski kmetijski program, ki podpira naravi prijazno kmetovanje in sredstva iz strukturnih skladov. Natura 2000 je lahko dodatna blagovna znamka, ki le čaka, da zagrabimo priložnost.

Največji del območja Natura 2000 Krimsko hribovje – Menišija predstavljajo ilirski bukovi gozdovi, domovanje volka, risa in medveda. Od manjših, tudi v evropskem merilu pomembnih živali, v gozdu srečamo varovanega hrošča bukovega kozlička. Na gozdni rob pa je vezan metulj črtasti medvedek.

Območje je pomembno tudi zaradi kraških jam in jamskih živali. Jamski hrošček drobnovratnik je prva jamska žival najdena v jami. Najdemo ga tudi v tukajšnjih jamah.

V soteskah Iške in Zale sta bila razglašena habitatni tip alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov ter karbonatna skalna pobočja z vegetacijo skalnih razpok. Stene so rastišče kranjskega jegliča. Reke pa življenjski prostor raka koččaka.

Dve Natura 2000 območij mejita na občino Velike Lašče. To sta **Škocjan** in **Skednevnica**. Škocjan je bil razglašen zaradi evropsko pomembnih netopirjev: vejcati netopir in mali podkovnjak ter zaradi drobnega polžka ozki vretenc. Skednevnica pa zaradi jamskega hročka drobnovratnika.

1. KRPANOVE IGRE 2005

V društvu smo bili v poletnih mesecih bolj počitniško razpoloženi. Pa vendar smo se že od avgusta naprej aktivno pripravljali na naš naslednji projekt, ki smo ga poimenovali kar po imenu našega društva in sicer »Krpanov dan«.

Že dolgo je med člani v društvu telesa ideja, da bi en dan v letu organizirali nekakšne krpanove igre. Zamislili pa smo se jih tako, da bi to bilo družabno tekmovanje med krajevnimi oz. vaškimi odbori, ki so ustanovljeni v občini Velike Lašče. Tako smo letos v društvu organizirali odbor, ki je pripravil te igre in stvar končno realizirali in moramo reči, da je bil prvi odziv navdse presenetljiv.

10. septembra 2005 ob 18. uri smo na igrišču v Dvorski vasi pričeli s prvim tradicionalnim Krpanovim dnevom. Na tekmovanje se je prijavilo osem odborov, vendar je en odbor dva dni pred tekmovanjem svojo udeležbo odpovedal. Vsaka ekipa, ki se je prijavila, je štela 6 tekmovalcev, med katerimi je bila tudi obvezna ena tekmovalka. Tekmovalo se je v 5 igrah, katere so bile povzete iz Levstikovega Martina Krpana in sicer nošenje soli, izdelava tnal, nasaditev sekire, nošenje kobilice in vlečenje kobilice. Vsaka igra je bila tudi ovrednotena s točkami. Za

pravilno izvedbo iger sta skrbela sodnika, ki pa sta nepravilnosti tudi kaznovala s pribitkom na času.

Vsaka ekipa je lahko samo enkrat vložila »Krpančka«, ki jim je na koncu igre, za katero ga je vložila, prinesel podvojen rezultat točk. Vse ekipe so za sodelovanje prejele priznanje, najboljše tri ekipe pa so poleg priznanja dobile še pokale. Zmagovalna ekipa je prejela tudi prehodni pokal, ki pa ga bo naslednje leto predala novi zmagovalni ekipi.

Posebni gost 1. Krpanovih iger je bil tudi Gregor Stegnar, ki je se ponaša z naslovom najmočnejšega Slovenca 2005. Predstavil je nekaj iger v katerih se tekmuje za naslov najmočnejšega Slovenca.

Lahko rečemo, da so se v prikazanih igrah uspešno pomerili tudi nekateri naši občani. **V igri nošenja več kot 80 kg uteži zmagal Aleš Prijatelj s Škrlovice in tako postal najmočnejši občan za leto 2005.**

Sam program je trajal kar dobri dve uri in razpoložnje med tekmovalci je bilo navdse prijetno in tekmovalno. Presenetljivo veliko se je zbralo tudi navijačev in gledalcev, ki so bili nad našo prireditvijo zelo navdušeni. Sodeč po komentarjih, ki smo jih dobivali še nekaj časa, ugotavljam, da smo s Krpanovim dnevom občane na zelo prijeten in zabaven način povezali. Na koncu tekmovanja smo pripravili tudi zabavni del z živo glasbo iz pod rok Saše Debeljak. Izmenjala so se znanja in izkušnje pogovor med občani pa se je vnel tudi o še kakšnem gospodarstvu, politiki in pa o kmetovanju. In bilo je kot v starih časih. Vsi veseli in razigrani in vsi so bili eno. Zadelek je bil v polno – združiti občane v eno veselo družbo.

Za naslednje leto upamo in si želimo, da bi se na tekmovanje prijavili še ostali krajevni odbori.

TEKMOVALCI SO PREIZKUŠALI RAZLIČNE TEHNIKE

REZULTATI 1. KRSPANOVIH IGER

1. VELIKA SLEVICA	54 TOČK
2. KARLOVICA	40 TOČK
3. DVORSKA VAS	38 TOČK
4. MALA SLEVICA	32 TOČK
5. RUTE	30 TOČK
6. RETJE	28 TOČK
7. TURJAK	20 TOČK

**REZULTATI TEKMOVANJA ZA
NAJMOČNEJŠEGA OBČANA:**

1. Aleš Prijatelj, Škrlovica
2. Janez Petrič, Medvedjek
3. Dušan Peček, Škrlovica

Da smo lahko izpeljali 1. Krpanove igre, se v društvu iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali priskrbeti orodja in rekvizite, vsem ki ste pomagali pri pripravi iger, g. Jožetu Stariču za izjemno vodenje programa, posebna zahvala pa gre vam tekmovalcem in vsem obiskovalcem, ki ste si naše igre ogledali, jih z navdušenjem spremljali in se ob njih zabavali.

*Urša Vesel
KTŠ društvo KRPAN*

ZMAGOVALCI SO DOBILI KAR DVA POKALA.

**TRETJEUVRŠČENA EKIPA Z NAJMOČNEJŠIM
OBČANOM**

TAROK

Oktober mesec pa je v našem društvu zaznamovan kot mesec taroka. Ker smo včlanjeni tudi v tarok zvezo Slovenije, smo letos prvič tudi soorganizatorji državnega prvenstva v taroku. 10. turnir za državno prvenstvo za sezono 2005 v taroku je bil v soboto, dne 22. oktobra 2005 ob 9.00 uri v prostorih OŠ Velike Lašče. Vsakega turnirja se udeležuje nekje 150 igralcev taroka iz vse Slovenije.

Kaj vse se je dogajalo na 10. turnirju in kakšni so bili rezultati pa vam bomo poročali v naslednji številki Troble. Vsekakor pa je to srečanje igralcev taroka, za društvo in našo občino tudi velik dogodek.

Urša Vesel, KTŠ društvo KRPAN

Na podeželju je priložnost zame

VIZIJA TURISTIČNEGA RAZVOJA OBČINE VELIKE LAŠČE

V okviru projekta Na podeželju je priložnost zame, ki ga vodi zavod Parnas v sodelovanju še z devetimi nevladnimi organizacijami iz občine Velike Lašče in sofinancira Urad vlade za informiranje, so 20. 9. 2005 v Robu v gostilni Škrabec pripravili posvet o vizijah velikolaškega turizma.

Svoj pogled na razvoj turizma v občini Velike Lašče je več kot 40 zainteresiranim predstavil **župan Anton Zakrajšek**. Iz njegovih besed je bilo moč razbrati, da Občina Velike Lašče ves čas kontinuirano vlaga v postavitve temeljev za razvoj turizma. Zasnovala je celostno podobo zloženek in tabel, izdala precej informativnega materiala, postavila nekaj informativnih tabel, pripravila izbor prioritarnih prireditev in pohodov po tematskih poteh, ki so in bodo sofinancirane iz občinskega proračuna. Zgledno upravlja s kulturnimi ustanovami, vzpostavlja infrastrukturo, ki je predpogoj za razvoj turizma (vodovod, asfalt, ...), usposobili so nekaj lokalnih vodnikov, poseben poudarek pa namenjajo urejanju vaških središč, kjer krajani vlagajo delo, občina pa zagotovi material.

Po končanem predavanju je župan odgovarjal na vprašanja udeležencev. Občina po dveh letih intenzivnega razmišljanja še nima izdelane strategije, čeprav razmišlja o ustanovitvi lokalne turistične organizacije, javnega zavoda ... Župan meni, da je potrebno najprej zadovoljiti enodnevne goste, šele v naslednjih fazi pa razmišljati tudi o prenočiščih. Meni, da masovni turizem na našem območju ni mogoč, saj nimamo danosti, ki bi masovno privabljale turiste (toplice, jezera, ...), da sta kultura in turizem v naših krajih močno povezana in da bi morala biti naša prioriteta razvoj kulturnega turizma zlasti za šolske skupine. Meni tudi, da bomo z bolj sistematičnim pristopom pri organizaciji prireditev s poudarkom na manjšem številu množičnih prireditev ne pa z drobljenjem prireditev zadovoljili zlasti potrebe domačih ljudi in počasi privabili tudi turiste.

Poslušalci so se razhajali v mnenjih o groženosti od medveda, izrazili potrebo po zmanjšanju staleža medveda, po drugi strani pa bi kazalo medveda izkoristiti kot turistično posebnost.

Do povezovanja z razvojnimi institucijami je bil župan kritičen, saj po njegovem ne opravijo svoje vloge – preveč denarja porabijo za pripravo projektov, ki

niso naravnani na potrebe lokalne skupnosti in ljudi, so preveč birokratski in neživljenjski. Zato se občina minimalno vključuje v projekte RRA LUR in Zavoda Po poteh dediščine, saj od velikih besed in obljubljanj konkretnih rezultatov ni. Tako razmišljanje sicer ni najbolj obetavno za tiste, ki razmišljajo o pridobivanju sredstev s strani EU, saj razpisi vedno zahtevajo dokazovanje skladnosti projektov s širšimi razvojnimi načrti, vendar pa je župan poudaril, da so na občini odprti za pobude občanov (nevlad. organizacij, podjetnikov ...) in bodo po svojih močeh pomagali izpeljati zastavljene projekte, če bodo v skladu z občinskimi usmeritvami. Občina podpira zlasti skrb za kulturne spomenike in želi pridobiti lastništvo nad objekti in površinami, v katere vlaga; spodbujala delovanje društev, pri privatni iniciativi pa morajo glavno pobudo in finančno breme nositi posamezniki. Zaenkrat konkretnih pobud s področja turizma od podjetnikov še niso prejeli.

V nadaljevanju posveta je **Srečo Knafelc** predstavil prizadevanja in vizijo turizma v Krvavi Peči, kjer bodo z obnovo doma veteranov pridobili predavalnico, informativna točka za turiste pa je že vzpostavljena. Kljub obširni letošnji promociji pa s strani turistov ni bilo odziva.

Metka Starič iz zavoda Parnas je med možnostmi registriranih dejavnosti na področju turizma podrobneje predstavila osebno dopolnilno delo. Delovanje društev na področju izobraževanja, informiranja, povezovanja članov in pripravi večjih prireditev se ji zdi zelo pomembno, vendar pa bo za resno turistično ponudbo nujno razmišljati o privatni iniciativi posameznikov, ki bodo sposobni zagotoviti stalno ponudbo v turizmu. Osebno dopolnilno delo je lahko prvi korak za tak preizkus.

Peter Indihar, kmetijski svetovalec, je v sliki in besedi predstavil izkušnje z obiska permakulturne kmetije Seppa Holzerja v Avstriji, in poudaril, da je njegov pristop naravne pridelave hrane po načelih permakulture, posredovanje svojih vedenj skozi izobraževanje ter ponudba lastnih pridelkov obiskovalcem vreden posnemanja tudi v tem okolju.

Iz mnenj udeležencev je bilo razvidno, da so posveti o tej tematiki zelo dobrodošli, da si želijo še več konkretnih usmeritev v obliki delavnic in izmenjavi izkušenj in da bi želeli tovrstno sodelovanje ohraniti tudi po izteku projekta Na podeželju je priložnost zame.

DELAVNICA VEŠČINE JAVNEGA NASTOPANJA

Trubarjeva domačija, 13. 10. 2005. Ker so se vsi nastopajoči na posvetu o viziji turističnega razvoja odpovali honorarjem, je bila v okviru projekta lahko izpeljana še ena delavnica. Glede na večkrat v anketah izpostavljene želje o veščinah javnega nastopanja, smo medse ponovno povabili **mag. Metodo Kolar**, ki je udeležencem delavnice v Trubarjevi čitalnici osvetlila največje napake pri javnem nastopanju. Delavnici so se priključili tudi nekateri člani podjetniškega grozda, ki deluje na področju razvoja turizma ob tematskih poteh v občini. Med odmorom je udeležence delavnice prijetno presenetilaje Zofija Grčar iz Dednika, ki je pripravila degustacijo kruhovih štručk z Rutarske planote.

Metka Starič, Zavod Parnas

Metka Starič, Zavod Parnas

VLOGA NEVLADNIH ORGANIZACIJ V TURIZMU NA PODEŽELJU

Trubarjeva domačija, 1. oktobra 2005.
V okviru projekta Na podeželju je priložnost zame so se na okrogli mizi zbrali predstavniki štirih nevladnih organizacij: Brane Borštnik (Čebelarsko društvo Vel. Lašče), Gregor Grešak (ZRU), Metka Starič (Zavod Parnas) in Franc Vrh (Društvo za ohranjanje dediščine). V pogovoru, ki ga je moderiral Jože Starič, so predstavili, kaj so dosegli s sodelovanjem v projektu in opredelili pomen nevladnih organizacij v turizmu. Ugotovili so, da je projekt vzpodbudil sodelovanje med nevladnimi organizacijami, pritegnil tudi velikokolaške podjetnike - ponudnike v turizmu, da se je povečala želja po pridobivanju uporabnih znanj (povečana udeležba na izobraževanjih za pridobitev poklicnih certifikatov s področja čebelarstva, peke kruha in rokodelstva) in da je nekaj posameznikov že na novo registriralo svoje dejavnosti v turizmu. Opozorili so tudi na problematiko, s katero so se srečali. Vsi so izrazili željo po nadaljnjem povezovanju.

MS

Zavod za prostorsko komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje, d.o.o.

PRI GRADNJI VAŠEGA NOVEGA ALI REKONSTRUKCIJI OBSTOJEČEGA OBJEKTA

vam nudimo:

- izdelavo "urbanističnega dela" posebnega dela projekta lokacijska dokumentacija po starih predpisih
- izdelavo projektne dokumentacije za vse vrste objektov
- pridobitev gradbenega dovoljenja

Najdete nas na
Taborski c. 3 v Grosuplju
in po telefonu
(01) 781-03-20 ali (01) 781-03-28

TŠD Rašca RAŠČANI ZA RAŠČANE

Kdor ne skače, ni Sloven'c ... in kdor ne pozna Trubarjeve Rašice, tudi ne! Je pa še vedno kaj, kar tudi Raščani ne vemo o svoji vasi.

Tako smo se odločili, da v organizaciji Športno-turističnega društva (ŠTD) vsako leto proti koncu septembra »obiščemo« svojo vas. Letos je bilo to že tretjič, in po splošnem zadovoljstvu sodeč, ne zadnjič.

Lepo sončno nedeljo, ki jih je bilo letos tako malo, smo se v velikem številu zbrali pri Trubarjevem spomeniku. Prvi postanek smo imeli v Turistični pisarni, ki jo vodi Božo Zalar. Police so polne lepih spominkov in razglednic naših krajev. Tudi turistične literature o bližnji in daljni okolici, celo v tujih jezikih, ne manjka. Lahko smo odnesli s seboj razne zemljevide in zgibanke z opisi naših krajev.

Pot smo nadaljevali do vaške znamenitosti – Stajškega studenca. To je res biser v naravi ob vsakem letnem času. Lepo urejena okolica priča, da se ljudje tega zavedajo, kajti nikjer ni odvrženo plastenke, papirčka. Samo prijetno žuborenje vode, v gozdu nad studencem žvrgolenje pric spomladi, poletihladna senca in osvežujoča voda, ki nikoli ne presahne, v jeseni pisana paleta barv, gobe, gozdni sadeži, pozimi pa do tega kotička ozka gaz, na njej včasih tudi odtisi rjavega kosmatinca.

V živahnem pogovoru smo nadaljevali pot skozi vas. Takole lepo počasi, peš, jo vidiš čisto drugače kot iz avtomobila, ko moraš biti pozoren na druge stvari. Hiše so lepe in dvorišča urejena, cvetje na oknih in balkonih pa je žarelo v jesenskem soncu.

Prijetno nas je presenetila razstava naših slikarjev samorastnikov Tončke Cimperman in Franceta Škulja. Prav tako ročna dela Silve in Marice, pa tudi poznavanje zdravnih rastlin Milene. Kot

TONČKA CIMPERMAN

čebele smo se zbrali pri mizi Marije, kjer smo se sladkali z menda sto in eno vrsto marmelade.

Pot smo končali pri gasilskem domu. Tam so nas pričakale obložene mize prizadevnih raških gospodinj, od žara pa je tudi že mamljivo dišalo. Vrhunec vsega pa je bil lep kulturni program. Vsestransko

FRANCE ŠKULJ

sposobna Tina, ki je vodila program, je prebrala nekaj pesmi Raščana Jožeta Škulja. Te vse govorijo o domačem kraju in kar čutiš, da jih je prav iz srca prelil na papir. Nastopila je tudi pevka Nina, ki s spremljevalno plesno dvojico Tejo in Evo že žanjejo priznanja na mednarodnih tekmovanjih. Aplavz sta zaslužila tudi mlada kitarista Špela in Miha.

Letošnje srečanje je bilo namenjeno spoznavanju in druženju vaščanov, saj je kar nekaj priseljenih mladih družin, ki se še med seboj skoraj ne poznamo. V prejšnjih srečanjih pa smo bili seznanjeni z bogato zgodovino vasi, saj je prav skozi vas vodila glavna prometna žila od Ljubljane proti Hrvaški in dalje do morja. V vasi je bila gostilna, mitnica, žandarmerija. Zaradi strmega klanca je bila vedno na razpolago živina za pripreganje. O vsej tej dejavnosti pričajo še vedno nekatera hišna imena in deli vasi.

Ampak od takrat je minilo že veliko let.

Preživeli smo res lepo popoldne v prijetnem kotičku vasi. Za to gre zahvala prizadevnim organizatorjem, ki nas vsako leto presenetijo z drugačno temo. Najbolj pomembno pa je to, da so vaščani med seboj složni in da vsi želimo, da se ta tradicija nadaljuje.

Zoja

Društvo za ohranjanje dediščine**PRAZNIK SUHEGA SADJA NA GRADEŽU**

Na sončno zadnjo septembrsko nedeljo se je na Gradežu, v veliko zadovoljstvo obiskovalcev in organizatorjev iz Društva za ohranjanje dediščine, veselo praznovalo. Hitro smo pozabili, da je moralo biti praznovanje preloženo za osem dni zaradi deževnega vremena.

Sušilnica sadja Gradež in njena okolica sta sijali. Že na križišču, kjer se cesta odcepi proti sušilnici sadja, so obiskovalci zagledali nov zelo lepo urejen cvetlični otok, darilo Občine Velike Lašče k polepšanju Gradeža. Pred prihodom na prireditveni prostor so bili sprejeti z napitkom in slaščico, zatem pa so se podali v sušilnico sadja. Čeprav je letos pri nas sadja zelo malo, je bila sušilna peč zakurjena in vseh dvanajst les polno naloženih. Mnogi so si z zanimanjem prvič ogledali sušenje sadja v gradežki zidani sušilni peči na drva. Drugi so lahko videli, kako smo pripravili sušilnico za letošnji praznik in sušilno sezono 2005. Med njimi je bil tudi letos župan Anton Zakrajšek s soprogo. Vsi so lahko poskusili letošnje suho sadje in si pred sušilnico ogledali našo obloženo prodajno razstavno stojnico s spominki, celo vrsto izdelkov in na različne načine shranjenih pridelkov. Tudi zabavno prireditveni prostor smo letos drugače uredili. Pod odrom za ansambel smo postavili plesišče tako, da se je letos lahko plesalo na leseni ravni podlagi. Na trdni podlagi smo še našli prostor za jurčka. Čeprav smo mize in klopi po načrtu namestili na travniku na drugi strani ceste, smo jih morali kasneje dodatno postaviti povsod, kjer se je še našlo kaj prostora. Obisk je bil izredno velik, vendar smo uspeli pripraviti prostor za vse. Za drugo

leto si bomo zagotovili večje površine.

Najbrž je k dobremu razpoloženju poleg truda organizatorjev in sončnega vremena svoje prispevala tudi izbrana hrana in pijača. Nekateri so se navduševali nad telečjo obaro, drugi nad postrvmi, večino pa so zadovoljile jedi z žara. Kuhinja pod kozolcem je delala s polno paro. Naši prizadevni prostovoljci, ki so stregli, so pridno nabirali kilometre. Tudi domače sladice so hitro kopnele. Do večera so pošle srečke bogatega srečolova. Upamo, da nam obiskovalci niso zamerili, ker so dobitke morali prevzemati na dveh mestih. V shrambi sušilnice sadja namreč ni bilo dovolj prostora za vse dobitke.

Rajanje ob zvokih Ansambla Roka Žilindre je trajalo do poznih ur, svojevrsten pečat k izvrstnemu razpoloženju pa je prispevala še skupina v trenutku zbranih domačih instrumentalistov in pevcev.

Drugo leto bo v septembru spet tradicionalni PRAZNIK SUHEGA SADJA NA GRADEŽU in prepričani smo, da nas bo še več, da bo še lepše, da bo spet kaj novega in da bo razpoloženje prijetno kot vedno pri naši sušilnici sadja.

ZAHVALA DONATORJEM

Društvo za ohranjanje dediščine se zahvaljuje vsem, ki so ob prazniku suhega sadja na Gradežu našemu društvu darovali finančna sredstva za dejavnost ohranjanja dediščine in prispevali dobitke za bogat praznični srečolov, katerega izkupiček bo ravno tako porabljen za osnovno poslanstvo društva. Za pomoč naši dejavnosti smo zelo hvaležni. Veseli

smo naklonjenosti ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Podpora je za nas velika obveza, zato si bomo še bolj prizadevali pri našem delovanju in storili vse, da bodo rezultati našega delovanja čimboljši.

POHOD TRUBARJEVINA-GRAD TURJAK-SUŠILNICA SADJA

Učenci dveh šestih razredov Osnovne šole Bičevje iz Ljubljane so ujeli med deževnimi septembrskimi dnevi sončno torkovo popoldne za pohod od Trubarjevine do Gradu Turjak in sušilnice sadja Gradež.

Sprehodili so se po delu zanimive ohranjene gozdne in travnate pokrajine. Med oddihom so pred Gradom Turjak slišali nekaj zanimivih zgodb in legend. Pohod so zaključili pri sušilnici sadja na Gradežu, kjer so jim člani društva za ohranjanje dediščine postregli s suhim sadjem in krhljevko. Še več njihove pozornosti kot sušenje sadja pa je pritegnil ogled razglednega čebeljega panja in konjev na Gradežu.

Učitelji so menili, da bi kazalo pohod organizirati tudi za druge učence, zanimiva možnost pa je po njihovem mnenju tudi naravoslovni dan na Gradežu.

OBISKI

Pred praznikom suhega sadja so nas z avtobusom obiskali člani Sadjarsko-vrtnarskega društva J.E.Krek iz Sostra. Njihova in naša dejavnost v sušilnici sadja je povezana s sadjem, zato upamo, da bomo razvili sodelovanje v obojestranskem interesu.

V prvem oktobrskem tednu so nas obiskali otroci iz vrtca v Št. Juriju. Seveda je vedno nadvse živahno, ko pridejo otroci. Upamo, da jim bo ostal obisk v tako lepem spominu, da se bodo še vračali. Morda bodo čez leta nekateri izmed njih tudi sami v vlogi prijaznih tet in stricev, ki bodo otroke sprejemali pri sušilnici sadja.

Obiskali smo Trubarjevino na dan odprtih vrat. Svojo dejavnost smo dopoldne predstavili z našo stojnico. Popoldne pa smo v Trubarjevi čitalnici spremljali okroglo mizo o vlogi nevladnih organizacij. Za okroglo mizo nas je aktivno zastopal naš član Franc Vrh.

»Ob ljubljanskih stoletnicah« ne kaže izpustiti priložnosti in se na povabilo Turistične zveze predstaviti na stojnici v Ljubljani 28. in 29. oktobra letos.

Boris Zore, DOD
Foto MS

Po poteh dediščine Od Idrije do Kolpe

VAŠKI MUZEJ IN GALERIJA LAZE

V Lazah pri Logatcu, v Tršarjevi domačiji, domuje Vaški muzej in galerija Laze. V 400 let stari domačiji danes mojstrica za ohranjanje kulturne dediščine in unikatna oblikovalka Nataša Prestor izdeluje malo lončeno plastiko, navdihneno s slovenskim ljudskim izročilom. Izhodišča za oblikovanje so ji pravljici in ljudski motivi, podeželska opravila, šege in oblačila, panjske končnice, lesene piščali, človekova različna življenjska obdobja in oblike ljudske dekoracije. Tako ima vsaka njena skulptura svojo zgodbo. Poleg keramične delavnice in galerije so tu razstavljeni tudi predmeti iz vsakdanjika tukajšnjih ljudi gospodarski in hišni predmeti tipične hiše na Planinskem polju, zanimiva posebnost je zbirka metuljev in žuželk s Planinskega polja. Na ogled je tudi stalna razstava slovenskih in tujih keramikov ter slikarskih del ustvarjenih na vsakoletni likovni koloniji. Poleg stalnih razstav najdejo v muzeju in galeriji svoje mesto tudi gostujoče razstave. Pripravlja se razstava Prikaz ribištva skozi čas in razstava starih inštrumentov.

Vaški muzej in galerija sta odprta skozi vse leto. Po želji se organizirajo tudi keramične delavnice tako za otroke kot odrasle. Podrobnejše informacije lahko dobite pri Nataši Prestor: 031 380 398.

NEPREČENLJIVO SOŽITJE MED ŽIVALMI

Po enem mesecu in pol ležanja nam je eno leto stara koza podarila dva kozlička. Ker koza ni mogla hoditi in ni imela mleka, ji je krava pomagala pri vzreji - pri njej sta pila mleko.

Foto: Marija Komac

KRAVA MIRA JE POMAGALA BOLNI KOZI PRI VZREJI DVEH KOZLIČKOV

NAŠA ZLATOPOROČENCA

Prvi oktobrski teden smo večinoma namenili pripravam na zlato poroko naših članov Jožice in Jožeta Goršiča z Gradeža. Po opravljenih pripravah smo v četrtek postavljali mlaj zlatoporočencema pri vhodu na njuno dvorišče in se seveda z njima tudi poveselili pozno v noč. V soboto smo ju spremili na poroko v Trubarjevi spominski sobi, kjer je župan Anton Zakrajšek pripravil lep in ganljiv poročni obred. Na poti proti škocjanski cerkvi smo se zaustavili na Turjaku. Od tu sta se zlatoporočenca do cerkve odpeljala s konjsko vprego, na čelu pa je jahal konjenik s slovensko zastavo. Zlata poroka z zahvalno mašo je bila v isti

cerkvi, kjer sta se poročila pred petdesetimi leti. Na ohceti je bilo veselo do zgodnjih jutranjih ur. Poseben pečat ji je dodala tudi enkratna skupina maškar z Gradeža, ki se je po polnoči pojavila na slavlju.

Predstavljene so bile korenine Goršičev. Vse generacije potomcev in sorodnikov so znale pokazati svoje spoštovanje slavljenecema. Čutiti je bilo, kako ju imajo radi in jima res želijo vse najboljše. Upam, da smo to znali pokazati tudi ostali.

Boris Zore,
DOD

MAŠKARE Z GRADEŽA NA ZLATI POROKI

BUČE IN BUČARIJADA V VELIKIH LAŠČAH

Sezona buč je na vrhuncu. Prišel je čas, ko se ljubitelji buč srečujejo na številnih prireditvah doma in v tujini. Tudi Knjižnica Velike Lašče in Društvo podeželskih žena smo se spomnili buč in 27. septembra organizirali predavanje, ki ga je vodila ljubiteljica in poznavalka buč Ruth Podgornik Reš, avtorica knjige Čarobni svet buč.

Predavanje je potekalo v sejni sobi Levstikovega doma, kjer smo že pripravljeno razstavo buč obogatili z bučami, ki so jih obiskovalci prinesli na predavanje namesto vstopnice. Ker je bilo obiskovalcev zelo veliko (polna dvorana), se je nabralo tudi lepo število buč; za posebnosti je poskrbela Ruth Podgornik, saj je s seboj prinesla buče, ki smo jih obiskovalci videli prvič.

Buč so za nas Evropejce mlada zelenjava s starimi koreninami. Leta 1492 si je Krištof Kolumb (1451-1506) na Kubi ogledoval nasad buč. Tako so se kmalu pridružile krompirju, koruzi, papriki in paradižniku, tovoru, ki ga je špansko ladjevje odpeljalo v Evropo.

V Sloveniji smo do nedavnega poznali samo svinjske buče. V nekaterih predelih Štajerske in Pomurja so iz svinjskih buč kmečke gospodinje že znale pripraviti različne zelo okusne jedi.

Iz tujine pa so se k nam počasi prikotalile še drugačne buče. Redki posamezniki, ki so obiskovali vrtnarske razstave in vrtnarije po svetu, so začeli odkrivati čarobni svet buč. Svoje navdušenje so želeli deliti z drugimi ljudmi in jim pokazati bogastvo, ki so ga odkrili. Med njimi je bila tudi Ruth Podgornik, ki nam je pokazala različne vrste buč in povedala nekaj o njihovi uporabi.

Veliko smo izvedeli o pridobivanju bučnega olja, med drugim tudi to, da se uporablja v kozmetične namene samo 100% bučno olje. Tudi nas je pripravila do tega, da smo si obraz in roke namazale z bučnim oljem.

Pogovor je tekkel pozno v noč. Vprašanj in izčrpnih odgovorov ni zmanjkalo. Poslovile smo se s polno glavo znanja o

NAJVEČJO BUČO, KI PO OBSEGU MERI 158 CM IN TEHTA 33 KG, SO PODARILI VELIKOLAŠKEMU ŽUPANU.

bučah in receptov za pripravo jedi iz te zelenjave.

Znanje o bučah in poznavanje receptov za pripravo jedi iz buč smo imele kmalu priložnost tudi pokazati, saj smo v soboto, 1. oktobra, pripravile prvo Bučarijado v Velikih Laščah.

Vse buče, ki smo jih zbrale, smo razstavile na lojtrnem vozu na trgu pred kulturnim domom. Mize, ki so ponujale bučne dobrote, so krasili lepi aranžmaji iz buč, ki so pritegnili veliko pozornosti.

Za poskušnjo smo pripravile kruh iz buč, sladki in slani zavitek, burek iz buč, veliko število marmelad iz buč itd. Pizzerija pri Roku je pripravila pico iz buč, gostinski obrat Kukelj pa nas je razveselil s krofki, ki pa niso bili iz buč.

Največja in najmanjša buča sta bili nagrajeni.

Prva Bučarijada v Velikih Laščah je za nami. Pridobile smo si dragocene izkušnje za naslednja leta, saj si želimo, da bi se Bučarijada v Velikih Laščah »prijela«. Zahvaljujemo se vsem obiskovalcem. Hvala vsem, ki ste tekmovali pri izbiri največje in najmanjše buče. Bili ste enkratni.

Hvala tudi Knjižnici Prežihov Voranc na Viču, Občini Velike Lašče ter Pizzeriji pri Roku in okrepčevalnici Mina cafe, ki sta prispevali nagrade. Hvala gostinskemu obratu Kukelj.

Knjižnica Velike Lašče in Društvo podeželskih žena Velike Lašče

TROBLINO NAGRADNO VPRAŠANJE ŠT. 4

Odgovor na Troblino nagradno vprašanje številka 3 se glasi:
Mišja dolina sega od Jerina do Štefina.

Tokrat je bilo pravih odgovorov kar nekaj, med njimi smo izžrebali odgovor **Andreja Krašovca iz Gorenjih Kališč 6**, ta pa je svoj odgovor tudi dodatno obrazložil:

Stara teta mi je pripovedovala, da je ime Mišja dolina zbadljivo za dolince, da so jo včasih imenovali Meniška oziroma Mejniška dolina. Meniška dolina naj bi se imenovala zaradi stiških menihov, ki so bivali na Karlovcih. Mejniška pa naj bi bila zato, ker je po dolini potekala meja med turjaškim in ortneškim grofom. Iz tega imena naj bi nato nastalo ime Mišja dolina kot zbadljivka. Hišno ime "pr' Jerini" naj bi nastalo v času, ko so tod gospodovali Francozi.

Nagrajenec bo knjižno nagrado, ki jo tokrat podarja zavod Parnas, prejel po pošti. Čestitamo!

Tokratno vprašanje se glasi:

Napišite ime zaščitene rastline, ki raste samo v Sloveniji, najdemo pa jo tudi v velikolaški občini (v bližini slapa Kobilji curek).

Odgovore pošljite do 15. novembra na Troblin naslov ali po e-pošti trobla@velike-lasce.si. Nagrado podarja eden od turističnih ponudnikov iz velikolaške občine.

Spoznajmo vasi v Občini Velike Lašče

ZGONČE Z OBNOVLJENO CERKVICO SV. PRIMOŽA

Tokrat vas bom kot popotnike popeljala v hribe, na obronek Rutarske planote. Pravijo, da nisi pravi Slovenec, če se vsaj enkrat v življenju ne podaš na Triglav, zame pa nisi pravi Velikolaški občan, če se vsaj enkrat v življenju ne podaš na Sveti Primož oziroma Zgonče.

Da vam tistim, ki še niste bili v tem koncu, približam te kraje, obenem pa vas povabim na nedeljski izlet, vam podajam nekaj zanimivosti o samih Zgončah in cerkvi Svetega Primoža.

Zgonče so gručasta vasica v jugovzhodnem delu Krimsko-Mokrškega hribovja, ki leži v vzhodnem delu Rutarske planote, na južnem pobočju hriba Sv. Primoža (817m), visoko nad Mišjo dolino. Dostopna je po cestah iz Ban in Logarjev. Na vrhu Sv. Primoža je prazgodovinsko gradišče in leta 1967 prenovljena cerkev sv. Primoža in Felicijana, ki je v osnovi gotška stavba iz 14. stoletja.

Gospod Jože Juvanec, domačin pravi, da je samo poimenovanje vasi povezano s cerkvijo Svetega Primoža, mogoče z zvonovi. Po pripovedovanjih se spominja, da je zraven cerkve včasih živel mežnar. Imel je del svoje zemlje in je skrbel za cerkev. Vas je bila med 2. svetovno vojno požgana v celoti. Vsi domačini so se odselili k svojim sorodnikom v bližnje vasi po dolini. Z leti sta se sezidali dve novi hiši, ki pa sta se ohranili do danes. V sami vasi je 8 prebivalcev. Delno se še ukvarjajo s kmetijstvom in suho robo, vendar tako kot drugje tudi tu vse počasi propada. Bregovi, ki so se včasih obdelovali so danes v celoti zaraščeni z grmovjem. Kot zanimivost je tudi pripoved, da so imeli Italijani vkopane topove pod cerkvijo med 2. svetovno vojno.

Cerkev Svetega Primoža je letos pridobila novo podobo. Pa naj na kratko nekaj povem tudi o njej. Današnja podružnica župnije Rob, imenovana tudi po vasi Zgonče, je bila v srednjem veku podružnica turjaške župnije v Škocjanu. Okoli leta 1700 naj bi na njenem mestu stala le kapela, nato so dozidali in počasi je nastala današnja podoba cerkve. V srednjem veku se ne omenja; prvi jo navaja šele Valvasor v popisu župnij svoje Slave Vojvodine Kranjske. Po drugi svetovni vojni so odkrili in restavrirali freske, ki pa se ne odlikujejo po kakšni izjemni kakovosti, vendar so vseeno zanimive, da bi zaslužile večjo pozornost strokovnjakov. Freske prikazujejo zadnjo sodbo, vstajenje mrtvih na sodni dan, Juda Tadeja z gorjačo v roki, Markovega Leva in Matejevega angela, Lukovega bika in Janezovega orla, Kristusa sodnika s kroglo sveta v roki, Marijo ter Janeza Krstnika oba kleče in v molitvi...

Okoli cerkve je tudi 18 grobov iz okoliških Rutarskih vasi. Za cerkvijo je stala tudi t.i. »tutenkamra«, ki pa so jo med vojno požgali. Zavetnika cerkve sta Sveti Primož in Felicijan, ki imata svoj god 9. junija, tako imajo Rute okoli 9. junija žegnanje.

Na letošnjo žegnanjsko nedeljo so na Zgonče prišli tudi Švicarji s svojo godbo, saj je ravno takrat potekal občinski praznik Občine Velike Lašče. Švicarska godba se je razlegala po celotnem Rutarskem hribovju in daleč po Mišji dolini. Kaj takega bi bilo dobrodošlo vsako leto.

Cerkev na žegnanjsko nedeljo še ni bila obnovljena, danes pa jo krasí nova fasada. Denarna sredstva so prispevali Rutarji, pomoč pa so pridobili tudi s strani Velikolaške občine in odseljenih Rutarjev. Ker jim vreme ni prizaneslo, da bi fasado še požegnali, so se odločili da slavje prestavijo na naslednje žegnanje junija 2006.

Poleg fasade se je v zadnjih nekaj letih kar veliko obnavljalo. Obnovili in dodali so kipe (svetnik Primož Felicijan, Sveti Miklavž, Marija...), prenovili velik križ (križ je restavrirala Majda Tekavec iz Roba), uredili asfaltirano pot do cerkve... Vse delo je nastalo s pomočjo Rutarjev, Občine Velike Lašče in dobrotnikov.

Vsak turist bi na tem hribčku našel nekaj zase. Tisti, ki se radi vozite z avtomobilom, se lahko pripeljete prav do cerkve. Pot sicer v spodnjem delu od Logarjev do križišča Zgonč ni asfaltirana, toda dela so že v polnem zagonu. Tudi za avtobuse je v samem križišču dovolj prostora. Kolesarji, ki ljubijo strme poti se bodo prav radi podali v vrh Rutarske planote. Najlepše pa je ob sončnih popoldnevih, ko na nebu ni niti enega oblaka, le sem ter tja zapiha rahel vetrič, ki še kako prav pride padalcem, ki se ob takih dnevih nahajajo na strmini pod cerkvijo. Teh je zadnje čase vedno več. Sama sem že poletela z enim izmed njih nad Mišjo dolino. Izjemen občutek, da lahko enkrat v življenju letiš nad svojo hišo, vasjo, družino. Le podajte se na Sveti Primož, za adrenalin v krvi pa kar povprašajte kakšnega padalca za tandemski let. Pri domačinih bi se dalo dobiti šilce žganja, dobre volje, pa napotkov, kam se lahko podate naprej. Od tu se lahko podate po strmini Lašček, kjer bi se mogoče vstavili ob »bču«, kjer so napajali živino, danes pa je tam enkratna pitna voda. Naj kot zanimivost omenim tudi to, da je vode na Rutarski planoti dovolj, pa čeprav so tako visoko. Ob velikem deževju v sredini cerkvice izvira voda, pa čeprav je to najvišja točka v Rutah.

Kmečki turizem ali kočja sama bi tu gori prišla prav vsakemu obiskovalcu, zato domačini kar na delo, vi pa pot pod noge in na ogled tega bisera naše prelepe pokrajine.

Mojca Praznik
Foto: Juvanec

SPOMIN NA ANTONA JANEŽIČA

Tudi mladi iz okolice Turjaka smo se še zadnjič poslovili od človeka, ki je imel poseben čut za mlade. Njegovo dežurstvo na gradu je še dodatno spodbujalo lepoto gradu, da smo mladi, predvsem turistični podmladek, sploh zahajali na grad. Anton je bil pobudnik, ki je mlade znal motivirati. Bil je tudi spodbudnik s pripovedovanjem zgodb grajskega življenja. To je govoril za nas

mlade tako pristno, da smo mu mnogi mladi rekli kar "grajski stric". "Grajski stric", za nas si si vzela čas, nas naučil delovnih navad ter ločevati humor od zla. Zato se ti zahvaljujemo!

Mladi krajani

ANTON JANEŽIČ NA
VITEŠKEM DNEVU
LETA 2000

*Zvon je tvoj odhod naznanil,
znanci, prijatelji, vsi so prišli,
v cvetju med nami spomin te bo hranil,
v meni srce pa v slovo ti kriči:
Hvala ti, mama, za rojstvo - življenje.
Hvala za čast, za ljubezen, skrbi.
Hvala za bisere vtkane v trpljenje.
Mama, naj večna ti lučka gori.*

Zahvala

Iznenada nas je zapustila
naša ljubljena žena in mama

IVANKA AVŽLAHAR

z Javorškove 16.

Hvala vsem sosedom, prijateljem, znancem za pomoč, izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Hvala našemu gospodu župniku. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci vsi njeni

*V hipu Ti je zastal korak,
utihnil je Tvoj glas
in ostali smo sami*

Zahvala

Izgubili smo neskončno ljubeče srce našega dragega moža,
očeta, dedija, brata in strica

IVANA ZIDARJA

iz Malih Lašč 111.

Zahvaljujemo se vsem skupaj in vsakemu posebej, ki se je prišel posloviti od njega in ga je pospremil na njegovi zadnji poti ter mu s tem še zadnjič izrazil svoje prijateljstvo in spoštovanje. Še posebej se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za darovano cvetje, sveče in svete maše ter za pomoč in sočutje v najtežjih trenutkih.

Hvala ZD Velike Lašče, gospodu župniku in pogrebniemu zavodu Zakrajšek.

Žena Justina, Janko in Vera z družinama in Damjan.

Zahvala ob smrti

IVANKE JAKIČ

z Malega Osolnika

Iskreno se zahvaljujem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč, darovano cvetje, sveče, izrečena sožalja in maše. Hvaležni smo, ker ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala gospodu župniku iz Škocjana, pevcem iz Velikih Lašč ter pogrebniemu zavodu Zakrajšek

Njeni domači

Opel Corsa Cosmo 1.2 16v

5 vrat, karbonska barva
ABS zavorna sistem,
klimatska naprava,
el. pomik prednjih stekel,
el. in greta ogledala,
centralno zaklepanje,
prednji magnetni
radio CD in Mp3 s upravljanjem na daljavo
Alu platišča,
usnejn volan s ki obroč
nastavljiv volan,
nastavljiv sedež povzroč
voznikova in sovaznikova zračna blazina
deliliva zadnja klopa,
plastična zaščita pragov,
bočne letve v barvi vozila,
trojni info zaslon...

2,294.000 sit^{*}

*Cena velja, za vozila iz zaloge, v primeru nakupa po sistemu "stara za nova" in "akcijski leasing"

KINO VELIKE LAŠČE

PROGRAM ZA
OKTOBER IN NOVEMBER

SOBOTA 29. OKT. OB 19.00	AMERIŠKA USPEŠNICA – AKCIJSKI FILM GOSPODARJI DOGTOWNA
SOBOTA 5. NOV. OB 19.00	AMER. USPEŠNICA – PUSTOLOVSKI FILM NA SLEDI PRAČLOVEKA
SOBOTA 12. NOV. OB 19.00	AMER. USPEŠNICA - AKCIJSKA KRIMINALKA CARJA HAZARDA
SOBOTA 19. NOV. OB 19.00	AMER. USPEŠNICA – AKCIJSKA DRAMA LEGENDA O BOKSARJU
SOBOTA 26. NOV. OB 19.00	AMER. USPEŠNICA – PUSTOLOVSKI FILM LEGENDA O ZORU

Vljudno vabljeni
v nov lokal

TRGOVINO ROŽ'CA

na Trubarjevi c. 18
v Velikih Laščah.

Za vas smo pripravili pestro izbiro darilnega programa, cvetlic
in lončnic, suhih in svežih aranžamjev pa tudi po vašem
naročilu.

Več informacij po tel. GSM 040-427-220.

Na istem naslovu pa lahko obiščete tudi

FRIZERSKI SALON PRI MARTI,

kjer bomo poskrbeli za vašo pričesko.
Predhodna naročila sprejemamo tudi po tel. 01/7881-238.

Še posebej prisrčno vabljeni ste

V PONEDELJEK, 31. 10. 2005,

ko bomo pred trgovskim lokalom skupaj z vami pekli kostanj
in pokušali mošt.

Prisrčno vabljeni vsi!

AEROBIKA

V VELIKIH LAŠČAH

Ponedeljek

- **19.00 Zdrava hrbtenica Anita**
V PROSTORIH POD TELOVADNICO
(Mavrica)
- **20.15 TNZ Katja**
V TELOVADNICI

Sreda

- **19.00 Zdrava hrbtenica Anita**
V PROSTORIH POD TELOVADNICO
(Mavrica)
- **20.15 TNZ Katja**
V TELOVADNICI

Četrtek

- **20.00 Pilates Anita**
V PROSTORIH POD TELOVADNICO
(Mavrica)

INFO: 040 600 900 Katja
www.sd-hopsa.com

Novi urnik velja od 2.11.2005 dalje.

KLANČAR, D.O.O.

RENAULT

Groznikova 11
1108 Ljubljana-Rudnik
ob Dolenjski cesti

Telefon: 427 20 01

- antenski sistemi

Peter Kočevar, s.p.
Merharjeva 2, Ribnica
GSM 041 761 769

MONTAŽA IN SERVIS

ANTEN (SAT 500 kanalov)
RTV (izboljšava ali dograditev)

- meritve TV signalov
dograditev ali izboljšava POP TV,
A kanal, HRT, TV3 ...
- montaža SAT sistemov:
(analogni - do 100 programov)
od 25.000 SIT
(digitalni - do 2000 programov
Srbija, filmi, erotika, šport...)
od 69.000 SIT dalje

UGODNE CENE, PRIZNANI PROIZVAJALCI